

โครงการวิจัยย่อย 1

กระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาล
แม่หล่ายโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

**Sufficiency Economy Lifestyle Value Promotion Process of
Maelai Municipality By Using Knowledge Management Process**

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ (ภาษาไทย) กระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย
โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

(ภาษาอังกฤษ) The Promotion Process of Sufficiency Economy Lifestyle Value By Using
Knowledge Management Process in Maelai Municipality Phrae Province

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปี 2552 จำนวนเงิน 244,400.- บาท
ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน 2552 ถึงวันที่ 30 ตุลาคม 2553
ชื่อผู้วิจัย

1) นางสาวศิริพร พันธูลี หัวหน้าโครงการวิจัย

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ 17 หมู่ 3 ตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง
จังหวัดแพร่ 54140 โทรศัพท์ 054-648593-5 #6065 หรือ 086-6546504
โทรสาร 054- 648596 e-mail pukan5@hotmail.com

2) นายวัฒนา วณิชชานนท์ ผู้ร่วมวิจัย

มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ 17 หมู่ 3 ตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง
จังหวัดแพร่ 54140 โทรศัพท์ 054-648593-5 #6090 หรือ 081-6979331
โทรสาร 054- 648596 e-mail wattana.rc13@hotmail.com

3) นายบรรจง ย้พัฒนา ผู้ร่วมวิจัย

สำนักงานเทศบาลแม่หล่าย 99 หมู่ 5 ถนนยันตรกิจโกศล ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่
จังหวัดแพร่ 54000 โทรศัพท์ 054 646842 ,054620320 มือถือ 086 7870051
โทรสาร 054 646842 ,054620320 ต่อ 115

4) นายพีระพัฒน์ ธีระวรรณนะ ผู้ร่วมวิจัย

สำนักงานเทศบาลแม่หล่าย 99 หมู่ 5 ถนนยันตรกิจโกศล ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่
จังหวัดแพร่ 54000 โทรศัพท์ 054 646842 ,054620320 โทรสาร 054 646842 ,054620320
ต่อ 115 e-mail T.peerabhat@hotmail.com

5) นางสาวฉัตรพิมล พอสม ผู้ร่วมวิจัย

สำนักงานเทศบาลแม่หล่าย 99 หมู่ 5 ถนนยันตรกิจโกศล ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่
จังหวัดแพร่ 54000 โทรศัพท์ 054 646842 ,054620320 โทรสาร 054 646842 ,054620320
ต่อ 115

6) นายนิคม ทิมา ผู้ร่วมวิจัย

โรงเรียนวัดบุญเจริญ ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000
โทรศัพท์ 054 646566 มือถือ 081-8854153

7) นายเสริม เชื้อนสุข ผู้ร่วมวิจัย

โรงเรียนวัดบุญเจริญ ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000
โทรศัพท์ 054 646030 มือถือ 086-1818110

8) นายคารุง เหมะสิขัตตะ ผู้ร่วมวิจัย

โรงเรียนวัดบุญเจริญ ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000

โทรศัพท์ 054 646031 มือถือ 086-4200674

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)ศึกษากิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย 2)ศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่หล่ายในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และ3)ศึกษาองค์ความรู้ชุมชนสู่การนำไปใช้ เป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนแม่หล่าย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีชาวบ้านแม่หล่าย 100 คนและ เยาวชน 100 คน รวม 200 คนจากทั้ง 8 หมู่บ้าน โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ การวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่มอย่างมีส่วนร่วม และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยให้คนในชุมชนเทศบาลแม่หล่ายมีส่วนร่วมในการคิด ทำ แก้ปัญหา พัฒนา ประเมินผล ร่วมกับนักวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย ประกอบด้วย 2 ระดับ ได้แก่ ระดับประชาชน และระดับเยาวชน สำหรับระดับประชาชน มีรูปแบบกิจกรรม ดังนี้ (1) จัดอบรมปรับกระบวนทัศน์ (2) จัดศึกษาฐานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (3) จัดประกวดหมู่บ้าน (4) จัดเวทีตลาดนัดความรู้(5) จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ (6) สื่อสารแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอกระจายข่าวและอบรมแกนนำอาสาสมัครนักสื่อสารสุขภาพ(นสส.) สำหรับระดับเยาวชน มีรูปแบบกิจกรรม ดังนี้ (1) จัดอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (2) จัดกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยฐานเรียนรู้ 7 ฐาน (3) จัดอบรมเยาวชนอาสาสมัครสื่อสารสุขภาพ (นสส.)

2) รูปแบบการจัดการความรู้ในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่หล่าย มีดังนี้ (1)ชุมชนมีการศึกษาหาข้อมูลความรู้วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง (2)ชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะเครือข่าย (3)ชุมชนมีการศึกษาจากต้นแบบ Best Practice ด้านเศรษฐกิจพอเพียง (4)ชุมชนใช้หลักการบริหารกิจกรรมแบบ PDCA (5)มีวิทยากรกระบวนการการเรียนรู้ในชุมชน (6)มีการฝึกอบรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงเชิงปฏิบัติการในชุมชน (7)มีการเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งในและนอกชุมชน (8)มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (9)มีการติดตามประเมินผลการทำกิจกรรมประจำปีเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นสู่แนวทางการทำงานในปีต่อไป

3) ชุมชนแม่หล่ายมีองค์ความรู้ที่เป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพึ่งตนเองโดยผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย 8 กิจกรรม จาก 8 หมู่บ้าน

คำสำคัญ : การส่งเสริม ค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการจัดการความรู้ เทศบาลแม่หล่าย

Abstract

The objectives of the research were : 1) to study the concrete activities used for promoting the sufficiency economy lifestyle value of Maelai Municipality, 2) to study the knowledge management patterns of Maelai Municipality in promoting sufficiency economy lifestyle value, and 3) to study the community knowledge applied concretely in creating sufficient economy system of Maelai Community. The population in this study were 100 villagers and 100 youths from 8 villages. Knowledge management process was used as a research tool. Data was collected through an in-dept interview, participatory group discussion and participatory observation. In the study, people in Maelai Municipality were encouraged to participate in thinking, doing, solving problem, developing, and evaluating the tasks together with the researchers. The collected data were analyzed by using descriptive method. The research results were as follow :

1) The concrete activities used for promoting the sufficiency economy lifestyle value of Maelai Municipality included 2 levels: the villagers level; and youth's level. As for the villagers level, the activities used included: (1) the paradigm shift training ; (2) the field trip for studying the best practice from sufficiency economy learning center; (3) the villages contest; (4) the knowledge fair; (5) the exhibition for public relations; (6) the use of broadcasting tower to communicate about sufficiency economy philosophy as well as training the chief volunteers to be healthcare communicators. Regarding the youth's level, the activities used were: (1) the sufficiency economy philosophy training, (2) the sufficiency economy learning bases for promoting sufficiency economy lifestyle value, and (3) the healthcare communicators training for youths.

2) The knowledge management patterns of Maelai Municipality in promoting sufficiency economy lifestyle value were : (1) the community inquired information and knowledge about sufficiency economy lifestyle; (2) the community has exchanged and shared their knowledge in a form of networking; (3) the community has studied the best practice of sufficiency economy from field trip study; (4) the community applied PDCA circle in managing the activities; (5) there were some experts in community learning process; (6) there was a workshop training in sufficiency economy; (7) the knowledge was distributed both inside and outside community; (8) there was a learning forum for knowledge sharing; and (9) there was an evaluation annual activities for improving and resolving problems as a guideline for next year activities.

3) Maelai Community integrating their concrete knowledge in creating sufficiency economy system with their local wisdom for self-reliance. There were 8 activities created from 8 villages.

Keywords : the promotion, sufficiency economy lifestyle value, knowledge management process, Maelai Municipality

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เทศบาลแม่หล่าย ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 5 ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองของเทศบาล จำนวน 8 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร ทั้งหมด 4,580 คน แยกเป็นจำนวนประชากรชาย 2,188 คน และจำนวนประชากรหญิง 334 คน และจำนวนครัวเรือน 1,656 ครัวเรือน อยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองแพร่ประมาณ 12 กิโลเมตร

จุดเด่นที่สนใจศึกษาเทศบาลแม่หล่าย เนื่องจากแต่เดิม เทศบาลแม่หล่ายมีปัญหาเรื่องบ่อกำจัดขยะ ส่งผลก่อให้เกิดแมลงวันที่มีจำนวนมากจนต้องกางมุ้งกินข้าวขณะพักจากการทำนา ซึ่งได้กลายเป็นข่าวในรายการเก็บตก ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 โดยต้นเหตุของปัญหาเกิดจากปริมาณขยะล้นเมือง และบ่อกำจัดขยะมีไม่เพียงพอ ซึ่งไม่เฉพาะปริมาณขยะที่มีจำนวนมากจากตำบลแม่หล่ายเท่านั้น หากยังรวมถึงปริมาณขยะจากเทศบาลเมืองแพร่ ชุมชนทุ่งกวาว ชุมชนทุ่งไธ้ ซึ่งได้นำขยะมาทิ้งที่บ่อกำจัดขยะบริเวณของเทศบาลแม่หล่ายเพียงที่เดียว ส่งผลกระทบทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษในหมู่บ้าน เกิดน้ำเสีย กลิ่นเหม็น ไม่สามารถคั้นน้ำจากบ่อน้ำได้

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นนี้เอง ในปี 2548 ชุมชนแม่หล่ายก็ได้ปรับตัวและหาวิธีการที่จะยุติปัญหาเรื่องของขยะ “จากปัญหาสู่ปัญญา” โดยรวมกลุ่มคนในชุมชนแม่หล่ายดำเนินการบริหารจัดการปัญหาของชุมชนเอง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองด้วยการให้ความรู้เรื่องของการลดปริมาณขยะแก่ชุมชน และได้เกิดโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการจัดการขยะโดยชุมชนมีส่วนร่วมขึ้น โดยเน้นให้ชุมชนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนด้วยตัวของชุมชนเอง โดยชุมชนมีกิจกรรมที่ดำเนินการ (1) การจัดประชุมแกนนำชุมชน เพื่อสร้างการรับรู้และเกิดความตระหนักต่อปัญหา (2) การศึกษาฐานชุมชนต้นแบบการจัดการขยะ ณ อบต.คอนแก้ว จ.เชียงใหม่ เทศบาลเมืองลำพูน และเทศบาลนครพิษณุโลก (3) ประชุมชี้แจงชุมชนและการให้ความรู้ในการจัดการขยะแก่นักเรียนทุกหมู่บ้าน (4) ให้ความรู้ในการจัดการขยะแก่นักเรียนในสถานศึกษา (5) การคัดเลือกและสนับสนุนวัสดุแก่จุดบริหารจัดการขยะในชุมชน (6) จัดประกวดหมู่บ้านรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม

ผลจากการดำเนินโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการการจัดการขยะโดยชุมชนมีส่วนร่วม ทำให้ชุมชนต้นตัวตระหนักถึงปัญหาและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และพบว่าปริมาณขยะลดลง อีกทั้งยังได้ขยายผลในรูปของพลังงานทดแทนและนำมาทำปุ๋ยอินทรีย์ อีกด้วย

นอกจากนั้น เทศบาลแม่หล่ายยังเข้าร่วมการประกวดการจัดทำแผนพลังงาน 80 ชุมชนทั่วประเทศ ด้วย และจากการประกวดครั้งนี้ทำให้เทศบาลแม่หล่ายได้รับถ้วยรางวัลรองชนะเลิศระดับประเทศ ด้าน“การบริหารจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมดีเด่น ภายใต้โครงการการจัดทำแผนพลังงาน 80 ชุมชน สนองพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2550” เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2550

ซึ่งประชาชนในชุมชนเทศบาลแม่หล่ายถือว่ารางวัลดังกล่าวเป็นเพียงรางวัลความสำเร็จเท่านั้น สิ่งที่ได้มากกว่าจากการดำเนินโครงการนี้ คือ การประหยัด การอนุรักษ์การใช้พลังงาน และการใช้เทคโนโลยีพลังงานทดแทนในชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการด้านพลังงานอยู่หลายด้าน และดำเนินการหลายโครงการไปพร้อมกันทั้งชุมชน

จากอดีตชุมชนแม่หล่ายที่เต็มไปด้วยขยะเหม็นเน่า เต็มไปด้วยแมลงวันที่มีจำนวนมาก แม้แต่กินข้าวก็ยังต้องกางมุ้ง ได้กลักลับกลายเป็นสวรรค์บนดิน ที่มีอากาศบริสุทธิ์ และเป็นต้นแบบของแหล่งเรียนรู้เรื่องการจัดทำแผนพลังงานชุมชนดีเด่นที่มีแต่คนชื่นชม และมาดูงานกันอย่างไม่ขาดสาย เริ่มจากการรู้จักวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนแม่หล่ายก่อให้เกิดปัญญา เปลี่ยนวิกฤตให้เป็น โอกาสสู่การ ค้นหาแนวทางแก้ไขผสมผสานกับภูมิปัญญาและพัฒนาให้เหมาะสมภายใต้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน จนก่อเกิดนวัตกรรมท้องถิ่น โดยชุมชนและเพื่อชุมชนแม่หล่าย

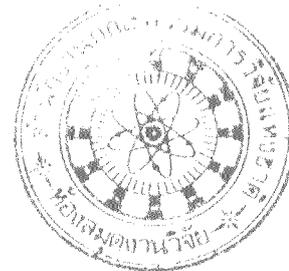
ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่ายโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งแต่เดิมชุมชนเทศบาลแม่หล่ายมีการจัดการความรู้แต่ไม่ทราบว่าตนมีวิธีการจัดการความรู้ในกลุ่มของตนเองอย่างไร ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงวิธีการรวมกลุ่มของชุมชนเทศบาลแม่หล่าย รวมถึงกิจกรรมต่างๆที่นำมาพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นชุมชนเทศบาลแม่หล่าย อันจะสามารถนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจพอเพียง หากคนในชุมชนเทศบาลแม่หล่ายมีการจัดการความรู้ด้วยตัวของชุมชนเองอย่างมีส่วนร่วมก็จะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้คงอยู่ตลอดไปได้อย่างยั่งยืนและยังสามารถพัฒนาองค์ความรู้ในชุมชนให้แตกแขนงออกไปอย่างหลากหลายอีกด้วย จึงได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง กระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ในเทศบาลแม่หล่าย จังหวัดแพร่ เพื่อเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

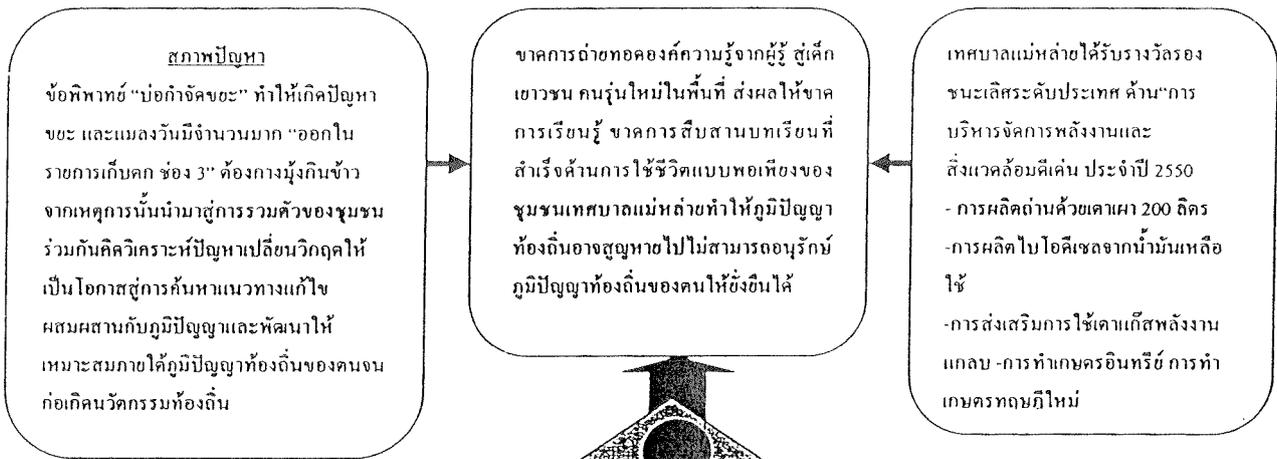
1.2.1 เพื่อศึกษากิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย

1.2.2 เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่หล่ายในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.3 เพื่อศึกษาการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่หล่าย

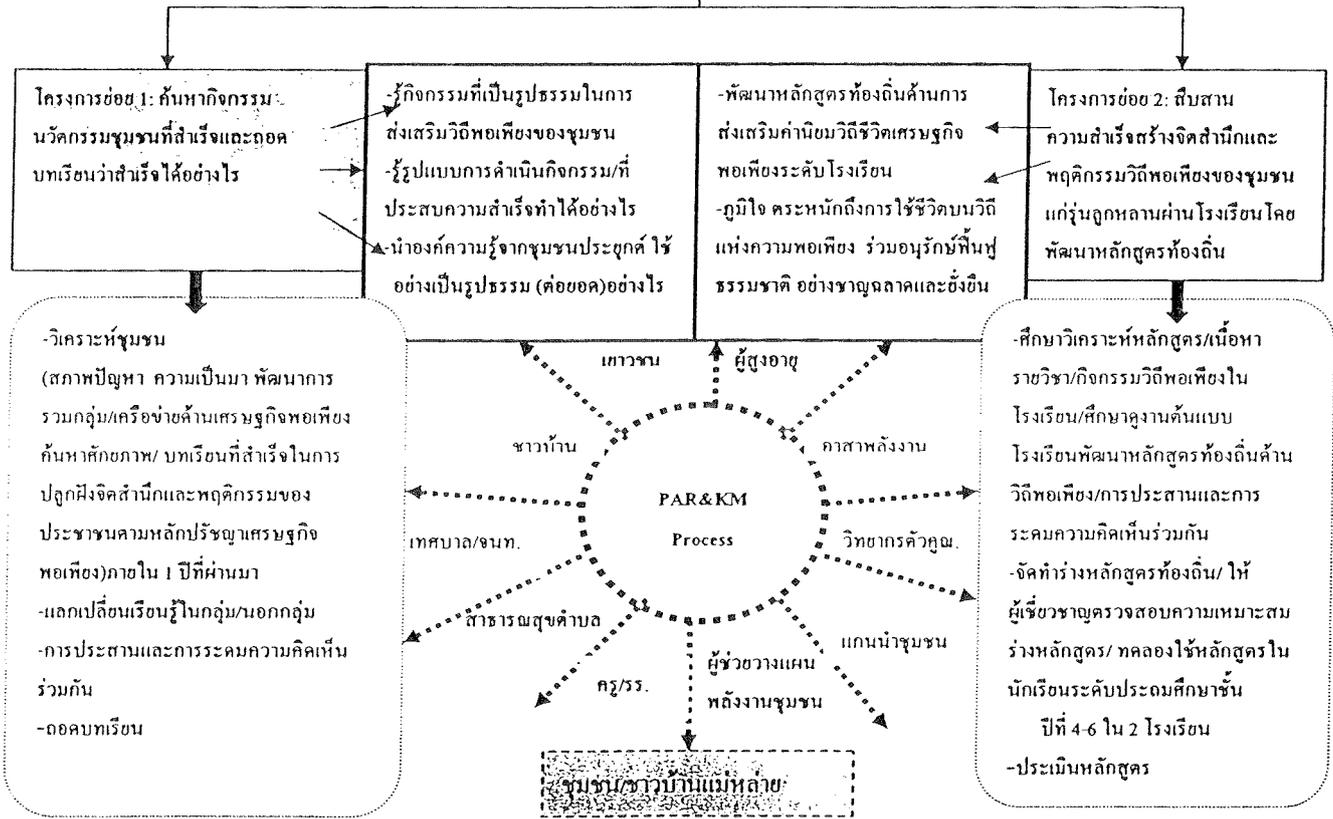

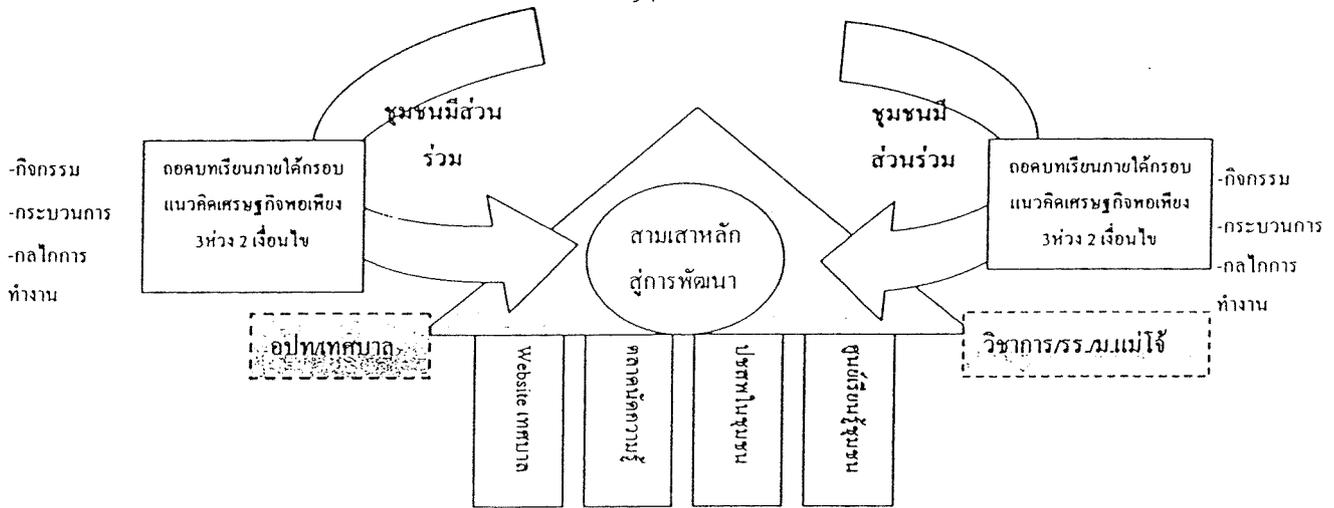
1.3 รายละเอียดความเชื่อมโยงระหว่างโครงการ

การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาลแม่ถ้ำอย่างมีส่วนร่วมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของเยาวชนและประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 1) ทราบถึงกิจกรรม/กระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่ถ้ำ
- 2) ให้ชุมชนรู้จักตนเองถ่ายทอดเรื่องราวความรู้ อดทนบทเรียนความสำเร็จด้านการใช้ชีวิตแบบพอเพียงเป็นลายลักษณ์อักษร ได้ช่วยตัวชุมชนเอง/ต่อขอขยายผลต่ออย่างเป็นพลวัตร
- 3) มีการสืบสานปลูกฝังค่านิยมการใช้ชีวิตแบบพอเพียงแก่เยาวชนและประชาชนในพื้นที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แผนภูมิที่ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างโครงการวิจัยย่อย

- หมายเหตุ : 1) PAR ย่อมาจาก “ Participatory Action Research” หมายถึง การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนในพื้นที่ชุมชนแม่หล่าย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาร่วมกันตั้งแต่ต้นจนจบการวิจัย
- 2) KM ย่อมาจาก “Knowledge Management” หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในชุมชนแม่หล่ายสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถพึ่งตนเองได้

แผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของโครงการวิจัยย่อย1 และโครงการวิจัยย่อย 2 ดังนี้ กล่าวคือ ชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาลแม่หล่ายอย่างมีส่วนร่วมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของเยาวชนและประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จะประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 2 โครงการ คือ 1) โครงการวิจัยกระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่ายโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งโครงการวิจัยดังกล่าวจะเน้นการค้นหากิจกรรมนวัตกรรมในชุมชนที่ทำอยู่/ที่สำเร็จด้านการดำเนินชีวิตบนวิถีความพอเพียงจากทั้ง 8 หมู่บ้านในเขตเทศบาลแม่หล่าย และจะทำการถอดบทเรียนความสำเร็จนั้นๆว่าประสบความสำเร็จได้อย่างไร ซึ่งโครงการวิจัยย่อยที่ 1 นี้ จะทำให้ทราบถึงกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมวิถีพอเพียงของชุมชนแม่หล่าย รวมถึงรู้รูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงว่าทำได้อย่างไร และชุมชนทั้ง 8 หมู่บ้านจะนำองค์ความรู้จากชุมชนประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อต่อยอดได้อย่างไร

ซึ่งกระบวนการในการทำวิจัย จะใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการวิจัยโดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ทุกภาคส่วนในชุมชนได้แก่ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการและภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในหมู่บ้านตนเองทั้ง 8 หมู่บ้านและ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกหมู่บ้านเพื่อเกิดการถ่ายโอนความรู้ให้กับเพื่อนบ้านหมู่บ้านอื่นได้ทราบสิ่งดีๆ ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น โดยจะจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุกภาคส่วน ซึ่งจะใช้กระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการวิจัยควบคู่ไปกับการจัดการความรู้ ตั้งแต่การวิเคราะห์ชุมชน ศึกษาสภาพปัญหา ความเป็นมา การรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการ โครงการการทำงาน ความต้องการ ค้นหาศักยภาพ และบทเรียนที่สำเร็จในการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน 1 ปี ที่ผ่านมา ซึ่งในการจัดเวทีชาวบ้านแต่ละครั้งก็จะมีการถอดบทเรียนทุกครั้งเพื่อให้ได้ชุดความรู้ด้านกิจกรรม กระบวนการ และกลไกการทำงานที่เกิดขึ้น โดยคนในชุมชนและเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง โดยจะทำการถอดบทเรียนสังเคราะห์เป็นชุดความรู้ภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ กิจกรรม กระบวนการ และกลไกการทำงานที่ชาวบ้านแม่หลายจัดทำขึ้นนั้นมีความสอดคล้องกับความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้ฐานความรู้คู่คุณธรรม อย่างไร ซึ่งเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัยย่อย 1 นี้ ก็จะทำให้ได้ชุดองค์ความรู้ด้านการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่หลาย

หลังจากได้ชุดองค์ความรู้ด้านการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่หลายแล้ว จากนั้นจะนำชุดองค์ความรู้ที่ได้ มาพัฒนารูปแบบเพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นด้านการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงระดับโรงเรียนในเขตเทศบาลแม่หลาย เป็นโครงการย่อยที่ 2 คือ โครงการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงระดับโรงเรียนในเขตเทศบาลแม่หลายภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบสานความสำเร็จสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมวิถีพอเพียงของชุมชนแก่รุ่นลูกหลานผ่านโรงเรียน โดยพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และเพื่อเกิดความภาคภูมิใจ ตระหนักถึงการใช้ชีวิตบนวิถีแห่งความพอเพียง ร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติ อย่างชาญฉลาดและยั่งยืนต่อไป

ซึ่งกระบวนการทำงานวิจัย จะใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือควบคู่กับการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปพร้อมๆ กัน โดยจัดเวทีให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่มาร่วมศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหารายวิชา กิจกรรมที่สอดคล้องวิถีพอเพียงในโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลแม่หลาย รวมถึงมีการศึกษาดูงานต้นแบบโรงเรียนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านวิถีพอเพียง มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดมความคิดเห็นร่วมกันรวมถึงมีการถอดบทเรียนกิจกรรม รายวิชาที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ต้องมีความสอดคล้องกับความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้ฐานความรู้คู่คุณธรรม ที่สังเคราะห์เป็นชุดความรู้วิถีพอเพียง โดยให้คนในชุมชนจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างหลักสูตรท้องถิ่นการดำเนินชีวิตบนฐานความพอเพียง จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมร่างหลักสูตร เมื่อผ่านการตรวจสอบแล้วก็เข้าสู่กระบวนการทดลองใช้หลักสูตรในนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ใน 3 โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลแม่หลาย และประเมินคุณภาพหลักสูตรท้องถิ่นเป็นกระบวนการสุดท้าย

โดยการวัดประสิทธิผลของการเรียนของนักเรียนทั้งก่อนและหลัง และวัดเจตคติในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนเพื่อตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จ

ซึ่งหลังจากงานวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว จะได้ทั้งบทเรียนแห่งความสำเร็จด้านการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงในแบบฉบับของเทศบาลแม่หล่ายสังเคราะห์เป็นชุดความรู้ และได้หลักสูตรท้องถิ่นด้านการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของเยาวชนและประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สำเร็จ โดยจะนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยทั้ง 2 โครงการย่อย ไปเผยแพร่และขยายผลต่อในรูปของศูนย์เรียนรู้ชุมชน ประชาสัมพันธ์ในเวทิงานกาชาด งานสร้างสุขจังหวัดแพร่ จัดทำตลาดนัดความรู้ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และกระจายองค์ความรู้วิถีพอเพียงผ่านwebsite ของเทศบาลแม่หล่ายเพื่อให้ชุมชนนักปฏิบัติที่สนใจในชุมชนอื่นๆ สามารถเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ ที่สนใจต่อไป

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.4.1 ได้กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย
- 1.4.2 ได้รูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ กระบวนการสร้างองค์ความรู้ของเทศบาลแม่หล่าย ในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.4.3 ชุมชนเทศบาลแม่หล่ายเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชนโดยยึดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.4.4 เกิดเครือข่ายนักจัดการความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ภายในชุมชนและภายนอกชุมชน
- 1.4.5 สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาสังเคราะห์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

1.5 หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1.5.1 เทศบาลตำบลแม่หล่าย
- 1.5.2 สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่
- 1.5.3 โรงเรียนบ้านแม่หล่ายกาซ้อง
- 1.5.4 โรงเรียนบ้านแม่หล่าย
- 1.5.5 องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่
- 1.5.6 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
- 1.5.7 ชุมชนต่างๆ ที่สนใจ

1.6 นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ ไว้ดังนี้

1.6.1 การส่งเสริม (Promotion) หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญการ และประสบการณ์ รวมทั้งการกระตุ้น การปรับปรุงการทำงานเกื้อหนุนเพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้สู่แนวทางปฏิบัติบนฐานเศรษฐกิจพอเพียงที่คึกคัก เช่น การประชาสัมพันธ์ การจัดฝึกอบรม การจัดตั้งคณะทำงานองค์กร การประชุม และการศึกษาคูงาน เพื่อให้ชุมชนมีความรู้และพึ่งตนเองได้

1.6.2 ค่านิยม (Value) หมายถึง รูปแบบความคิดของสมาชิกในสังคมที่จะพิจารณาตัดสินและประเมินว่า สิ่งใดมีคุณค่า มีประโยชน์ พึงปรารถนา ถูกต้อง เหมาะสม คิงาม ควรที่จะยึดถือประพฤติปฏิบัติ

1.6.3 วิถีชีวิต (lifestyle) หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเทศบาลแม่หล่าย ซึ่งประกอบด้วย ระบบคิด ความเชื่อ ค่านิยม บริบททางสังคม วัฒนธรรมของชุมชนเป็นแบบแผนของการดำเนินชีวิต

1.6.4 เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) หมายถึง แนวทางการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ โดยเน้นการใช้ชีวิตในสังคมอย่างไม่ประมาท ภายใต้อิทธิพล ความรู้ คุณธรรม ซึ่ง ความพอเพียง (Sufficiency) หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายในชุมชนหรือสังคมนั้น โดยต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชุมชน/สังคม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุสังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

1.6.5 การจัดการความรู้ (Knowledge Management) หมายถึง การจัดการกับฐานความรู้ (Knowledge Base) อาจเป็น “ความรู้ในตัวตน” (Tacit Knowledge) และ “ความรู้ในกระดาษ” (Explicit Knowledge) โดยนำความรู้ดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมต่อกาลเทศะ หรือบริบทของชุมชน/องค์กรนั้นๆ นำประสบการณ์การทำงานของแต่ละคนในชุมชนมาร่วมกันตกผลึกเป็นความรู้ใหม่ซึ่งได้จากก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังจากงานสำเร็จหรือเสร็จสิ้น โดยมีกระบวนการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนในชุมชน/องค์กร ขยายผลกลายเป็นความรู้ของชุมชนที่สามารถนำมาใช้งานได้ง่ายไม่ซับซ้อน ที่เรียกว่า “การจัดการความรู้แบบจับพลัน” (Just in Time Knowledge Management) การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ทำงานร่วมกันโดยผู้ที่ปฏิบัติงานใน

ชุมชน/องค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นกว่าเดิม เป็นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยมีเป้าหมาย คือ การพัฒนาคนและพัฒนาคน โดยมีความรู้และกระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

หลังจากที่เกิดสภาวะปัญหาเศรษฐกิจโลกตกต่ำในปี พ.ศ. 2540 ประชาชนทั่วโลกได้รับผลกระทบจากการเกิดสภาวะดังกล่าวอย่างถ้วนหน้า จากคนที่เคยมีเงิน มีกิน มีใช้ กลับกลายเป็นคนจนไปในชั่วพริบตา สถาบันการเงินหลายแห่งได้ปิดตัวลงกะทันหันเนื่องจากค่าเงินบาทลอยตัวหลายๆฝ่ายทั้งองค์การภาครัฐและเอกชนร่วมช่วยกันระดมหาแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว ก็มีอาจแก้ปัญหาได้ จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยทรงเน้นย้ำแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้คู่คุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต โดย โสภณ จุฬโสทร (2550) ได้นำเสนอหลักการพิจารณาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางการดำรงอยู่และปฏิบัติในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิม สามารถนำไปปรับใช้ได้ตลอดเวลา โดยมุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนในการพัฒนา ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ คือ

1. ความพอประมาณ คือ พอดี ไม่มาก ไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
2. ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจในระดับความพอเพียง จะต้องเป็น ไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณา

จากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และคำนึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามมา

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การเตรียมพร้อมที่จะรับผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะ

เกิดขึ้น

ซึ่งในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานโดยผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน

สำหรับ สุเมธ คันติเวชกุล (2549) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่อยู่อย่างจนๆ หรือ รัคเข้มงวด แต่ต้องอยู่อย่างเรียบง่ายและธรรมดา ทุกคนชั้นและทุกสาขาอาชีพสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยไม่ปล่อยให้การดำเนินชีวิตกระแสนุนิยมและหากดำเนินสิ่งที่ผิดซ้ำซากก็ต้องเร่งแก้ไข ต้องรู้จักประเมินการใช้ชีวิตและบริหารการเงินของตนเอง โดยใช้สติปัญญาและเหตุผล หัวใจของเศรษฐกิจพอเพียงต้องพอเพียงเลี้ยงตัวเองได้ บนพื้นฐานของความประหยัดและจัดการใช้จ่าย

ส่วนกังสาดล อยู่เย็น (2543) มองเศรษฐกิจพอเพียง ว่าความพอเพียงไม่ได้หมายถึง การประหยัดแต่ยังหมายถึงความพอเหมาะพอดี ไม่มากไม่น้อย พออยู่พอกิน สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตาม

อัตภาพและมีความเหมาะสม ซึ่งได้กำหนดกรอบความพอเพียงไว้ 2 ประการ คือ ความพอเพียงเพื่อการดำรงชีพและความพอเพียงเพื่อการปฏิบัติสัมพันธ์ที่ดีในสังคม

หากกล่าวโดยสรุป จะเห็นว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จะเน้นในเรื่องของการดำรงชีวิตแบบพอมีพอกิน ใช้ปัญญาและเหตุผล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทและสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้ในทุกระดับชั้น

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับใช้เศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แล้วได้มีหลายๆภาคส่วนไม่ว่าประชาชน หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาปรับใช้ในชีวิตประจำวันกันอย่างแพร่หลาย โดย โสภณ จุลโลก (2550) ได้กล่าวถึงการปรับใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่างๆไว้ดังนี้

- ระดับบุคคล/ครอบครัว จะต้องสามารถพึ่งตนเองได้ทั้งทางด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก มีความรอบคอบ และระมัดระวังในการดำเนินชีวิต มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชนและระหว่างชุมชน มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิปัญญาชาวบ้าน ปรับทิศทางการใช้จ่ายโดยมุ่งที่จะลดรายจ่ายและมีการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน ไม่ใช่จ่ายเกินตัว

- ระดับชุมชน/องค์กร จะต้องมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เช่น กิจกรรมการต่อต้านยาเสพติด การจัดตั้งร้านค้าชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ รวมไปถึงการสร้างจิตสำนึกในท้องถิ่นให้เกิดความเอื้ออาทรระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยนึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

- ระดับรัฐ หรือ ระดับประเทศ จะต้องมีการวางรากฐานของประเทศให้มีความพอเพียงก่อนจึงค่อยๆดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญขึ้น มีการประสานงานกับองค์กรภายนอก

สำหรับ ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2549) กล่าวถึงการปรับใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆไว้ดังนี้

- ด้านเศรษฐกิจ ต้องมุ่งเน้นที่จะลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงจนเกินไป มีการวางแผนเพื่อทางเลือกสำรอง

- ด้านจิตใจ ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม โดยนึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

- ด้านสังคม ต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

- ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมกับฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

- ด้านเทคโนโลยี จะต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

จะเห็นได้ว่า การปรับใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเกิดได้หลายด้านและหลายรูปแบบโดยไม่มีสูตรสำเร็จ แต่ละคนจะต้องพิจารณาปรับใช้ตามความเหมาะสม ให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและสถานะที่ตนเองเผชิญอยู่ ซึ่งการรับรู้เรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายรูปแบบจะช่วยให้เรามีทางเลือกและนำมาปรับใช้เพื่อช่วยให้เกิดความยั่งยืน มั่นคง และเกิดสมดุลในระยะยาว

2.3 รูปแบบการขยายความและนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

จากแนวทางในการปรับใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่างๆ ข้างต้นจะเห็นได้ว่าการปรับใช้ของแต่ละบุคคลสามารถเลือกนำไปปฏิบัติและใช้ประโยชน์ในด้านใดได้บ้างเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับตนเองสูงสุดซึ่งกิจกรรมที่มีคุณลักษณะที่ตรงตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีอยู่หลายกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งเสรี พงษ์พิศ (2549) ได้นำเสนอรูปแบบการขยายความและนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในด้านต่างๆ ไว้ดังนี้

2.3.1 ด้านความพอประมาณ คือ การมีคุณธรรมที่ถูกต้องดีงาม รู้จักแบ่งปัน ไม่เอาเปรียบคนอื่น ไม่เอาเปรียบธรรมชาติ ไม่โกงกิน มีการปฏิบัติธรรม และทำกิจกรรมทางสังคม รู้จักตนเอง ภูมิใจในชาติกำเนิด ไม่อายที่จะบอกว่าตนเองเป็นใครมาจากไหน กตัญญูทดแทนบุญคุณ ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ไหลตามกระแสเกินตัว ไม่ติดแบรนค์ ไม่ทำงานจนไม่มีเวลาให้กับครอบครัว โดยบุคคลที่เป็นพ่อแม่จะต้องปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่าง ทรงคุณธรรมให้กับบุตร เคารพกฎระเบียบทางสังคมอบรมสั่งสอนบุตรในเรื่องของการดำเนินชีวิต ในเรื่องการใช้จ่าย การกิน การอยู่ ช่วยให้บุตรเข้าใจว่าควรเลือกอะไรระหว่างเงินกับชีวิต

2.3.2 ด้านความมีเหตุ มีผล คือ มีหลักวิชาการในการดำเนินชีวิต สนใจหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และท้องถิ่นจากสื่อต่างๆ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ ใช้ชีวิตอย่างมีแบบแผน มีการประมาณรายรับรายจ่าย หนี้สิน มีการออม และสร้างสวัสดิการให้กับตนเองและครอบครัว ทำงานอย่างมีอาชีพโดยใช้หลักอิทธิบาทสี่ เรียนรู้และพัฒนาตนเองไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไร

2.3.3 ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ มีระบบการจัดการชีวิตที่ดี ไม่ทำงานหามรุ่ง หามค่ำ มีการจัดการเรื่องเศรษฐกิจในครอบครัวที่ดี ดูแลการเรียนของบุตรทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของลูก มีการวางแผนอนาคตให้ลูก เช่น ออมให้บุตรตั้งแต่เล็กเพื่อเป็นทุนการศึกษา ในเรื่องของชุมชน มีระบบการเรียนรู้ร่วมกันด้วยการทำแผนชุมชน โดยภายในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีสวัสดิการ “เกิด แก่ เจ็บ ตาย” ทุนการศึกษา มีระบบการจัดการตั้งแต่สิ่งที่แวดล้อมที่ดี ภายในชุมชน เกิดการสร้างเครือข่ายเพื่อการจัดการและพัฒนาาระหว่างชุมชนอย่างน้อยที่สุดในตำบล

ส่วนปริญญช พิบูลสรารุช ได้กำหนดคุณลักษณะของกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ไว้ดังนี้

- ด้านเศรษฐกิจ ให้อำนาจการใช้จ่ายของตนเองอย่างมีเหตุมีผล โดยการจับบันทึกบัญชีรายรับรายจ่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรบิโรภคเพื่อลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย รู้จักออมเงิน สร้างหลักประกันให้กับตนเอง รู้จักประหยัดใช้และกินอย่างมีเหตุผล รู้จักปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้เพื่อบริโภคในครัวเรือน

- ด้านสังคม ให้อำนาจช่วยเหลือสังคมและชุมชน โดยมีการจัดกิจกรรมขึ้นในชุมชน เช่น กิจกรรม ลด ละ เลิกอบายมุข ปลูกจิตสำนึกสาธารณะสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน

- ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ โดยการปลูกจิตสำนึก รักยสิ่งแวดลอม ฟื้นฟูจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรมในห้องถิ่นดูแลฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยวในห้องถิ่น

- ด้านวัฒนธรรม ร่วมสืบสานวัฒนธรรมไทย โดยการสร้างจิตสำนึกรักไทย รักบ้าน เกิดปลูกฝังมารยาทไทยส่งเสริมการใช้ภาษาประจำถิ่น บำรุงรักษาวัตถุและโบราณสถาน ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา และจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ รวมทั้งรณรงค์การใช้สินค้าไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีกิจกรรมหลากหลายที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติได้ ทั้งนี้ในการปฏิบัติแต่ละกิจกรรมนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละบุคคล โดยจะต้องยึดหลักทางสายกลางในการประกอบกิจกรรมต่างๆ คือ ไม่มาก และไม่น้อยจนเกินไป

2.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กังสตาล อยู่เย็น (2543) ได้ทำการศึกษาในเรื่องพลวัตชุมชนบ้านเปรีดใน ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า จากระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมที่ผลิตเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนต่อมามีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและรูปแบบการผลิตเพื่อการขายโดยการปลูกพืชเศรษฐกิจและสัมปทานป่าไม้ ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนและต่อมาสมาชิกได้ปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตและรูปแบบการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้รูปแบบการผลิตแบบเกษตรทางเลือกเข้าปฏิบัติการบริโภคที่เรียบง่าย คำนึงถึงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้อย่างเท่าทัน

ส่วน อรสุดา เจริญรัต (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของความเชื่อ หรือ พิธีกรรม สังคมไทย พบว่า เงื่อนไขสำคัญที่สุดของการดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การที่ชุมชนยังมีอำนาจในการควบคุมดูแลและจัดการทรัพยากรต่างๆ ของตนเอง ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจสามารถปรับตัวไปตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างบรรทัดฐานแบบพึ่งพาอาศัยกัน และการสร้างเครือข่ายที่ทำให้บุคคลมาสัมพันธ์แบบพึ่งพาในระบบเครือญาติที่มีบทบาทน้อยลงเมื่อเทียบกับอดีต ดังนั้นจึงพบว่าภายในหมู่บ้านได้เกิดการรวมกลุ่มกัน

รูปแบบต่างๆ ภายใต้ระบบการจัดการรูปแบบใหม่ที่เกิดจากความร่วมมือทั้งกับหน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน หรือแม้กระทั่งองค์กรระหว่างประเทศเพื่อสร้างศักยภาพในการปรับตัวโดยระดมความหลากหลายของทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นความรู้ เทคโนโลยี นำมาสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ร่วมกันของชุมชน โดยยังคงอนุรักษ์ภูมิปัญญาเดิม แต่นำความรู้สมัยใหม่มาบูรณาการได้อย่างเหมาะสม เงื่อนไขเหล่านี้ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงยังคงสามารถดำรงอยู่ในชุมชนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนตลอดมา

สำหรับ สมบัติ พันธิวิศิษฎ์ (2545) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงการอยู่รอดของชุมชนชนบทไทย กรณีศึกษาชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต โดยมีพฤติกรรมทางเศรษฐกิจแบบพอประมาณ และมีเหตุผล มีความพยายามลดความเสี่ยงจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดหวัง ได้พร้อมกับพยายามสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองเพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกันทั้งส่วนของรัฐ ครัวเรือน และชุมชน ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวพบว่าเกิดการบริโภคที่เรียบง่ายและทำให้เกิดจิตสำนึกที่คำนึงถึงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาทางการเรียนรู้มากขึ้นชุมชนที่มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาปรับใช้ทำให้เศรษฐกิจภายในชุมชนสามารถปรับตัวไปตามบริบททางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้กระบวนการเรียนรู้ใหม่ร่วมกันของชุมชน

ส่วนในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้และบทบาทในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง วารุณี ชินวินิจกุล (2549) ได้ทำการศึกษาในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาชุมชนไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากการรวมตัวของผู้นำชุมชนที่มีการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติอย่างง่าย ถ่ายทอดการเรียนรู้เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมุ่งแก้ปัญหาแบบพึ่งพาตนเอง มีระบบการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของคนทั้งในและนอกชุมชนในลักษณะเครือข่าย ซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้และใช้แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชนแบบครบวงจรเป็นกระบวนการที่นำไปสู่ฐานคิดของการพัฒนาเศรษฐกิจที่พอเพียงอย่างแท้จริง

เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ ศิริพร พันธุลี (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของกลุ่มรักษาคอยหลวงเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ซึ่งใช้กระบวนการจัดการความรู้ ดังนี้ คือ 1) ศึกษาหาข้อมูลความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย 2) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มจากการไปอบรมดูงาน 3) เรียนรู้แบบอย่างที่ดีทางลัดจาก Best Practice 4) ใช้หลักการบริหารกิจกรรมแบบ PDCA คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ 5) มีแกนนำ ทำกระบวนการให้สิ้นไหล 6) มีการถอดบทเรียน สรุปบทเรียนและองค์ความรู้ที่ได้ในการทำกิจกรรม 7) เพิ่มพูนความรู้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติให้จริงจัง และทำได้ 8) เผยแพร่องค์ความรู้ ผ่านแผ่นพับ วิทยุชุมชน 9) มีเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น งานเทศกาลต่างๆ ในจังหวัดแพร่ และ แลกเปลี่ยนผ่านเว็บไซต์ www.rakdoilaung-phrae.org 10) ติดตามประเมินผลการทำกิจกรรมทุกครั้งเพื่อปรับปรุง แก้ไข ผลการวิจัยพบว่า เขาวงกตกลุ่มรักษาคอยหลวง

ได้ใช้การจัดการความรู้ในการสร้างความรู้ใหม่ ร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้ อย่างเป็นรูปธรรม ใน 3 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับบุคคล ผลจากการจัดการความรู้ทำให้คนในชุมชนห้วยหม้ายรู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พึ่งตนเองได้ ในการเก็บของป่าได้มากขึ้น มีน้ำใช้ตลอดปี ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ลดรายจ่าย มีรายได้เพิ่มขึ้น 2) ระดับครอบครัว คนในชุมชนห้วยหม้ายมีเงินออม ไม่มีหนี้สิน ครอบครัวเข้มแข็ง (กาย ใจ จิตวิญญาณ) มีภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันต่อสังคมที่เปลี่ยนไป โดยมีต้นแบบที่ดีเป็นฐานในการสอน และเรียนรู้จากคนในครอบครัว ส่งผลให้เยาวชน และชาวบ้านห้วยหม้ายมีความรู้คู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิตและพัฒนาสังคมเพื่อให้ปลอดภัยจากปัจจัยเสี่ยง เช่น ยาเสพติด สุรา 3) ระดับชุมชน ผลจากการจัดการความรู้ส่งผลให้ป่าไม้กลับมีความชุ่มชื้น มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และพันธุ์กล้าไม้ท้องถิ่นของชุมชนห้วยหม้าย เช่น สัก มะค่าโมง และมะซึก ได้รับการขยายพันธุ์ให้ปรากฏอยู่ในชุมชน คนในชุมชนห้วยหม้ายรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น มีน้ำใจ ชาวบ้านร่วมจัดทำแผนป่าชุมชนเพื่ออนุรักษ์ต้นไม้ อีกทั้งส่งผลให้คนในชุมชนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และปรับตัวได้อย่างไม่ประมาทอยู่ในหลักของความพอเพียง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นสุข

นอกจากนั้น ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง บ้านร่องกาศไต้ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ถือเป็นกรณีศึกษาหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาชุมชนที่เรียกว่าเป็นการพัฒนาชุมชนบนฐานพุทธธรรม เป็นการสร้างคน สร้างงาน และสร้างศีลธรรม ของชาวบ้านร่องกาศไต้ เป็นการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยเป็นกระบวนการพัฒนาที่ไม่ได้มุ่งเน้นการเพิ่มพูนทางด้านวัตถุ หรือความมั่งคั่งแต่เพียงอย่างเดียว แต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างสมดุลในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกาย ใจ ศีลธรรม วัฒนธรรม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ให้เติบโตขึ้นไปพร้อมๆ กัน และสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้คนในชุมชนสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง(สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2548)

อีกทั้ง กลุ่มสังฆะออมทรัพย์ ตำบลน้ำขาว อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นอีกกรณีศึกษาหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของระบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกลุ่มสังฆะออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินของหมู่บ้านที่มีลักษณะของธนาคารร่วมกับประกันสังคม เป็นการจกระบบเศรษฐกิจเพื่อส่วนรวม ไม่ใช่เศรษฐกิจเพื่อค้ากำไร และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณธรรมให้เกิดกับสมาชิกทั้งด้านการมีสังฆะ การเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และการเห็นความสำคัญของความผูกพันแบบพี่น้องระหว่างคนในท้องถิ่นเดียวกัน นอกเหนือจากหน้าที่หลักที่เป็นกองทุนของชาวบ้านที่จะช่วยเหลือกันเองในชุมชน ซึ่งถือได้ว่า กลุ่มสังฆะออมทรัพย์ได้กลายเป็นวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้านเกาะแคะ โดยที่มิติด้านเศรษฐกิจเป็นเพียงมิตินึงในวิถีชีวิตทั้งหมดของกลุ่มสังฆะออมทรัพย์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นมิติด้านวัฒนธรรม อันเป็นมิตินี้พัฒนามาเป็นวิถีชีวิตองค์กรรวมในชุมชน ซึ่งได้แก่

- ความสัมพันธ์ทางสังคม

มีความผูกพันเป็นเพื่อนบ้าน มีอะไรก็ช่วยกัน ภูมิธรรมคือการลงแขกหรือขอแรง สร้างความรู้สึกเป็นพวกพ้อง มีความผูกพันเป็นญาติกัน เพื่อร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานต่างๆ เกิดความรู้สึกร่วมทุกข์ร่วมสุขรักพวกพ้อง ซึ่งมีอยู่สูงในความผูกพันเป็นเครือญาติ

- ความสัมพันธ์กับท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมทางสังคม

มีความผูกพันกับท้องถิ่น ไม่ว่าจะยากลำบากเพียงใดก็มีความรู้สึกว่าเป็นหมู่บ้านเป็นท้องถิ่นของตน และอยู่ในท่ามกลางญาติมิตรและเพื่อนฝูง ไม่ต้องการอพยพไปไหน ทำให้เกิดความยั่งยืนของกลุ่มออมทรัพย์

- ค่านิยม

ระดับบุคคลหรือปัจเจกชนมีค่านิยมหรือคุณธรรมอันเป็นค่านิยมที่ดี โดยการเสริมสร้างจากกลุ่มออมทรัพย์ ดังนี้ 1). ฟังตนเอง มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว 2). มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ 3). ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน 4). รู้จักคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 5). มีขันติธรรมต่อคำวิจารณ์ รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือหมู่เหล่า 6). มีจิตใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น 7). ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี

สำหรับทรศนะเกี่ยวกับความพอเพียงของชาวบ้าน ได้แก่ ทำอย่างไรจึงจะมีชีวิตได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ สามารถพึ่งตัวเองได้ในชุมชน และมีความใกล้ชิดผูกพันในครอบครัว ตลอดจนเพื่อนบ้านและท้องถิ่นชาวบ้านเกาะแคะส่วนใหญ่รู้สึกว่าการมีคุณสมบัติของความพอเพียงอย่างเต็มที่ เนื่องจากครอบครัวมีอาหารในครัวเรือนไม่ขาดแคลน สามารถพึ่งตนเองได้โดยมีกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เป็นเครื่องมือรองรับ เนื่องจากกลุ่มสามารถตอบสนองความจำเป็นในกรณีฉุกเฉินได้ตลอดเวลา ทั้งจากการเป็นแหล่งเงินทุนกู้ยืมสำหรับสมาชิกเมื่อเกิดปัญหากระทบกัน อีกทั้งยังให้ผลประโยชน์ต่อสมาชิกในรูปของแหล่งออมเงิน และกองทุนสวัสดิการก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ตอบสนองปัญหาด้านการเจ็บป่วยและค่ารักษาพยาบาล (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2544)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยกระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หลายโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หลาย เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่หลายในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อศึกษาการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่หลาย

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1.1 วิธีการเก็บข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้จากการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นจากสังกัดหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น เทศบาลแม่หลาย กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิทยากรตัวคูณ ตลอดจนนักวิชาการท้องถิ่นที่เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือได้ศึกษาเกี่ยวกับชุมชน โดยมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก รวมถึงมีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มีการศึกษาเรียนรู้และวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยให้คนในชุมชนเทศบาลแม่หลายมีส่วนร่วมในการคิด ทำ แก้ปัญหา พัฒนา ประเมินผล ร่วมกับนักวิจัย

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการศึกษาเอกสารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลด้านสถิติต่างๆ แผนที่ ข้อมูล กชข 2 ค. ข้อมูล จปฐ. สิ่งตีพิมพ์ วารสาร บทความ ตลอดจนเอกสารต่างๆในชุมชนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนเทศบาลแม่หลาย

3) วิธีการประมวลผลและสังเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์สาระ (Content Analysis) พิจารณาจากข้อมูลเอกสาร และข้อเท็จจริงที่ได้จากการสำรวจ สัมภาษณ์และสังเกตการณ์ในพื้นที่เป้าหมาย โดยนำข้อมูลที่ได้ในแต่ละกิจกรรมนำมาจัดระเบียบข้อมูลใหม่ โดยการจำแนกประเภทเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์การศึกษาและกิจกรรมแล้วนำมาวิเคราะห์ควมกำกวมทับซ้อน รวมทั้งการเปิดเวทีสรุปผลการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งมีชุมชนและทีมวิจัย วิเคราะห์ กำหนดตัวชี้วัด และประมวลผลร่วมกัน โดยยึดประชาชนในชุมชนเป็นศูนย์กลางบนพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนแบบมีส่วนร่วม

3.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. นักวิจัยและทีมวิจัย นักวิชาการในชุมชน
2. แกนนำชุมชนเทศบาลแม่หลาย

3. ชาวบ้าน/อาสาสมัคร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนเทศบาลแม่หล่ายที่ร่วมดำเนินการได้แก่ เทศบาลแม่หล่าย สถานศึกษาในเขตเทศบาลแม่หล่าย เครือข่ายองค์กรในเขตเทศบาลแม่หล่าย วัด กำนันและผู้ใหญ่บ้านจากทั้ง 8 หมู่บ้านในเขตเทศบาลแม่หล่าย

3.1.3 กิจกรรมวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

1) จัดทำเวทีเสวนากับทุกภาคส่วนทั้งส่วนราชการและชาวบ้านเทศบาลแม่หล่ายได้แก่ ประชาชนชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน สถาบันการศึกษา วัด เยาวชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ และหมอมือเมือง ฯลฯ เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาชุมชนเทศบาลแม่หล่ายในด้านต่างๆ รวมถึง วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) สัมภาษณ์แบบเจาะลึกชุมชนเทศบาลแม่หล่ายในประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่ชุมชนเทศบาลแม่หล่ายเผชิญ ความเป็นมาของชุมชนเทศบาลแม่หล่าย พัฒนาการของกลุ่มการบริหารจัดการ โครงการการทำงานของชุมชนเทศบาลแม่หล่าย และองค์ความรู้ในการจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่หล่าย (แผนงานกิจกรรมใน 1 ปี)

3) ชุมชนเทศบาลแม่หล่ายและคณะวิจัยร่วมกรองกิจกรรมที่ชุมชนเทศบาลแม่หล่ายได้ทำไปแล้วและกำลังจะทำในปี 2552 ที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง อันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

4) ชาวบ้าน แกนนำชุมชน และชุมชนเทศบาลแม่หล่ายร่วมถอดบทเรียนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเศรษฐกิจพอเพียงและวิเคราะห์การจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่หล่ายในขั้นตอนต่างๆ ได้แก่

- การวิเคราะห์ปัญหา
- แผนงานกิจกรรม
- การปฏิบัติ
- ผล / การขยายผล

5) จัดเวทีประชุมชาวบ้านให้ชาวชุมชนเทศบาลแม่หล่ายร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยสู่คนในชุมชนร่วมตรวจสอบและแก้ไขให้ตรงกับชุมชนมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเน้นกระบวนการคิดและการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนแม่เหล็กอย่างมีส่วนร่วม ในการศึกษากระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่เหล็ก โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ที่เกิดจากคนในชุมชน โดยคนในชุมชนและเพื่อคนในชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งกระบวนการจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้เกิดพัฒนาการของความรู้ หรือการจัดการความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในชุมชนได้ ซึ่งผลการวิจัยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ

- 1) เพื่อศึกษากิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่เหล็ก
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่เหล็กในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) เพื่อศึกษาการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่เหล็ก

4.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 : กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่เหล็ก

4.1.1 วิเคราะห์จุดแข็งของชุมชนเทศบาลแม่เหล็ก

จากการพิจารณาจากข้อมูลเอกสาร และข้อเท็จจริงที่ได้จากการสำรวจ สัมภาษณ์สังเกตการณ์ในพื้นที่เป้าหมายและจัดเวทีชาวบ้านในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน สามารถสรุปจุดแข็งของชุมชนแม่เหล็กแยกตามทุนด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1) ทุนการเงิน

1.1) ทุนการเงินภายในชุมชน

ชุมชนแม่เหล็กมีกองทุนหมู่บ้าน “กลุ่มสัจจะออมทรัพย์” เป็นกลุ่มที่จัดขึ้นเพื่อจัดสวัสดิการให้กับคนในชุมชนมีเงินปันผลสร้างความเข้มแข็งหรือแก้ปัญหาในชุมชนแม่เหล็ก เป็นสถาบันการเงินของหมู่บ้านที่มีลักษณะของธนาคารร่วมกับประกันสังคม เป็นการจัดระบบเศรษฐกิจเพื่อส่วนรวม ไม่ใช่เศรษฐกิจเพื่อค้ากำไร และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณธรรมให้เกิดกับสมาชิกทั้งด้านการมีสัจจะ การเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และการเห็นความสำคัญของความผูกพันแบบพี่น้องระหว่างคนในท้องถิ่นเดียวกัน นอกเหนือจากหน้าที่หลักที่เป็นกองทุนของชาวบ้านที่จะช่วยเหลือกันเองในชุมชน กองทุนหมู่บ้านก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกรกฎาคม 2550 มีต้นทุนหนึ่งล้านบาท ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณจากทางรัฐบาล ได้มีการออมเงินสัจจะทุกเดือน โดยออมเงินไม่ต่ำกว่า 20 บาท/เดือน โดยเริ่มออมเงินตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2550 ถึง ปัจจุบัน มีเงินฝากทั้งหมด 94,000 บาท

มีสมาชิกทั้งหมด 118 คน ถึงแม้จะเริ่มต้นจากหลักหมื่น แต่ทว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเทศบาลตำบลแม่หล่ายในภายภาคหน้าต่อไป

1.2) ทูสนับสนุนการเงินจากภายนอกชุมชน

นอกจก กองทุนภายในชุมชนแม่หล่ายแล้ว นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณในการร่วมพัฒนา เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแม่หล่ายจากหลากหลายหน่วยงาน เนื่องจากเทศบาลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้เข้าร่วมโครงการประกวดการจัดทำแผนพลังงาน 80 ชุมชน สนองพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ในปี พ.ศ.2550 ซึ่งจากการประกวดดังกล่าวเทศบาลแม่หล่าย ได้รับถ้วยรางวัลรองชนะเลิศระดับประเทศ ด้าน“การบริหารจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อมดีเด่น ภายใต้โครงการการจัดทำแผนพลังงาน 80 ชุมชน สนองพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี 2550” เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2550 จากความสำเร็จนี้ ทำให้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความร่วมมือโดยสนับสนุนงบประมาณ อาทิเช่น สำนักงานพลังงานภูมิภาคที่ 9 จังหวัดพิษณุโลก มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ(สสส.) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ สำนักงานโรคติดต่อที่ 10 จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

2) ทูสนักสังคม

ชุมชนแม่หล่ายมีทูสนักสังคมที่หลากหลายทั้งด้านอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี การรวมกลุ่ม และแนวทางการพัฒนาของเทศบาลตำบลแม่หล่าย สามารถสรุปในภาพรวมได้ ดังนี้

2.1) ด้านอาชีพ

อาชีพหลักของชุมชนแม่หล่ายส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรกรรม โดยปลูกพืช อาทิ ข้าว ถั่วเหลือง ข้าวโพด งา ยาสูบ แตง ผักปลั่ง นอกจากนั้นในด้านปศุสัตว์ มีการเลี้ยงสัตว์ อาทิ การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงโค การเลี้ยงสุกร และในด้านการค้าขายและการบริการ มีการประกอบอาชีพ อาทิ การตัดเย็บพรมเช็ดเท้า การตัดเย็บผ้าห่ม การเพาะเห็ด การจักสาน การผลิตน้ำลูกยอ การตัดเย็บเสื้อผ้าห่มห้อย การสูบล้างปฏิภูม เป็นต้น

จากข้อมูลของชุมชนทำให้เห็นถึงความเข้มแข็งของชุมชนแม่หล่ายด้านทูสนักสังคมที่เกิดจากอาชีพของชาวบ้านแม่หล่ายที่เน้นการพึ่งตนเองเป็นหลักผนวกกับการสนับสนุนเชิงนโยบายของเทศบาลตำบลแม่หล่ายที่ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้การสนับสนุนแผนกิจกรรม โครงการของชุมชนประจำปี 2553 อาทิเช่น โครงการจัดตั้งศูนย์การดำเนินงานตามแนวทางพระราชดำริ (เกษตรทฤษฎีใหม่) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรที่สนใจ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป้าหมายของกิจกรรมหลักคือการสนับสนุนเกษตรกรที่มีความพร้อมในการดำเนินการ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีแผนกิจกรรมการสนับสนุนเชิงนโยบายของเทศบาลตำบลแม่หล่ายที่ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงใน

หลายกิจกรรม อาทิเช่น โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสาน โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าทางการเกษตรด้วยการแปรรูปอาหาร โครงการส่งเสริมการทำเกษตรในฤดูแล้ง โครงการผลิตยาสมุนไพร โครงการก่อสร้างโรงสีชุมชน โครงการผลิตปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น

2.2) ด้านศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

(1) ด้านศาสนา

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลายส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย จำนวน 3 วัด ได้แก่ วัดบุญเจริญ หมู่ที่ 8 วัดแม่หลายกาช่องเหนือ หมู่ที่ 3 และวัดแม่หลาย หมู่ที่ 7

(2) ด้านวัฒนธรรม ประเพณี

ในแต่ละปีประชาชนได้มีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญทางพุทธศาสนา และงานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ อาทิเช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษา โดยจัดขึ้นทุกวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ประเพณีเป็งแม่หลาย โดยจัดขึ้นทุกวันเพ็ญ (วันขึ้น 15 ค่ำ) เดือน 12 ประเพณีไหว้สาเจ้าพ่อข้อมือเหล็ก โดยจัดขึ้นทุกวันขึ้น 11 ค่ำ เดือน 4 ประเพณีไหว้สาพระครูสังวร สีลวิมล (ตุ้ลุงถือ) โดยจัดขึ้นทุกวันที่ 19 - 20 เดือน ประเพณีไหว้สาพระครูบาศรีวิชัย (หมด ศรีขวา) โดยจัดขึ้นทุกวันที่ 12 - 13 เดือนเมษายน ประเพณีคำหัวผู้สูงอายุ โดยจัดขึ้นทุกวันที่ 13 เดือนเมษายนของทุกปี และประเพณีพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณสองมหาวีรบุรุษจังหวัดแพร่ ณ อนุสรณ์สถานสองมหาวีรบุรุษจังหวัดแพร่ โดยจัดขึ้นทุกวันที่ 26 เดือนกันยายนของทุกปี เป็นต้น

(3) ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชุมชนแม่หลายมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย อาทิเช่น มีการทำจักสาน เช่น สุ่ม ไก่ ตะกร้า ช้อง เข่ง ฯลฯ มีหัตถกรรมสิ่งทอ เช่น แห สวิง ไม้กวาด กระชัง การทำพรมเช็ด เป็นต้น มีพิธีกรรมพื้นบ้าน เช่น สะเดาะเคราะห์ทำขวัญ สืบชะตาหลวงหมู่บ้าน (สะเดาะเคราะห์) สืบชะตาชาวบ้าน มีหมอชาวบ้าน (เป่าดา ตัดด้อ) ชีวภาพ มีหมอค่อกระดูก (ไข้คาถาในการปิดเป่าให้กระดูกสมานกัน) มีการรักษาโรคโดยใช้สมุนไพรและผลิตสมุนไพรพื้นบ้าน ซึ่งจะใช้สมุนไพรในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้กับชาวบ้าน มีการละเล่นพื้นบ้าน เช่น สะล้อ ซอซึง มีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ มีการทำดอกไม้จันทน์ พวงหรีด ดอกไม้พันดวงและมีขนมพื้นบ้าน เช่น ขนมครกแม่หลาย ข้าวซอย ซึ่งเป็นสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียงของชุมชนแม่หลาย เป็นต้น

จากข้อมูลของชุมชนทำให้เห็นถึงความเข้มแข็งของชุมชนแม่หลายด้านทุนทางสังคม ทางด้านศาสนา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชาวบ้านแม่หลายที่เน้นการส่งเสริมศิลป วัฒนธรรมท้องถิ่น ผนวกกับการสนับสนุนเชิงนโยบายของเทศบาลตำบลแม่หลายที่ส่งเสริมการส่งเสริมศิลป วัฒนธรรมท้องถิ่น ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้การสนับสนุนแผนกิจกรรมโครงการของชุมชนประจำปี 2553 ในหลายกิจกรรม อาทิเช่น โครงการสร้างหอผีเจ้าบ้าน โครงการอนุรักษ์การละเล่นดนตรีพื้นบ้าน โครงการปรับปรุง

อาคาร(ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้าน) โครงการไหว้เจ้าปู่มือเหล็ก โครงการก่อสร้างกุหลวงพระเจ้าทันใจ เป็นต้น

นอกจากนั้น ทูทางสังคมของแต่ละหมู่บ้านยังมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ดังจะแสดงรายละเอียดของข้อมูลในแต่ละหมู่บ้าน ทั้ง 8 หมู่ ดังนี้

หมู่ 1 : หมู่บ้านศรีวิชัย

ด้านอาชีพ อาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตร (ทำนา) หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จก็จะปลูกถั่วเหลืองเดือน มีอาชีพเสริม คือ ทำอาชีพบริการรถสูบล้างปฏิทินในหมู่บ้าน ปลูกพืชผักสวนครัว เย็บผ้าโหลในหมู่บ้าน และทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/ปุ๋ยคอก

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีการทำจักสาน เช่น สุ่มไก่ ตะกร้า ฯลฯ การละเล่นสะล้อ ซอซึ้งของกลุ่มผู้สูงอายุ ทำดอกไม้จันทน์ พวงหรีด และมีการรักษาโรคโดยใช้สมุนไพร (หมอมือ) ซึ่งจะใช้สมุนไพรในการรักษาโรครักษาไข้เจ็บให้กับชาวบ้าน

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีการสืบชะตาหลวงหมู่บ้าน ในเดือน มีนาคม มีประเพณีรดน้ำดำหัว ผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้สูงอายุ ในเดือนเมษายน และมีพิธีเลี้ยงผีเจ้าบ้าน ผีปู่ย่า ในเดือนมีนาคม หรือเดือนหกเหนือ

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มปลูกข้าวหรือแจกเมล็ดพันธุ์ข้าว (โดยให้ชาวบ้านรับเมล็ดพันธุ์ข้าวไปปลูกแล้วนำเมล็ดข้าวมาคืนกลุ่มเพิ่มอีกครั้งดัง (เป็นดอกเบ็ญ)

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมรู้รักสามัคคีในหมู่บ้าน เช่น การพัฒนาวัด สหกรณ์หมู่บ้าน ฯลฯ

หมู่ 2 : หมู่บ้านกาช่องเหนือ

ด้านอาชีพ : ทำนาไร่อั่ว-ใบยาสูบ ข้าราชการ ค้าขายร้านค้า และรับจ้างทั่วไป

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : ทำพรมเช็ดเท้า ผลิตภัณฑ์มะขามแก้ว เผาถ่านจากเศษกิ่งไม้ โดยใช้ (เตา 200 ลิตร)ไม่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม ขนมครกแม่หลาย ข้าวซอย

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีงานไหว้สาเจ้าปู่ มือเหล็ก ประมาณเดือน ธ.ค ของ (ทุกปี) ตรงกับขึ้น 11 ค่ำเดือน 4 เหนือ

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มมะขามแก้ว ของกลุ่มผู้สูงอายุ) และมีกลุ่มธนาคารหมู่บ้าน (กู้เงินประกอบอาชีพ)

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ การทำปุ๋ยชีวภาพ

หมู่ 3 : หมู่บ้านแม่หลาย

ศักยภาพชุมชนโดยรวม : ภาคประชาชนมีส่วนร่วม(พอประมาณ-ปานกลาง) มีกลุ่ม อ.ส.ม ที่เข้มแข็งสามารถรวมกลุ่มในการทำกิจกรรม มีโรงผลิตน้ำดื่มของชุมชน มีกองทุนหมู่บ้าน (กองทุนแม่ของแผ่นดิน) และกองทุนกลุ่มอาชีพ และมีการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีประจำปี (งานไหว้สาพระครูสังวร)

ด้านอาชีพ : มีอาชีพทำนา ทำสวน ปลูกผักพื้นบ้าน เช่น ผักปรัง กระหล่ำปลี ถั่วฝักยาว แตงกวา ทำจักสาน ทำไม้กวาด ทำผ้าพรมเช็ดเท้า มีอุตสาหกรรมขนาดกลาง และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร ไก่

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีปราชญ์ชาวบ้านหลายแขนง เช่น พิธีกรรมพื้นบ้าน คนตรีไทยพื้นเมือง (กลุ่ม สะล้อ ซอ ซึง) ปราชญ์ด้านพลังงานชุมชน (กลุ่มเตาเผาถ่าน 200 ลิตร) กลุ่มไบโอดีเซล และกลุ่มผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีประเพณีการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ ช่วงเดือน เมษายนของทุกปี มีงานไหว้สา (พระครูสังวร) ช่วงเดือน กุมภาพันธ์ของทุกปี งานเลี้ยงผีชาวบ้านช่วงเดือน มีนาคม (เดือนหกเหนือ) มีพิธีงานเลี้ยงผีปู่-ย่า ช่วงเดือน มีนาคม (เดือนหกเหนือ) พิธีส่งเคราะห์บ้าน พิธีสืบชะตาหมู่บ้าน (ช่วงเมษายน – หลังสงกรานต์)

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มผักพื้นบ้าน (กลุ่มผักปรัง) (ผักปลอดสารพิษ) กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มทำนาข้าว กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาในบ่อดิน กลุ่มผลิตไบโอดีเซลใช้เองในฟาร์มและชุมชน กลุ่มแปรรูปอาหารเช่น หมูสวรรค์ และแคบหมู

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย โครงการปลูกฝังจิตสำนึกในด้านการช่วยลดใช้พลังงานชุมชนให้กับเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ โครงการเดินรณรงค์กับเด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่หลายฯซึ่งในการลดใช้พลังงานของชุมชน โครงการรณรงค์ลดใช้เลือดออกของกลุ่ม อ.ส.ม. ในพื้นที่ร่วมกับเด็กและเยาวชน และมีการจัดกิจกรรมเพื่อลดและป้องกันไข้หวัด 2009 ร่วมกับอนามัยของหมู่บ้านและกลุ่ม อ.ส.ม. และดูแลสุขภาพสุขภาพของตนเอง

หมู่ 4 : หมู่บ้านเด่นเจริญ

ด้านอาชีพ : ร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ (ถั่วเหลือง,ข้าวโพด) และปลูกพืชผักสวนครัว เช่น มะเขือ,ผักกาด,ผักปลัง

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีการทำเครื่องจักสาน เช่น ตะกร้า ช้อน เข่ง มีหัตถกรรมสิ่งทอ เช่น แห สวิง ไม้กวาด กระชัง เป็นต้น มีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีประเพณีเลี้ยงผีเจ้าบ้าน(เลี้ยงเดือน 6 ขึ้น 6 ค่ำ) ด้านไสยศาสตร์ มีการส่งเคราะห์ ปัดเป่า โรคตาแดง มีประเพณีการรดน้ำคำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ในวันสงกรานต์

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มทำพรมเช็ดเท้า กลุ่มน้ำลูกขอก กลุ่มทำดอกไม้จันทร์ กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มโรงเรียนชานนา

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมการอบรมเยาวชนในด้านยาเสพติด กิจกรรมการปลูกต้นไม้ในวันที่ 5 ธันวาคม กิจกรรมส่งเสริมการเล่นกีฬา เช่น เปตอง ฟุตบอล ตะกร้อ กิจกรรมจัดเวทีประชุมหมู่บ้านประจำเดือนทุกเดือน โครงการธนาคารข้าวประจำหมู่บ้าน มีข้าวให้ชาวบ้านกู้ยืมทุกปี กิจกรรมการคัดแยกขยะในชุมชน กิจกรรมการลดใช้พลังงาน และกิจกรรมทำบุญ เช่น การทอดกฐิน ผ้าป่า งานไหว้สา พระครูสังวร

หมู่ 5 : บ้านแม่หล่าย

ด้านอาชีพ : มีการประกอบอาชีพทำการเกษตร เช่น ทำไร่ (ถั่วเหลือง ข้าวโพด) ทำพรมเช็ดเท้า ไม้ถูพื้น เย็บผ้าห่ม

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีการทำจักสาน เครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น ตะกร้า เข่ง กะบุงและอุปกรณ์ใช้ในงานศพ

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีพิธีส่งเคราะห์ รดน้ำ คำหัว บายศรีสู่ขวัญ

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีกลุ่มเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง มีกลุ่มปลูกข้าวถั่วเหลือง

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การสร้างฝาย เก็บน้ำ ลำน้ำแม่หล่ายเพื่อใช้ในการเกษตร มีศูนย์เรียนเศรษฐกิจพอเพียง ระดับจังหวัด มีกลุ่ม อ.ป.พ.ร ตำรวจบ้าน อ.ส.ม แม่บ้าน ผู้สูงอายุ มีกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคี

หมู่ 6 : บ้านกาซ้องเหนือ

ด้านอาชีพ : ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำถั่วเหลือง เพาะเห็ดนางฟ้า เห็ดถั่วเหลือง เห็นลมอาชีพเสริมมีการทำพรมเช็ดเท้า ผ้าห่ม

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีชมรมดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง มีปราชญ์ชาวบ้าน (สะเคาะเคราะห์) หมอชาวบ้าน (เป่าตา ตัดคิ้ว)

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีการทำบุญตักบาตรทุกวันพระและวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา มีประเพณีไหว้สาครูบาศรีวิชัย ซึ่งเป็นปูชนียบุคคลของตำบลแม่หล่าย มีประเพณีสงกรานต์มีการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุทุกๆปี มีประเพณีลอยกระทง

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีชมรมคนไทยไร้พุง (กลุ่มปั่นจักรยาน) มีการรวมกลุ่มเพาะเห็ด (เห็ดนางฟ้า เห็ดถั่วเหลือง) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมเทียน)

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย โครงการออกกำลังกาย เดินแอโรบิก โครงการปั่นจักรยาน โครงการอนุรักษ์คนตรีพื้นบ้าน เช่น สะล้อ ซอ ซึง โดยการนำของผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6

หมู่ 7 : บ้านบุญเจริญ

ด้านอาชีพ : ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว ทำไร่อั่วเหลือ ปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ เลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ ปลา และวัว นอกจากนั้นยังมีอาชีพรอง เช่น ค้าขาย อาหารตามสั่ง เปิดร้านขายของชำ ทำข้าวแต่น หมูสวรรค์ เมียงคำ แคปหมู พรหมเซ็ดเต้า ผ่าห่ม รับจ้างทั่วไป (เช่น ช่างก่อสร้าง กรรมกร) ทำธุรกิจส่วนตัว (โรงสีข้าว ค้าไม้เก่า เพาะเห็ด) และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีการผลิตสมุนไพรพื้นบ้าน ทำดอกไม้จันทร์ ทำดอกไม้พันดวงทำปุ๋ยหมักชีวภาพ มีหมอต่อกะดุก (ใช้คาถาในการปิดเป่าให้กระดูกเสมอกัน) ทำท่อโรงบ่มยา

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีประเพณีไหว้ครูบาศรีวิชัย มีการทำบุญตักบาตร สืบชะตาหมู่บ้าน งานบุญเข้าพรรษา ออกพรรษา เวียนเทียน แห่เทียน ทำวัดเย็น วันสงกรานต์ ทำบุญตักบาตร ขนทรายเข้าวัด สรงน้ำพระ รดน้ำคำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ วันลอยกระทง มีพิธีตักบาตร ช่วยกันทำกระทง แห่งานกระทง

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มเพื่อออกกำลังกาย กลุ่มทำดอกไม้จันทร์ กลุ่มเย็บผ้าห่มพรหมเซ็ดเต้า กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน กลุ่มสัจจะกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มข้าวแต่น กลุ่มปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มปลูกข้าว เป็นต้น

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย โครงการสวัสดิการชุมชน โครงการปลูกฝังจิตสำนึกให้รู้จักการออม โครงการทำน้ำหมักชีวภาพโดยนำเศษผลไม้ ผักที่เหลือใช้ มาหมักโดยใช้สูตร น้ำตาล 1 กก. เศษผลไม้ ผัก 3 กก. น้ำ 10 กก. นำมาเป็นปุ๋ยบำรุงพืชผักสวนครัว, คัดปล้นห้องน้ำ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

หมู่ 8 : บ้านบุญเจริญ

ด้านอาชีพ : ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว อั่วเหลือ งา บวบ อั่วเขียว แตงกวา และเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ โคน กระบือ สุกร และมีอาชีพอื่นๆ เช่น รับกำจัดสิ่งปฏิกูล รับจ้างเย็บผ้า ค้าขาย เป็นต้น

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านงานจักสาน ถักทอ มีการทำพวงหรีด ดอกไม้จันทร์ ด้านไสยศาสตร์ เช่น สะเคราะห์ทำขวัญ สืบชะตาหลวงหมู่บ้านซึ่งจะทำช่วงเดือนมีนาคม และสืบชะตาชาวบ้านจะทำตลอดทั้งปี ด้านการนันทนาการ เช่น คนตรีพื้นเมือง มี ทั้งผู้สูงอายุและเยาวชน

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีประเพณีไหว้สา ครุบาทกัณทวิชัย ซึ่งจัดช่วงเดือน 2,4,6,8 ของปี (นับเดือนเหนือ) ประเพณีวันสงกรานต์ จะมีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุและสรงน้ำพระ

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ รวมกันเป็นกลุ่มทำเครื่องจักสาน มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์ เช่น ออมทรัพย์ของกลุ่มแม่บ้าน ออมทรัพย์ของกองทุนหมู่บ้านซึ่งจะมีการออมทรัพย์ กัน ทุกๆ เดือน มีการรวมกลุ่มด้านเกษตรกรรม มี กลุ่มปลูกถั่วเหลือง มีทุนหมุนเวียนสนับสนุนจาก อบจ. สำหรับช่วยเหลือเกษตรกรในกลุ่มที่ประสบปัญหาต่างๆ เช่น เงินทุนไม่พอเพียง ภัยแล้ง และมีการรวมกลุ่มด้านพลังงาน มีการรณรงค์ลดใช้พลังงาน ปลูกจิตสำนึกในชุมชนเรื่องการ ประหยัดพลังงาน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมรณรงค์ ปลูกจิตสำนึกด้านการประหยัด ลดใช้พลังงาน และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของหมู่บ้าน เช่น ด้านดนตรี ฟันเมือง จะมีการแสดงในงานพิธีต่างๆ เช่น งานทำบุญบ้าน งานบวช จัดโครงการอบรมให้ความรู้ แก่เยาวชนในชุมชน เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด และส่งเสริมเด็กและเยาวชนคนในชุมชนให้หันมาสนใจเรื่องกีฬา ออกกำลังกาย และมีกิจกรรมด้านสาธารณสุข สุขภาพ โดยการรณรงค์และให้ความรู้แก่คนในชุมชนเรื่องโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ รวมถึงการเลือกซื้อของอุปโภค บริโภค ในการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นต้น

3) ทุมนมนุษย์

3.1) ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนแม่หล่ายมีการรวมกลุ่มในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาลแม่หล่ายอย่างมีส่วนร่วมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของเยาวชนและประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มทำนาข้าว กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาในบ่อดิน กลุ่มผลิตไบโอดีเซลใช้เองในฟาร์มและชุมชน กลุ่มแปรรูปอาหารเช่น หมูสวรรค์และแคบหมู กลุ่มมะขามแก้ว ของกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มธนาคารหมู่บ้าน (กู้เงินประกอบอาชีพ) กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มเย็บผ้าห่ม พรหมเช็ดเท้า กลุ่มผลิตน้ำลูกยอ กลุ่มทำดอกไม้จันทร์ กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเพาะเห็ด (เห็ดนางฟ้า เห็ดถั่วเหลือง) กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มโรงเรียนชาวนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมเทียน) กลุ่มเพื่อออกกำลังกาย กลุ่มสัจจะกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มผลิตข้าวแต๋น กลุ่มปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลาในบ่อ กลุ่มทำเครื่องจักสาน เป็นต้น

จากข้อมูลทำให้เห็นถึงศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนแม่หล่ายซึ่งเป็นจุดแข็งด้านทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญาของชาวบ้านแม่หล่ายที่เน้นการส่งเสริมการสร้างกระบวนการเรียนรู้กลุ่มเครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง ผวนกับการสนับสนุนเชิงนโยบายของเทศบาลตำบลแม่หล่ายที่ส่งเสริมการขยายเครือข่ายแกนนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่การบูรณาการทุกพื้นที่ในตำบลแม่หล่ายเชิงรุกเพื่อ

ปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของเยาวชนและประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาทิเช่น การสนับสนุนแผนงานการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรณรงค์การสร้างจิตสำนึกการใช้พลังงาน และมีการจัดประกวดหมู่บ้านตัวอย่างการลดใช้พลังงาน นอกจากนี้ยังมีแผนงานการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านพลังงาน ได้แก่ โครงการผลิตถ่านด้วยเตาเผา 200 ลิตร โครงการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันเหลือใช้ และโครงการส่งเสริมการใช้เตาแก๊สพลังงานแอลบ อีกทั้งมีโครงการประกวดหมู่บ้านนำอยู่ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เทศบาลตำบลแม่หล่าย เพื่อให้ทุกชุมชนเกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และนำรูปแบบการพัฒนาที่ดี (Best Practice) ของแต่ละชุมชนไปเป็นแบบอย่างในการพัฒนาชุมชนตนเอง ซึ่งจะทำให้ทุกชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

3.2) ด้านปราชญ์ชาวบ้าน

นอกเหนือจากทุนทางการเงิน ทุนทางสังคม ของชุมชนแม่หล่ายที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งชุมชนแม่หล่ายแล้ว ทุนมนุษย์ หรือทุนทางปัญญาของชุมชนแม่หล่ายถือเป็นอีกทุนหนึ่งที่ขาดไม่ได้ นั่นก็คือ ปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ ซึ่งสามารถแตกแขนงเป็นปราชญ์ด้านต่างๆ อาทิเช่น ปราชญ์ด้านเกษตรอินทรีย์ ด้านหอมสมุนไพร ด้านการทำบายศรี ด้านโรงเรียนชาวนา ด้านวิทยากรชุมชนเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ซึ่งทั้ง 8 หมู่บ้าน จะมีปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่างๆ ที่มีความเชี่ยวชาญแตกต่างกันไป ทั้งนี้ปราชญ์ในแต่ละด้านจะมีข้อมูลทางวิชาการ (explicit knowledge) และข้อมูลที่ถูกล่อหลอมผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น (tacit knowledge) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ และบอกต่อกันในชุมชนทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับชุมชน โดยมีศูนย์เรียนรู้ประจำหมู่บ้านเป็นอาศรมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการลดใช้พลังงานอย่างประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพ เช่น เตาเผาถ่าน 200 ลิตร การทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อให้รู้จักการประหยัด อนุรักษ์การใช้พลังงาน และการใช้เทคโนโลยีพลังงานทดแทนในชุมชน ซึ่งชุมชนเทศบาลแม่หล่ายมีการดำเนินการด้านพลังงานอยู่หลายด้าน รวมถึงมีการดำเนินกิจกรรมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพึ่งตนเองหลายโครงการไปพร้อมกันทั้งชุมชน เช่น การผลิตถ่านด้วยเตาเผา 200 ลิตร การผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันเหลือใช้ การส่งเสริมการใช้เตาแก๊สพลังงานแอลบ รวมถึงการทำเกษตรอินทรีย์ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อความอยู่ดี กินดี สู่การสร้างสุขภาวะของคนในชุมชน

4) ทุนสิ่งแวดล้อม

นอกเหนือจากทุนทางสังคมและทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในชุมชนแม่หล่ายแล้ว ชุมชนแม่หล่ายยังมีทุนสิ่งแวดล้อม อีกทุนหนึ่งที่มีศักยภาพถือเป็นความเข้มแข็งของเทศบาลแม่หล่ายในการเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วมเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของเยาวชนและประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้จากกิจกรรมที่ชุมชน

ดำเนินการ อาทิเช่น การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตน้ำหมักชีวภาพกำจัดศัตรูพืช บำรุงดิน ไม่ก่อให้เกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนและไม่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของเทศบาลตำบลแม่หล่าย ที่คำนึงถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนเป็นแผนงานต่างๆ ได้แก่ แผนงานการสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนงานการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนให้เพิ่มขึ้น เพื่อสร้างความร่มรื่น และรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี โดยมีการจัดโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่ายเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม) โครงการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวในศาสนสถาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแผนชุมชนที่เกิดจากคนในชุมชนร่วมคิด ร่วมทำในแต่ละหมู่บ้านซึ่งได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายของเทศบาลตำบลแม่หล่าย ในการผลักดันชุมชนแม่หล่ายเป็นชุมชนแห่งความพอเพียง ซึ่งมีหลายกิจกรรม อาทิเช่น โครงการลดใช้พลังงาน โครงการลดโลกร้อน ลดโรคร้าย โครงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4.1.2 วิเคราะห์จุดอ่อนชุมชนเทศบาลแม่หล่าย

จากการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนเทศบาลแม่หล่ายโดยใช้ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ระดับตำบล พ.ศ. 2552 และการจัดเวทีชาวบ้าน สามารถประเมิน จุดอ่อน ในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย พบว่า จุดอ่อนของชุมชนแม่หล่ายในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนและประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ (1) การทำกิจกรรมที่สอดคล้องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินผล (2) ขาดการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนอย่างเป็นระบบ (3) ขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม (4) แคนนำชุมชนขาดทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่ลูกบ้าน (ถ่ายทอดไม่เป็น ไม่รู้จะถ่ายทอดอย่างไร) ทำให้ลูกบ้านขาดความรู้ไม่รู้จะปฏิบัติตนบนฐานแห่งความพอเพียงอย่างไร (5) ขาดการกระตุ้น การประชาสัมพันธ์ในชุมชนถึงข้อดีของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งหากวิเคราะห์จุดอ่อนของชุมชนแม่หล่ายตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้อเงาเงาของการมีความรู้ และการมีคุณธรรม สามารถอธิบายได้ในแต่ละประเด็น ได้ดังนี้

จุดอ่อนด้านความพอประมาณ พบว่า ชุมชนแม่หล่ายบางครัวเรือนยังคงมีการใช้สารเคมีในการทำนา ทำไร่ มีการเผาถ่าน ส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศ นอกจากนี้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่ายมีพฤติกรรมในการสร้างหนี้สินค่อนข้างสูงถึง 6,374,460 บาท/ปี เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการออม (ข้อมูลจากจปฐ 2552)

จุดอ่อนด้านความมีเหตุมีผล พบว่า เยาวชนไม่ทราบวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ขาดการวางแผนการใช้เงิน

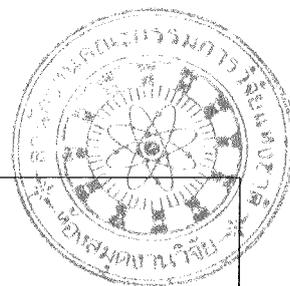
จุดอ่อนด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า ประชาชนและเยาวชนยังขาดการวางแผนชีวิตเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ชุมชนยังขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม การทำกิจกรรมที่สอดคล้องแนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินผล ขาดการกระตุ้นการประชาสัมพันธ์ในชุมชนถึงข้อดีของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จุดอ่อนด้านความรู้ พบว่า ชุมชนแม่หล่ายยังขาดการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงประวัติของชุมชนที่ครบถ้วน ขาดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุกับเยาวชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดองค์ความรู้ด้านการถอดบทเรียนจากความสำเร็จทำให้การบอกเล่าเรื่องราวความสำเร็จจำกัดอยู่เฉพาะการบอกปากต่อปากกับผู้ที่มาดูงานเท่านั้น ขาดการเชื่อมโยงด้านการถ่ายทอดข้อมูลออกเป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้ ยังพบว่าแกนนำชุมชนขาดทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่ลูกบ้าน (ถ่ายทอดไม่เป็น ไม่รู้จะถ่ายทอดอย่างไร) ทำให้ลูกบ้านบางครอบครัวขาดความรู้ไม่รู้จะปฏิบัติตนบนฐานแห่งความพอเพียงอย่างไร บางครัวเรือนขาดโอกาสในการรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตามเกณฑ์มาตรฐานจปฐ.อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง เด็กและเยาวชนบางหมู่บ้านไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ9ปี ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และยังไม่มีการทำงาน ไม่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน อีกทั้งยังพบว่าคนอายุ 15-60 ปีเต็ม บางหมู่บ้านไม่สามารถอ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้

จุดอ่อนด้านคุณธรรม พบว่า ประชาชนและเยาวชนขาดจิตสำนึกสาธารณะในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน รวมถึงเยาวชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (ข้อมูลจปฐ 2552)

ตารางที่ 1 วิเคราะห์จุดอ่อนของชุมชนแม่หล่ายตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

หลักเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข)	จุดอ่อน
พอประมาณ	-บางครัวเรือนยังคงมีการใช้สารเคมีในการทำนา ทำไร่ -บางครัวเรือนยังคงมีการเผาถ่านส่งผลให้เกิดมลพิษ (ข้อมูลจากจปฐ 2552) -บางหมู่บ้านยังพบพฤติกรรมการติดสุรา(ข้อมูลจากจปฐ 2552) -ประชาชนในเขตเทศบาลแม่หล่ายมีพฤติกรรมในการสร้างหนี้สินก่อนข้างสูงถึง 6,374,460 บาท/ปี เมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมการออม
มีเหตุผล	-เยาวชนไม่ทราบวิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ขาดการวางแผนการใช้เงิน

มีภูมิคุ้มกัน	<p>-ประชาชนและเยาวชนยังขาดการวางแผนชีวิตเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม</p> <p>-ชุมชนยังขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม</p> <p>-การทำกิจกรรมที่สอดคล้องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินผล</p> <p>-ขาดการกระตุ้น การประชาสัมพันธ์ในชุมชนถึงข้อดีของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p>
ความรู้	<p>-ขาดการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน และประวัติของชุมชน</p> <p>-ขาดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สูงอายุกับเยาวชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>-ขาดองค์ความรู้ด้านการถอดบทเรียนจากความสำเร็จทำให้การบอกเล่าเรื่องราวความสำเร็จจำกัดอยู่เฉพาะการบอกปากต่อปากกับผู้ที่มาดูงานเท่านั้น ขาดการเชื่อมโยงด้านการถ่ายทอดข้อมูลออกเป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>-แกนนำชุมชนขาดทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่ลูกบ้าน (ถ่ายทอดไม่เป็น ไม่รู้จะถ่ายทอดอย่างไร) ทำให้ลูกบ้านบางครอบครัวขาดความรู้ไม่รู้อะไรจะปฏิบัติตนบนฐานแห่งความพอเพียงอย่างไร</p> <p>-บางครัวเรือนขาดโอกาสในการรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตามเกณฑ์มาตรฐานจปฐ.อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง</p> <p>-เด็กและเยาวชนบางหมู่บ้านไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และยังไม่มีการทำงาน ไม่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน</p> <p>-คนอายุ 15-60 ปีเต็ม บางหมู่บ้านไม่สามารถอ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้</p>
คุณธรรม	<p>-ประชาชนและเยาวชนขาดจิตสาธารณะการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>-เยาวชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ขาดความรับผิดชอบในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในชุมชนของตน(ข้อมูลจปฐ 2552)</p>

จากการวิเคราะห์จุดอ่อนของชุมชนแม่หลาย พบว่า จุดอ่อนของชุมชนแม่หลายในการส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมของเยาวชนและประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ 1) การทำกิจกรรมที่สอดคล้องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินผล 2) ขาดการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนอย่างเป็นระบบ 3) ขาดความเข้มแข็งในการรวมกลุ่ม 4) แกนนำชุมชนขาดทักษะการถ่ายทอดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่ลูกบ้าน (ถ่ายทอดไม่เป็น ไม่รู้จะถ่ายทอดอย่างไร) ทำให้ลูกบ้านขาดความรู้ไม่รู้จักปฏิบัติบนฐานแห่งความพอเพียงอย่างไร 5) ขาดการกระตุ้น การประชาสัมพันธ์ในชุมชนถึงข้อดีของการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจึงนำมาซึ่งการหากระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หลาย โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ที่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ค้นหาปัญหา สู่แนวทางพัฒนาร่วมกัน โดยนำเอากระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในการดึงความรู้ภายในของแต่ละคนในชุมชนออกมา แสดงให้เห็นชัดเจนด้วยการถอดความออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรและนำความรู้เหล่านั้นมาแบ่งปันแลกเปลี่ยนกันในแต่ละหมู่บ้านเพื่อให้เห็นต้นตอของปัญหาและร่วมหาเส้นทางในการกำจัดจุดอ่อนปัญหาเหล่านั้นร่วมกัน ผ่านกระบวนการคิด กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และกระบวนการสะท้อนกลับของคนในชุมชนแม่หลายสู่การตกผลึกทางความคิดร่วมกันนำไปสู่ปัญญาในการค้นหากระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หลาย

4.1.3 รูปแบบกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หลาย

คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ตำบลแม่หลายได้ร่วมออกแบบกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนและเยาวชนตำบลแม่หลาย โดยนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อนจากเวทีชาวบ้านและข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่ไม่ผ่านเกณฑ์จากฐานข้อมูลจปฐ. ปี 2552 มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนและเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย ดังนี้

1) รูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย มีดังนี้

1.1) การจัดอบรมปรับกระบวนการทัศนสุขแบบพอดีด้วยวิถีพอเพียง

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่หลาย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่าประชาชนตำบลแม่หลายยังขาดความพอประมาณจากการสำรวจพบว่าชุมชนแม่หลายบางครัวเรือนยังคงมีการใช้สารเคมีในการทำไร่ทำนา มีการเผาถ่านส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อีกทั้งยังขาดภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งพบว่าชาวบ้านแม่หลายยังมีพฤติกรรมการสร้างหนี้ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับพฤติกรรมการออม คนในชุมชนยังลุ่มหลงกับวัตถุนิยมไม่ประมาณตน ขาดการวางแผนทางการเงินเพื่อรองรับกับวิกฤติเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของสังคม จากการ

สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนแม่หล่ายดังกล่าว คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนในพื้นที่จึงร่วมออกแบบกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้และเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการชีวิตของตนเองบนฐานการพึ่งตนเองเพื่อสร้างสุขลทุกข์ของประชาชนชุมชนแม่หล่าย จึงระดมความเห็นร่วมกันว่าควรจะมีการจัดอบรมปรับกระบวนทัศน์สุขแบบพอดีด้วยวิถีพอเพียงขึ้น โดยจัดอบรมให้กับประชาชน จำนวน 100 คน ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลแม่หล่าย โดยมีวิทยากร ดร.ปาริชาติ บุญญาวิวัฒน์ ตำแหน่ง พัฒนาการอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ มาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแก่ประชาชนตำบลแม่หล่าย ทั้งนี้ได้นำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาทำการทดสอบก่อนและหลังการอบรม พบว่า ส่วนใหญ่มีคะแนนหลังการอบรมเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการอบรม

1.2) ศึกษาฐานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภาคเหนือ ณ ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่หล่าย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่าประชาชนตำบลแม่หล่ายยังขาดความรู้ในการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประวัติของชุมชน ทำให้องค์ความรู้ที่ล้ำค่าในชุมชน ไร้ความหมาย อีกทั้งภูมิคุ้มกันในการรวมกลุ่มกันยังขาดความเข้มแข็งไม่ต่อเนื่อง คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนในพื้นที่จึงร่วมออกแบบกิจกรรมการศึกษาฐานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภาคเหนือ ณ ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเปิดโลกทัศน์ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ชุมชนอื่นทำประสบความสำเร็จในการพัฒนาต่อยอดในบริบทชุมชนตนเองที่เหมาะสมและเกิดการรวมกลุ่มกันที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ซึ่งได้เดินทางไปศึกษาฐานเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2553 จำนวน 200 คน 2 วัน 1 คืน เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันกับท้องถิ่นตนเอง

1.3) จัดประกวดหมู่บ้าน “บ้านนี้ วิถีพอเพียง”

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่หล่าย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่าประชาชนตำบลแม่หล่ายยังขาดความรู้ในการถ่ายทอดความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงแก่เพื่อนบ้าน (ถ่ายทอดไม่เป็น ไม่รู้จะถ่ายทอดอย่างไร) และลูกบ้านบางครัวเรือนขาดความรู้ไม่รู้จักปฏิบัติบนฐานแห่งความพอเพียงได้อย่างไร คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนในพื้นที่จึงร่วมออกแบบกิจกรรมจัดประกวดหมู่บ้าน “บ้านนี้ วิถีพอเพียง” เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านตำบลแม่หล่ายนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับครอบครัว และระดับชุมชนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นวิถีชีวิตที่คุ้นชิน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนอย่างเป็นกัลยาณมิตรเป็นพลวัตร ไม่มีวันสิ้นสิ้น โดยรู้จักนำความรู้จากการเรียนรู้ของดีในชุมชนอื่นๆ ในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จมาปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม(เรียนรู้สู่การปฏิบัติ)กับตนเองได้

1.4) จัดเวทีตลาดนัดความรู้ “ สุขแบบพอดี บนวิถีพอเพียง”

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่ข่าย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่า ประชาชนตำบลแม่ข่ายยังขาดภูมิคุ้มกันที่ดีในการทำกิจกรรมที่สอดคล้องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ขาดการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเช่น ปีที่ผ่านมาดำเนินกิจกรรม ปีนี้ไม่มีกิจกรรมนอกจากนั้นยังพบกิจกรรมที่ได้รับงบประมาณในการทำโครงการที่สอดคล้องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขาดการติดตาม ประเมินผล ขาดการเล็งเห็นความสำคัญจากชุมชนอื่นๆ คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนในพื้นที่จึงร่วม ออกแบบกิจกรรมตลาดนัดความรู้ “ สุขแบบพอดี บนวิถีพอเพียง” โดยจะนำผลงานทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละหมู่บ้านทั้ง 8 หมู่ มาจัดแสดงเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการนำไป ประยุกต์ใช้ และร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและ ชุมชนให้ดียิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การก่อเกิดวัฒนธรรมแห่งความพอเพียงในระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับสังคมอย่างยั่งยืนได้

1.5) จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่ข่าย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่า ประชาชนตำบลแม่ข่ายบางครัวเรือนยังขาดโอกาสในการรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะ การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจสู่การสร้างอาชีพเสริมให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง รวมถึง ขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้บทเรียนแห่งความสำเร็จในชุมชนที่เป็นลายลักษณ์อักษร คณะผู้วิจัย ร่วมกับประชาชนในพื้นที่จึงร่วมออกแบบกิจกรรมจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงและแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของชุมชนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นช่อง ทางการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนและเยาวชนในเขตเทศบาล แม่ข่ายอีกช่องทางหนึ่ง

1.6) การให้สาระความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอกระจายข่าวใน แต่ละหมู่บ้าน

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่ข่าย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่า ประชาชนตำบลแม่ข่ายบางครัวเรือนขาดโอกาสในการรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตามเกณฑ์ มาตรฐานจปฐ.อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ครั้ง และยังขาดการประชาสัมพันธ์ถึงข้อดีของการนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างทั่วถึงกัน ในชุมชน คณะผู้วิจัยร่วมกับ ประชาชนในพื้นที่จึงร่วมออกแบบกิจกรรมให้สาระความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอ กระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้าน โดยมีการรับสมัครแกนนำอาสาสมัครนักร้องสารสุขภาพ(นสส.)ในแต่ละ หมู่บ้าน โดยจัดอบรมทักษะการจัดรายวิทยุผ่านหอกระจายข่าวแก่แกนนำอาสาสมัครนักร้องสาร สุขภาพ(นสส.) ซึ่งเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อบุคคล

2) รูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย มีดังนี้

2.1) การจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่หล่าย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่า เยาวชนตำบลแม่หล่ายยังขาดความรู้ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางในการนำปฏิบัติใช้ที่ถูกต้องชุมชน คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนและเยาวชนในพื้นที่จึงร่วมออกแบบกิจกรรมการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแพร่ เป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแก่เยาวชนตำบลแม่หล่าย จำนวน 100 คน ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแพร่ ต.วังหงส์ อ.เมือง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553

2.2) จัดกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชนตำบลแม่หล่าย

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่หล่าย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่า เยาวชนตำบลแม่หล่ายยังขาดภูมิคุ้มกันที่ดีในการวางแผนชีวิตเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม อาทิเช่น ขาดการวางแผนการใช้เงิน การออมเงิน ไม่รู้วิธีการจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมถึงขาดความรู้ในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ภูมิปัญญาระหว่างผู้สูงอายุกับเยาวชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน อีกทั้งเด็กและเยาวชนบางหมู่บ้านไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ไม่ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า และยังไม่มียาน ไม่ได้รับการฝึกอบรมอาชีพตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นยังพบว่าเยาวชนขาดจิตสำนึกสาธารณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านและของชุมชน คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนและเยาวชนในพื้นที่จึงร่วมออกแบบกิจกรรมจัดกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชนตำบลแม่หล่ายขึ้น ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยฐานกิจกรรมทำให้เยาวชนเรียนรู้ไปพร้อมกับความสนุกสนานและได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงจากปราชญ์ชาวบ้านโดยประกอบด้วยโปรแกรมกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด 7 ฐาน โดยเริ่มตั้งแต่เดือน เมษายน 2553 ถึง เดือน มิถุนายน 2553 โดยจัดกิจกรรมทุกอาทิตย์ช่วงเช้าของวันเสาร์ ใน 7 ฐาน เป็นเวลา 7 อาทิตย์ ซึ่งมีรายละเอียดกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

2.2.1) ฐานที่ 1 รู้รับ รู้จ่าย รู้ทัน ไม่อดจกดแล้วไม่จน

ในฐานที่ 1 เป็นการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน หรือ บัญชีรายรับรายจ่าย ไม่ใช่เป็นแต่เพียงการจดบันทึกรายการต่างๆ ที่เป็นเงินเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างสามัคคีภายในครอบครัว รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันกันในสังคม มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการจดบันทึกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้เยาวชนทุกคนรู้จักการบริหารจัดการด้านการเงินและการวางแผนการทำงานทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ การทำบัญชีครัวเรือนทำให้ครอบครัวมีความสุขใช้ชีวิตโดยยึดหลักความพอเพียง มีเหตุมีผล รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความพอประมาณ การเงินมี

สภาพคล่อง รู้จักการเก็บออม ทุกคนรู้ถึงแหล่งที่มาของรายรับและการใช้ไปของค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน สามารถนำข้อมูลการใช้จ่ายมาวางแผนบริหารการเงินในอนาคตได้

ตัวอย่างรูปแบบการทำบัญชีครัวเรือน (รายรับ-รายจ่าย)

บัญชีครัวเรือน (รายรับ-รายจ่าย) ประจำเดือน.....

เดือน	เงินสดยกมา	รายรับ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	เงินสดยกไป	หมายเหตุ
มกราคม					
กุมภาพันธ์					
มีนาคม					
เมษายน					
พฤษภาคม					
มิถุนายน					
กรกฎาคม					
สิงหาคม					
กันยายน					
ตุลาคม					
พฤศจิกายน					
ธันวาคม					
รวมทั้งสิ้น					

2.2.2) แผนชีวิต...บนรากฐานความพอเพียง

ในฐานะที่ 2 เป็นการส่งเสริมการวางแผนชีวิต การวางแผนชีวิต คือ การวางโครงการของชีวิตไว้สำหรับอนาคต ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคม โดยให้เยาวชนได้รู้จักการจัดการชีวิตของตนเองในระดับบุคคล ระดับครอบครัว และในระดับชุมชน ว่าจะดำเนินชีวิตอย่างไรที่ไม่ประมาทรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมที่แปรเปลี่ยนไป โดยสามารถวิเคราะห์ตนเองรู้เท่าทันตนเองว่าอดีตเราเป็นอย่างไร ปัจจุบันเราอยู่ระดับใด และอนาคตที่อยากจะเป็นจะต้องทำอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จ เพื่อฝึกทักษะการคิดเป็น ทำเป็น และนำไปสู่การแก้ปัญหาเป็น ผ่านการคิด การไตร่ตรองโดยไม่ติดกับดักแห่งกระแสวัตถุนิยม

ตัวอย่างรูปแบบฐานกิจกรรมการวางแผนชีวิต

ระดับ	อดีต (เป็นอย่างไร)	ปัจจุบัน (เป็นอย่างไร)	อนาคต (ที่อยากจะ เป็น)
ตนเอง			
ครอบครัว			
ชุมชน			

2.2.3) สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในฐานที่ 3 เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และร่วมสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งตำบลแม่หล่ายมีภูมิปัญญาด้านการทำไม้ถูพื้น ในฐานนี้จึงเป็นการให้ความรู้ถึงวิธีการทำไม้ถูพื้น และฝึกภาคปฏิบัติในการทำไม้ถูพื้นเพื่อให้เยาวชนแม่หล่ายเกิดจิตสำนึกหวงแหน และร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งหลังจากประดิษฐ์เสร็จแล้วน้องๆสามารถนำกลับไปใช้ที่บ้านได้

2.2.4) สื่อนิทาน...เพื่อความพอเพียง

ในฐานที่ 4 เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักการนำกระดาษที่ใช้แล้วหน้าเดียนำกลับมาใช้ใหม่ โดยผลิตเป็นสื่อนิทานเกี่ยวกับความพอเพียงตามความเข้าใจ และจินตนาการของน้อง ๆ โดยให้เยาวชนช่วยคิด ช่วยกัน ประดิษฐ์ตกแต่งให้สวยงาม ไว้ให้รุ่นน้องได้เข้ามาอ่านตามศาลา หรือมุมหนังสือของชุมชน เวลาเข้ามานั่งพักผ่อน

2.2.5) รู้...ออม ไม่มีอด

ในฐานที่ 5 เป็นฐานกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการออม คือ การสอนให้รู้จักการสะสมเงินที่ละเล็กทีละน้อยให้พอกพูนขึ้น อาจจะเก็บใส่กระปุกออมสิน หรือ การฝากเงินกับธนาคารก็ได้ ทั้งนี้จุดประสงค์หลักคือ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้รู้จักเก็บเล็กประสมน้อยไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน รู้จักการเก็บเอาไว้ใช้ในอนาคต เช่น เก็บเงินฝากธนาคาร ไว้ ซื้อพันธบัตรรัฐบาลเก็บไว้ ซื้อข้าวสารเก็บไว้เพื่อบริโภคในอนาคต เป็นต้น นอกจากนั้นยังส่งเสริมให้ประดิษฐ์กระปุกออมสินจากสิ่งเหลือใช้เพื่อสร้างพฤติกรรมออมด้วย

อุปกรณ์ทำกระปุกออมสิน

1. คัตเตอร์
2. กาว
3. หนังสือพิมพ์
4. สีโปสเตอร์
5. แปรงทาสี
6. พู่กัน
7. กระดาษทิชชู
8. ลูกโป่ง

9. แลกเกอร์

วิธีการทำ

1. เป่าลูกโป่งให้ได้ขนาดตามต้องการ เทากาวที่ลูกโป่งนำกระดาษหนังสือพิมพ์มาตัดแล้วแปะวางรอบๆ 5 ชั้น ทิ้งไว้ให้แห้ง
2. นำกระดาษทิชชูแช่น้ำในกาละมังให้เปียกแล้วผสมกาวจากนั้นปั้น ปาก หู ขา และหางวางที่ตัวหมู
3. นำกระดาษทิชชูมาทาากาวแปะรอบๆ 6 ชั้น ทิ้งไว้ให้แห้ง
4. ทาสีพร้อมตกแต่งลวดลายทิ้งไว้ให้แห้ง
5. เจาะรูที่หยอด 5x1 เซนติเมตร แล้วพ่นแลกเกอร์ให้สวยงาม

2.2.6) คุณค่า...จากสิ่งไร้ค่า

ในฐานที่ 6 เป็นฐานกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำสิ่งของที่ไร้ค่า นำมาใช้ซ้ำ หรือนำกลับมาใช้ใหม่ จัดทำเป็นธนาคารขยะรีไซเคิล ซึ่งเป็นการส่งเสริมการคัดแยกขยะ มูลฝอย นำไปขายเพื่อเป็นรายได้เสริมและเป็นกองทุนเพื่อใช้ในการศึกษา ทั้งนี้ฐานกิจกรรมนี้ส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ และการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชน เป็นการช่วยลดปริมาณขยะและเสริมความรู้ให้แก่เยาวชนในเรื่องการคัดแยกขยะที่ถูกต้องเหมาะสม และสามารถขยายผลจัดตั้งเป็นธนาคารขยะเพื่อเป็นกองทุนสนับสนุนการศึกษาของเยาวชนได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างรูปแบบการจัดการขยะ โดยให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม เกิดค่านิยมการรู้รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

2.2.7) ฐานที่ 7 ปุ๋ยหมักชีวภาพ

ในฐานที่ 7 เป็นฐานกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี เป็นส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลดีต่อตนเอง ชุมชนและสังคม

วัสดุและอุปกรณ์

1. ถังหมักที่มีฝาปิดสนิท
2. ถุงใส่เศษอาหารที่มีฝาปิดสนิท
3. เศษอาหารจากครัว
4. กากน้ำตาลหรือน้ำตาลทุกชนิด

วิธีทำ

1. นำเศษอาหารใส่ลงในถุง
2. คลุกด้วยกากน้ำตาลในอัตราส่วน 3:1 คือเศษอาหาร 3 ส่วนต่อกากน้ำตาล

1 ส่วนโดยน้ำหนัก

3. เมื่อเต็มถุงมัดปากถุงให้แน่น
4. นำถุงลงใส่ในถังหมักทับถุงเศษอาหารด้วยของหนักแล้วปิดถังให้สนิท
5. หมักไว้ 3 – 4 วัน จะได้น้ำสกัดชีวภาพหรือบี๊
6. ถายน้ำสกัดชีวภาพลงในภาชนะพลาสติกปิดฝาให้แน่นเก็บไว้

การนำใช้ประโยชน์

1. ผสมน้ำรดต้นไม้ได้ทุกชนิดในอัตราส่วน 1:1,000
2. ใส่ในส้วมเพื่อเร่งการย่อยสลาย
3. ราดในท่อระบายน้ำ
4. ราดบริเวณรอบบ้านเพื่อลดปัญหาแมลงวันและยุง
5. เร่งการทำปุ๋ยหมักจากใบไม้ในหลุมในบ้าน
6. ฉีดพ่นไล่แมลงและแมลงสาบในบ้าน
7. ทำความสะอาดเครื่องประดับ
8. ใส่ตู้ปลาเพื่อย่อยสลายขี้ปลาและเศษอาหาร
9. ผสมน้ำอาบให้สัตว์เลี้ยงเพื่อกำจัดกลิ่นตัว
10. ใส่ในน้ำให้สัตว์เลี้ยงกิน
11. ผสมน้ำแช่ผักเพื่อลดพิษจากยาฆ่าแมลง
12. ผสมน้ำล้างปลาให้หมดกลิ่นคาว
13. น้ำสกัดชีวภาพที่หมักด้วยผลไม้และน้ำตาลทรายใช้เป็นเครื่องคั้ที่มี

ประโยชน์และรสชาติดี

14. กากที่เหลือฝังดินเป็นปุ๋ยต้นไม้

จากการจัดกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชนตำบลแม่หล่าย เยาวชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นผ่านเวทีสรุปทบทเรียน ถึงสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมดังกล่าว พบว่า เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้น รวมถึงได้เรียนรู้วิธีการออมเงิน การนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ ได้เรียนรู้วิธีการทำปุ๋ยหมักเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ที่บ้านในการปลูกพืชผักสวนครัว ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำไม้ฉลุพื้นเพื่อนำมาใช้ในครอบครัว รวมถึงได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแกนนำเยาวชนต่างหมู่บ้านในการจัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงร่วมกัน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเยาวชนจะนำสิ่งที่ได้รับความรู้ในกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงนี้มาถ่ายทอดความรู้ และประโยชน์ที่ได้รับให้คนใกล้ชิดและคนในครอบครัวได้รู้และนำไปปฏิบัติตามต่อไป ซึ่งจากผลสะท้อนของเยาวชนดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าการใช้กิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยมีสอดแทรกกิจกรรมนันทนาการร่วมด้วยนั้น เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชนตำบลแม่หล่าย

จนนำไปสู่การประพาศปฏิบัติกับตนเองได้ รวมไปถึงสามารถขยายผลการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ไปยังคนใกล้ชิดและสมาชิกในครอบครัวได้อีกด้วย

2.3) จัดอบรมยุวชนอาสาสมัครสื่อสารสุขภาพ (นสส.) ระดับเยาวชนในการให้สาระความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอกระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้าน

จากการจัดเวทีชาวบ้านค้นหาปัญหาชุมชนแม่หลาย และข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐานพบว่า เยาวชนตำบลแม่หลายบางคนยังขาดโอกาสในการรับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในชุมชนรวมถึงการประชาสัมพันธ์ถึงองค์ความรู้ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจากชุมชนปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ตำบลแม่หลาย คณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนและเยาวชนในพื้นที่จึงร่วมออกแบบกิจกรรมจัดอบรมยุวชนอาสาสมัครสื่อสารสุขภาพ (นสส.) ระดับเยาวชนในการให้สาระความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอกระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้าน รวมถึงประชาสัมพันธ์ถึงองค์ความรู้ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจากชุมชนปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ตำบลแม่หลาย โดยมีการอบรมแกนนำยุวชนอาสาสมัครนักสื่อสารสุขภาพ(นสส.)ในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อบุคคล

4.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 : ศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่หลายในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนแม่หลายมีกระบวนการจัดการความรู้ ในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหาข้อมูลความรู้การส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง จากหนังสือวิชาการ องค์การทางด้านสิ่งแวดล้อม อินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลที่มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

จากการสำรวจข้อมูลชุมชนและจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ของแกนนำชุมชน พบว่าชุมชนแม่หลายมีกิจกรรมในการศึกษาคูงานนอกพื้นที่จากชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติทุกๆปี ซึ่งถือเป็นวิธีการหาความรู้ทางัดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลที่มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนั้นจากการสำรวจข้อมูลการรับรู้ข้อมูลด้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตจากการพูดคุยกันผ่านตลาดนัดความรู้ เรียนรู้จากหนังสือวิชาการ รับรู้ข้อมูลจากพัฒนาชุมชนระดับตำบล และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต

2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะเครือข่าย จากการสำรวจข้อมูลชุมชนและจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ของแกนนำชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะมีการรวมกลุ่มกันในการประกอบอาชีพเสริมในแต่ละหมู่บ้าน ดังนั้นเวลามีปัญหา หรือเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ ก็จะมีการปรึกษาหารือกันในลักษณะเครือข่ายเพื่อแก้ปัญหาและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการใหม่ๆเพื่อให้

ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ ตัวอย่างการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายที่เกิดขึ้นในชุมชนแม่หลาย ได้แก่ กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มทำนาข้าว กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาคุกในบ่อดิน กลุ่มผลิตไบโอดีเซลใช้เองในฟาร์มและชุมชน กลุ่มแปรรูปอาหารเช่น หมูสวรรค์และแคบหมู กลุ่มมะขามแก้วของกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มธนาคารหมู่บ้าน (กู้เงินประกอบอาชีพ) กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มเย็บผ้าห่ม พรหมเช็ดเท้า กลุ่มผลิตน้ำลูกยอ กลุ่มทำดอกไม้จันทร์ กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเพาะเห็ด (เห็ดนางฟ้า เห็ดถั่วเหลือง) กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มโรงเรียนชาวนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมเทียน) กลุ่มเพื่อออกกำลังกาย กลุ่มสัจจะกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มผลิตข้าวแต๋น กลุ่มปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลาคุก กลุ่มทำเครื่องจักสาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ เทศบาลตำบลแม่หลาย มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนบ้านแม่หลายกาซ้อง โรงเรียนบ้านแม่หลาย ชาวบ้านตำบลแม่หลาย กลุ่มผู้สูงอายุ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น

3. เรียนรู้แบบอย่างที่ดีทางลัดจาก Best Practice

จากการสำรวจข้อมูลชุมชนและจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ของแกนนำชุมชน พบว่าแกนนำชุมชนแม่หลายได้เข้าร่วมศึกษาดูงานหลายครั้งใน โครงการศึกษาดูงานชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนลดใช้พลังงาน ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก และศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการศึกษาดูงานจัดเป็นการเรียนรู้จากตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จทางลัด เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานของกลุ่มเครือข่าย เรียนรู้กระบวนการทำงาน การรวมกลุ่ม โดยนำความรู้มาปรับใช้และทดลองทำในพื้นที่แม่หลาย

4. ใช้หลักการบริหารกิจกรรมแบบ PDCA คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ

จากการสำรวจข้อมูลชุมชนและจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ของแกนนำชุมชน พบว่า ในทุกปีชุมชนแม่หลายจะมีการจัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยแต่ละหมู่บ้านจะนำข้อดีข้อเสีย ปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากทำงานในปีที่ผ่านมา มาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขในการกำหนดแผนงานใหม่เพื่อให้เกิดความถูกต้อง มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งหลักการบริหารกิจกรรมแบบ PDCA หรือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย

P = Plan คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ผ่านการเห็นชอบจากชาวบ้านในชุมชนได้จัดทำแผนระดับหมู่บ้านขึ้น ซึ่งแต่ละหมู่บ้านทั้ง 8 หมู่ได้มีการจัดทำแผนชุมชนเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและชัดเจน โดยจัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลแม่หลาย

D = Do คือ การปฏิบัติตามแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่ได้วางไว้อย่างครบถ้วน

C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน โครงการในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด ซึ่งในการจัดกิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนร่วมสะท้อนพูดคุยกันเพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นแนวทางในการแก้ไขครั้งต่อไป

A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งทุกครั้งหลังทำกิจกรรมเสร็จก็จะมีการสอบถามชาวบ้านเพื่อทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงวิธีการดำเนินโครงการให้ดีขึ้น

5. มีแกนนำ ทำกระบวนการให้ลื่นไหล

จากการวิเคราะห์และการสังเกตของคณะผู้วิจัย พบว่า ชุมชนแม่หล่ายมีแกนนำ ทำกระบวนการให้ลื่นไหลในการจัดเวทีชาวบ้าน ซึ่งทุกครั้งในการระดมสมองสังเกตเห็นได้ว่าในแต่ละหมู่บ้านจะมีผู้นำ/แกนนำในการช่วยคุยประเด็นให้กับลูกทีมในกลุ่มในการระดมสมอง ซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติเองโดยไม่ต้องบอก โดยชุมชนแม่หล่ายมีแกนนำในการทำกระบวนการให้ลื่นไหล มีดังนี้

- คุณเอื้อ : ผู้เอื้อในเรื่องของนโยบาย เช่น เทศบาลตำบลแม่หล่ายได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้กลุ่มแต่ละกลุ่มในชุมชนทำกิจกรรมและสนับสนุนด้านงบประมาณในการบรรจุเข้าแผนงบประมาณในการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม และสร้างคนให้เป็นผู้มีความรู้

- คุณอำนวย : คือ คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้รู้กับผู้ต้องการความรู้ เชื่อมความสัมพันธ์องค์กร เครือข่ายหน่วยงานติดตามประเมินผลอย่างเป็นทางการ / ไม่เป็นทางการ

- คุณกิจ : คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เช่น แกนนำชุมชนนักปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียง เจ้าหน้าที่เทศบาลแม่หล่าย ปราชญ์ชาวบ้าน ชาวชน ผู้สูงอายุ ฯลฯ ที่มาร่วมตัวปฏิบัติการในกิจกรรมต่างๆ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดขึ้น

- คุณลิขิต : คือชาวบ้านชุมชนแม่หล่ายซึ่งมีหน้าที่จับประเด็นให้ได้และทำการจดบันทึกการดำเนินงานทุกขั้นตอน ทุกระดับ

- คุณวิศาสตร์ : ผู้นำระบบ IT มาใช้ในการดำเนินงาน เป็นเวทีหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเทศบาลตำบลแม่หล่ายได้มี เว็บไซต์เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนปฏิบัติอื่นที่เว็บไซต์ www.mae-lai.com

7. หาโอกาสเพิ่มพูนความรู้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติให้จริงจัง และทำได้

จากการสำรวจข้อมูลชุมชนและจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แกนนำชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่แกนนำชุมชนนักปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียงตำบลแม่หล่ายมักหาโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ในการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการใช้พลังงานทางเลือกใหม่ เพื่อนำมาปรับใช้กับกลุ่มอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง เดิมไม่เคยมีความรู้มาก่อนว่า

ต้องเริ่มอย่างไร แต่หลังจากที่ไปอบรมมาก็สามารถทำได้และประยุกต์ใช้ในกลุ่มตามศักยภาพที่มีอยู่ในพื้นที่ได้

8. เผยแพร่องค์ความรู้ มีการจัดทำบอร์ดให้ความรู้กับชาวบ้าน และมีการสรุปรายงานประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน

จากการสำรวจข้อมูลชุมชนและจากการสังเกตของคณะผู้วิจัย พบว่า ในแต่ละหมู่บ้านจะมีบอร์ดภาพกิจกรรมที่ชุมชนจัดทำขึ้นเอง และมีสรุปรายงานการดำเนินงานประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้แก่คนในหมู่บ้านและหมู่บ้านอื่นเพื่อนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ได้

9. มีเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ตลาดนัดความรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี จัดประกวดหมู่บ้านพอเพียง และเว็บไซต์ www.mae-lai.com

จากการสำรวจข้อมูลชุมชนและจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แกนนำชุมชน พบว่า ชุมชนแม่หลายมีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้บ่อยครั้ง ทั้งการนำผลงานของแต่ละหมู่บ้านมาจัดแสดงในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้เรียนรู้ผลงานของหมู่บ้านอื่นๆร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีการนำผลงานของชุมชนไปจัดแสดงนอกพื้นที่เพื่อเกิดการแบ่งปันความรู้แก่ชุมชนอื่นด้วย เช่น การจัดบุตสุขภาพพอดิบนวิถีพอเพียงในงานสร้างสุขภาพเหนือ และงานกาชาดจังหวัดแพร่ เป็นต้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเทศบาลแม่หลายได้จัดทำเว็บไซต์ www.mae-lai.com เพื่อเป็นเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่คนนอกชุมชนอีกรูปแบบหนึ่งที่คนทั่วประเทศสามารถเข้าถึงความรู้ ร่วมศึกษาหาความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

10. มีการติดตามประเมินผลการทำกิจกรรม ประจำปีเพื่อปรับปรุง แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นสู่แนวทางการทำงานในปีต่อไป

จากการสำรวจข้อมูลชุมชนและจากการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แกนนำชุมชน พบว่า ในทุกๆปีชุมชนแม่หลายจะมียุทธวิธีในการติดตามประเมินผลการทำกิจกรรม ประจำปีเพื่อปรับปรุง แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นสู่แนวทางการทำงานในปีต่อไป โดยใช้กิจกรรมการประกวดหมู่บ้าน โดยแกนนำแต่ละหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่เทศบาล และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการประเมินร่วมกันโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการควบคุมการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุด

4.3 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3: ศึกษาการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่หลาย

เทศบาลตำบลแม่หลาย ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลแม่หลาย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ย้อนกับประมาณ 8 ปีที่แล้ว ชุมชนแห่งนี้มีปัญหาเรื่องบ่อกำจัดขยะ ส่งผลก่อให้เกิดแมลงวันที่มีจำนวนมากจนต้องกลางมุ้งกินข้าวขณะพักจากการทำนา ซึ่งได้กลายเป็นข่าวในรายการเก็บตก ทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 โดยต้นเหตุของปัญหาเกิดจากปริมาณขยะล้นเมือง และบ่อกำจัดขยะมีไม่

เพียงพอ ส่งผลกระทบทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษในหมู่บ้าน เกิดน้ำเสีย กลิ่นเหม็น ไม่สามารถคั้นน้ำจากบ่อน้ำได้

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้คนในชุมชนแม่หลายหันมาสนใจสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นทุนทางสิ่งแวดล้อมของส่วนรวมในชุมชนมากขึ้น ก่อเกิดกระบวนการเรียนรู้ปัญหาสู่ปัญญาร่วมกันในการร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหา แสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหา เลือกแนวทางในการแก้ปัญหา ทำให้ชุมชนแม่หลายซึ่งจากเดิมเต็มไปด้วยขยะเหม็นเน่า เต็มไปด้วยแมลงวันที่มีจำนวนมากแม้แต่กินข้าวก็ยังคงกางมุ้ง ได้พลิกมุมมองใหม่กลับกลายเป็นสวรรค์บนดิน ที่มีอากาศบริสุทธิ์ และเป็นต้นแบบของแหล่งเรียนรู้เรื่องการจัดทำเกษตรอินทรีย์ขยายผลสู่การทำเกษตรผสมผสานค่อยอดสู่โรงเรียนชาวนาที่เน้นวิถีอินทรีย์ในการปลูกข้าว และพัฒนาสู่ชุมชนพลังงานทดแทนบนฐานเศรษฐกิจพอเพียง แหล่งเรียนรู้ดังกล่าวก่อก่อเกิดจากการสังสมกระบวนการคิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าของชาวบ้านชุมชนแม่หลาย ซึ่งเริ่มจากการรู้จักวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนแม่หลายก่อให้เกิดปัญญาเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสสู่การค้นหาแนวทางแก้ไขผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาให้เหมาะสมภายใต้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนจนก่อเกิดนวัตกรรมท้องถิ่น โดยชุมชนและเพื่อชุมชนขึ้นสู่การนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนแม่หลาย ตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (พอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้ง่อนไข มีความรู้คุณธรรม) ซึ่งชุมชนแม่หลายมีกิจกรรมอย่างหลากหลายที่มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

1.1) พอใจสิ่งที่เป็น “อาชีพสุบสิ่งปฏิภูล” ที่ไม่ทำให้ใครเดือดร้อนแต่มีความสุข

“พอเพียง อย่างเพียงพอ ขอเพียงรู้คุณค่าในสิ่งที่เราทำ” คำพูดดังกล่าวเป็นคำพูดของนายทองแดง สนามเขต แกนนำชุมชนบ้านศรีวิชัย หมู่ 1 ตำบลแม่หลาย ที่ศรัทธาในอาชีพสุบสิ่งปฏิภูลที่ตนได้ทำมาเกือบตลอดชีวิต เดิมทีก็เป็นลูกน้องเขาประมาณ 4-5 ปี เพื่อสังสมประสบการณ์ จากนั้นก็เริ่มเก็บเล็กเก็บน้อย พอได้เงินก้อนมาก็ร่วมหุ้นกัน 2 คน เพื่อซื้อรถ แล้วก็มีคนสนใจประกอบอาชีพนี้กันมาเรื่อยๆ จน วันนี้ก็มีมากจนเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน และสามารถส่งลูกหลานเรียนหนังสือให้จบปริญญาได้ ถึงแม้จะมีหลายคนในสังคมถูกเหยียดหยามอาชีพนี้แต่คนในหมู่บ้านศรีวิชัยกลับมองอาชีพสุบสิ่งปฏิภูลเป็นแหล่งชุมทรัพย์ที่สามารถทำรายได้เข้าครอบครัว สามารถใช้จ่ายได้อย่างพอเพียง ไม่มีหนี้สิน พอกินพอใช้ และสามารถส่งบุตรหลานเรียนหนังสือจนจบปริญญา อีกทั้งผลประโยชน์ได้จากการสุบสิ่งปฏิภูลก็คือการนำไปเป็นปุ๋ยเพื่อบำรุงดินในสวน ส่งผลให้ต้นไม้เจริญเติบโตโดยไม่ต้องพึ่งสารเคมี นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการขายสิ่งปฏิภูลที่สุบมาได้อีกค่าละ 100-200 บาท

“อาชีพสุบสิ่งปฏิภูล” ถือเป็นกิจกรรมเพื่อการพึ่งตนเองตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาสู่การก่อให้เกิดความสุขกาย สุขใจ สุขทางสังคม และสุขทางจิตวิญญาณ อาทิเช่น ส่งผลให้มีสุขภาพกายที่แข็งแรงจากกิจกรรมที่ต้องใช้กำลัง ทำด้วยตนเองซึ่งถือเป็นการออกกำลังกายไปในตัวเพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่ไม่มีใครบังคับให้ทำ เป็นอาชีพอิสระ อดอยากพักผ่อนเมื่อใดก็ได้พัก ไม่มีเจ้านายมาควบคุมหรือสั่งงาน เกิดความอึดใจ สุขใจ พอใจในสิ่งที่ทำ ส่งผลให้ชีวิต

ครอบครัวมีความสุข อีกทั้งยังก่อให้เกิดสุขทางสังคม คือหลังจากเวลาว่างจากการทำงาน หากมีงานบุญในหมู่บ้านก็จะร่วมด้วยช่วยกันจัดกิจกรรมต่างๆในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังส่งผลต่อความสุขทางจิตวิญญาณ ที่ไม่ต้องการแก่งแย่งแข่งขันในการประกอบอาชีพ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้ประกอบอาชีพด้วยกันกรณีปัญหาเกิดขึ้น

ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้อาชีพสุบสิ่งปฏิภูลของชาวบ้านศรีวิชัยหมู่ 1 ประสบความสำเร็จ เกิดจากการมีใจรักในอาชีพ ทำด้วยความสุจริต นำมาสู่การก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน

ซึ่ง “กิจการสุบสิ่งปฏิภูล” ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านศรีวิชัย หมู่ที่ 1 ที่ยึดถือปฏิบัติกันมานานตั้งแต่บรรพบุรุษจวบจนรุ่นลูกรุ่นหลาน โดยมีพื้นฐานจากคุณค่าทางด้านจิตใจพอใจในสิ่งที่เป็น ภูมิใจในอาชีพของตนเองว่าอาชีพนี้ไม่ได้เบียดเบียนใคร เป็นอาชีพที่สร้างสุขให้กับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นอาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริตที่เหมาะสมและดีงามสำหรับชาวบ้าน ที่ใช้หลักการดำเนินชีวิตที่ยึดถือความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขการมีความรู้คู่คุณธรรมอย่างแท้จริง ก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตระหนักรู้ในความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพของตน โดยเป็นอาชีพที่พออยู่พอกิน พอใช้และคำนึงถึงการกระทำที่มีเหตุมีผลบนหลักของการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้หลักเหตุผล โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างมีคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นที่เน้นวิถีแห่งการพึ่งตนเอง มีการวางแผนในเรื่องการเงิน ทำให้มีการออมเงิน เก็บเงินโดยไม่ต้องถอนจากที่อื่น สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่เบียดเบียน และไม่คดโกงผู้อื่น

1.2) สร้างมูลค่ามะขามแก้ว สินค้า OTOP ระดับตำบล

ซึ่ง “กลุ่มทำมะขามแก้ว (ของผู้สูงอายุหมู่บ้าน)” ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 2 บ้านกาซ้องเหนือ ที่เริ่มจากการศึกษาดูงานจากหมู่บ้านอื่น แล้วกลับมารวมกลุ่มเพื่อทดลองทำเอง โดยนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาปรับปรุงสูตรเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นสินค้า OTOP ระดับตำบล โดยมีพื้นฐานจากการแสวงหาความรู้จากภายนอกผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการคิดค้นปรับสูตรมะขามแก้วให้สอดคล้องความต้องการของตลาด และมีการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ แพร์หลาย จนทำให้ผลิตภัณฑ์ขยายตัวได้เร็วขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณที่เริ่มทำผลิตภัณฑ์จากเล็ก แล้วค่อยๆมีการขยายตัว เพิ่มมากขึ้นในภายหลัง จนกระทั่งนำไปสู่การรวมกลุ่มผู้สูงอายุกันขึ้นเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์มะขามแก้ว และร่วมกันทดลองทำในหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จโดยคำนึงถึงคุณธรรมซึ่งก็คือการให้ข้อเท็จจริงในการผลิตกับลูกค้า ทั้งในเรื่องความสะอาดของวัตถุดิบในการผลิตสินค้า มีคุณธรรมในการขาย และการนำเสนอสินค้าโดยพูดความจริงว่าสินค้านี้คุณภาพอย่างไร อธิบายให้ลูกค้าเข้าใจว่าผลิตภัณฑ์ไม่มีสารปนเปื้อน โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหน้ากล่องผลิตภัณฑ์ หลักคิดดังกล่าวได้ถูกหล่อหลอมก่อให้เกิดเป็นจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการแสวงหาความรู้จากการดูงานภายนอกมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในชุมชน จนกระทั่งเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักของคนในชุมชนและคนทั่วไป เป็นอาชีพที่พออยู่พอกินพอใช้ โดยคำนึงถึงการกระทำที่มีเหตุมี

ผลบ้นหลักของการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้น้หลักเหตุผล โดยอาศัยความรู้ ควบคู่คุณธรรมในการขายสินค้าที่ไม่โฆษณาเกินจริง อันจะส่งผลให้ผู้อื่นไม่พอใจ

1.3) ผักปลอดสารพิษบนวิถีเกษตรอินทรีย์

เมื่อประมาณ 7-8 ปีก่อน (ปีพ.ศ.2545) เกิดปรากฏการณ์เจ็บป่วยของคนในหมู่บ้านเช่น โรคกระษึ่ง โรคเหน็บชา ฯลฯ จึงเกิดการวิเคราะห์ห้วิจัยของการเกิดโรคขึ้น จึงทราบว่าสาเหตุของการเกิดโรคมาจากการบริโภคอาหารที่ปนเปื้อนมากับสารพิษ เช่น พืชผักต่างๆที่ชาวบ้านซื้อมากินเป็น พืชผักที่มีสารพิษเจือปน ดังนั้นชาวบ้านจึงร่วมใจกันปลูกพืชผักที่ปลอดสารพิษกินเองและมีการระดม ผลิตปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพขึ้นใช้เอง โดยนำพืชผัก ผลไม้สุกหรือหอยเชอรี่อย่างใดอย่างหนึ่ง มาสับ เป็นชิ้นเล็ก อัตรา 3 ส่วน ใส่ในภาชนะที่มีฝาปิดใส่กากน้ำตาล 1 ส่วนถ้าไม่มีกากน้ำตาล ใช้น้ำตาลทรายแดง หรือน้ำตาลทรายขาวจำนวน 1 ส่วน ผสม น้ำมะพร้าวหมักทิ้งไว้ 7-15 วัน โดยทุกๆ 3 วัน ต้องคนคลุกเคล้าให้ทั่ว หลังจากนั้นกรองเอาน้ำหมักสีน้ำตาล คือน้ำหมักชีวภาพใส่ขวดปิดฝาให้สนิท พร้อมที่จะใช้ได้

ซึ่ง “ผักปลอดสารพิษบนวิถีเกษตรอินทรีย์” ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านแม่หล่าย ที่ยึดทุนทางสังคม และทุนทางปัญญาเป็นตัวหลักในการถือปฏิบัติที่ รู้จักค้นหาปัญญาสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งใช้ฐานความรู้และการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเป็นตัว ขับเคลื่อนให้คนในชุมชนมีความอยู่ดีมีสุขโดยปราศจากสารเคมีตกค้างโดยมีพื้นฐานจากการนำเอา ภูมิปัญญาท้องถิ่นการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพหรือเกษตรอินทรีย์มาใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัว ที่ใช้ หลักการดำเนินชีวิตที่ยึดถือความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขการมีความรู้คู่ คุณธรรมอย่างแท้จริง ก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตระหนักรู้ ความปลอดภัยในด้านสุขภาพอนามัย ลดภาระด้านการใช้จ่าย ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ ความสามัคคี เกิดกระบวนการด้านความคิด สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่จะเกิดขึ้นได้ สู้การทำให้ชาวบ้านมี สุขภาพอนามัยที่ดี โดยปราศจากสารเคมี มีอาชีพที่ยั่งยืน สร้างรายได้เสริม สามารถนำเงินที่เหลือจาก การใช้จ่ายนำมาเป็นเงินออมทรัพย์ในกลุ่มได้ (กลุ่มออมทรัพย์) พฤติกรรมดังกล่าวอยู่บนหลักของ การดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้น้หลักเหตุผล โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบที่ เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างมีคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นที่เน้นวิถีแห่งการพึ่งตนเอง

1.4) โรงเรียนชาวนา ข้าวอินทรีย์มิตรสิ่งแวดล้อม

เดิม ชาวบ้านหมู่ที่ 4 บ้านเด่นเจริญนิยมปลูกข้าวเคมีที่บรรพบุรุษได้สืบทอดกันมา ทำให้พบ อุปสรรคปัญหาจากการปลูกข้าวบนวิถีเกษตรเคมี เช่น ผลผลิตต่ำ โรคแมลงรบกวน ดินเสื่อม เนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาเป็นเวลายาวนาน ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ทำให้ ต้นทุนการผลิตสูง ไม่คุ้มกับการลงทุน จึงได้เปลี่ยนแนวความคิดมาเป็นการปลูกข้าวอินทรีย์ จำนวน 5 ไร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยใช้พันธุ์ กข. 10 โดยได้เข้ารับการฝึกอบรมจากธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์ และเริ่มทดลองปฏิบัติจริงด้วยตนเองเพื่อค้นหาข้อดีข้อเสียระหว่างเกษตร อินทรีย์ กับเกษตรเคมี

จากนั้นจึงได้มีการรวมกลุ่มกันในหมู่บ้าน ร่วมทำการทดลองปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เรียกกลุ่มดังกล่าวว่า “กลุ่มโรงเรียนชาวนา” เพื่อค้นหาข้อดีข้อเสียระหว่างเกษตรอินทรีย์ กับเกษตรเคมี ซึ่ง มีวิธีการ ดังต่อไปนี้

- ระยะเวลาช่วง เดือนเมษายน – เดือนมิถุนายน ทำการปลูกถั่วเขียว เมื่อถั่วอายุได้ 1 เดือน ก็ทำการไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสด

- ระยะเวลาต้นเดือนมิถุนายน เตรียมแปลงคอกกล้า โดยไถดินกลบแล้วไถน้ำเข้าแปลงหมักทิ้งไว้ 1 อาทิตย์ ในช่วงที่หมักใส่น้ำหมักชีวภาพ ลงไปในแปลงที่เตรียมไว้ด้วยเพื่อเร่งการย่อยสลายของซากพืช และหญ้า

- เทคนิคในการแช่ข้าวที่จะนำไปหว่านได้นำน้ำหมักชีวภาพใส่ลงไปด้วยเพื่อเร่งการงอกของเมล็ดข้าวโดยแช่เมล็ดข้าว 1 คืน แล้วนำไปหมักไว้จำนวน 2 คืน เมล็ดข้าวจะงอกดีมาก

- การดูแลรักษาแปลงกล้าข้าวโดยการฉีดพ่นน้ำจุลินทรีย์ ทุกๆ 10 วัน

- ต้นกล้าอายุได้ 20 วัน เตรียมไถกลบต้นถั่วเขียว โดยปรับสภาพดินด้วยปูนขาว ในอัตรา 20-30 กิโลกรัม ต่อไร่ ทิ้งไว้ 3 วัน ไถน้ำเข้าแปลงหมักทิ้งไว้ 1 อาทิตย์โดยใส่น้ำหมักชีวภาพลงไปด้วยเพื่อเร่งการย่อยสลายของต้นถั่ว เมื่อครบ 1 อาทิตย์ก็ทำการไถคราดเอาเศษวัชพืชที่ไม่ย่อยสลายออก แล้วนำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพใส่ในแปลง โดยใส่ไร่ละ 50-60 กิโลกรัม แล้วแต่สภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- ต้นกล้าอายุ 25-30 วัน ทำการปลูกข้าว โดยการปลูกใน 1 จับ ใช้ต้นกล้า 1-3 ต้นเท่านั้น

- เมื่อต้นข้าวมีอายุได้ 20-25 วัน นำน้ำจุลินทรีย์ สูตรเร่งการเจริญเติบโต ฉีดพ่น โดยใช้ อัตรา 3-5 ซ่อนแกง ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นโดยทิ้งช่วงระยะเวลา 7-10 วัน ต่อครั้ง ต้นข้าวจะแตกกอดีมาก ใน 1 กอ นับต้นข้าวได้ประมาณ 70-75 ต้น

- ช่วงเวลาที่ต้นข้าวจะตั้งท้องให้ฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพ สูตรเร่งดอกเร่งผล อีกประมาณ 2 ครั้ง คอยสังเกตว่ามีโรคและมีแมลงมารบกวนหรือไม่ ถ้ามีก็ใช้สารจับไล่แมลงหรือน้ำส้มควันไม้ผสมน้ำหมักชีวภาพสูตรเร่งดอกเร่งผลและการจับใบ ฉีดพ่นทุกๆ 7 วัน

- เมื่อต้นข้าวเริ่มเป็นน้านก็ฉีดพ่นด้วยน้ำชีวภาพสูตร 3 หรือ สูตรเร่งผลเพื่อข้าวจะได้มีน้ำหนักและเต่งตึง เมล็ดข้าวจะไม่ลีบ โดยฉีดพ่นประมาณ 2 ครั้ง ข้าวก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้แล้ว การเก็บเกี่ยวประมาณ ปลายเดือนตุลาคม

ซึ่ง “โรงเรียนชาวนา” ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 4 บ้านเด่นเจริญ ที่ใช้ฐานความรู้ในการแก้ปัญหาสู่ปัญญาและการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งการปลูกข้าวแบบดั้งเดิมพบปัญหา ผลผลิตต่ำ โรคแมลงรบกวน ดินเสื่อม เนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาเป็นเวลายาวนาน ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ไม่คุ้มกับการลงทุน จึงได้เปลี่ยนแนวความคิดมาเป็นการปลูกข้าวอินทรีย์ โดยเน้นความพอประมาณ คือทำอย่างพอกินพอใช้ในชุมชน หลีกเลี่ยงการกินอยู่ในชุมชนจึงขาย ใช้ปุ๋ยพืชสดในการทำนา ทำให้ดินไม่เสีย อีกทั้งยังเป็นการสืบสานวิธีการทำนา เป็นภูมิความรู้สู่ลูกหลานต่อไป เป็นกระบวนการคิด

แก้ปัญหาที่มีเหตุผล คือ ประหยัดค่าใช้จ่าย ผลผลิตได้มาก ลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ย ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทำให้ชาวบ้านได้ความรู้เกี่ยวกับการทำนา แบบปลอดภัย

อีกทั้งยังส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพพึ่งพาตนเองได้ เกิดกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคี และคนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัยไร้เจ็บ กิจกรรมโรงเรียนชาวนาจึงก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยชาวบ้านตระหนักรู้ในข้อดีของการใช้เกษตรอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมี ซึ่งจากการปฏิบัติจริงในชุมชนทำให้ชาวบ้านหันมาพึ่งวิถีอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมีมากขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัยไร้เจ็บ อีกทั้งยังเป็นการสืบสานวิถีการทำนา เป็นภูมิความรู้สู่ลูกหลานต่อไป บนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันรู้เท่าทันสังคม โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างมีคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น

1.5) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของพ่อ มนูญ วงศ์อรินทร์

เริ่มต้นจากการได้แนวคิดจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เน้นให้ประชาชนคนไทยอยู่ดีมีสุข พอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เป็นหนี้เป็นสินใคร ซึ่งพ่อมนูญได้กล่าวว่า “ที่เคยทำมาก็ล้มเหลวหลายอย่างทั้งการทำนา ทำสวน ผลผลิตและรายได้ไม่ค่อยแน่นอนเพราะต้องใช้แรงงานเยอะ” จึงทำให้พ่อมนูญสนใจแนวคิดเกษตรผสมผสานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นฐานคิด

ซึ่งกว่าจะเป็นรูปเป็นร่างและประสบความสำเร็จอย่างทุกวันนี้ ก็ได้มาจาก การศึกษาดูงาน จังหวัดพิษณุโลก ศึกษาจากโทรทัศน์เกี่ยวกับการทำเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นให้พอเลี้ยงตัวเองได้ ไม่ให้ตนเองเดือดร้อน โดยอาศัยคนในครอบครัวช่วยกัน ซึ่งหลังจากดูงานจากหลายๆที่ก็มาลองทำ และประยุกต์ใช้ ก็ได้ผลดี จึงได้ขยายผลและเครือข่ายไปตามระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด รวมถึงจังหวัดใกล้เคียงก็มาดูงานที่ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง(เกษตรผสมผสาน) ของพ่อมนูญ วงศ์อรินทร์ บ่อยครั้ง โดยในเนื้อที่ 1 ไร่ จะมีพื้นที่การทำเกษตรผสมผสาน ทำเตาเผา ถ่านชีวภาพ ปุ๋ยหมักชีวภาพ ปลูกผักสวนครัว น้ำส้มควันไม้(ไล่แมลงวัน) เลี้ยงมดแดง เพาะเห็ด เลี้ยงเป็ด เลี้ยงปลาดุก และไก่

“ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของพ่อ มนูญ วงศ์อรินทร์” ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 บ้านแม่หล่าย โดยการนำเอาทฤษฎีเกษตรผสมผสานมาแปลงสู่การลงมือปฏิบัติจริง เริ่มจากการลองผิดลองถูกจนหาทางออกในการแก้ปัญหาได้ โดยเน้นความพอประมาณ คือ สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องซื้อหา ปลูกอะไรก็รับประทานสิ่งที่ปลูกในพื้นที่บ้าน ความมีเหตุผล คือ มีชีวิตแบบพออยู่พอกิน มีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ มีจิตสำนึก มีวินัยทางการเงิน ไม่โลภ ภายใตฐานความรู้ คือ มีความรู้ เข้าใจ ชำนาญในเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ และมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ มีความมุนานะพยายาม อีกทั้งยังส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพพึ่งพาตนเองได้ เกิดกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคีอันดีในชุมชน และคนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัยไร้เจ็บ ส่งผลให้คนในพื้นที่และต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการขยายเครือข่ายในการนำเกษตรผสมผสานไปประยุกต์ใช้ในพื้นทีนั้น ตระหนักรู้ใน

ข้อดีของการทำเกษตรผสมผสาน โดยใช้เกษตรอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมี ซึ่งจากการปฏิบัติจริงในชุมชนทำให้ชาวบ้านหันมาพึ่งวิถีอินทรีย์แทนที่วิถีเคมีมากขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข บนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันสังคม โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างมีคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น

1.6) การทำพรมเช็ดเท้า OTOP บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดยปกติ หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรแล้วชาวบ้านบุญเจริญ หมู่ 7 มักจะมีเวลาว่าง จึงเกิดการรวมกลุ่มกันขึ้น (ด้วยการรวมหุ้น) จัดทำกลุ่มผลิตพรมเช็ดเท้าขึ้น

ซึ่ง “การทำพรมเช็ดเท้า” ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 6 บ้านกาช่องเหนือ โดยการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นพรมเช็ดเท้าเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้นั้นความพอประมาณตามอัตภาพ มีรายได้เสริม สร้างอาชีพในชุมชน และเป็นการอนุรักษ์ในภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยอาศัยความมีเหตุมีผล คือ การรู้จักนำเศษผ้าที่เหลือใช้จากการทำผ้าห่มมาเย็บเป็นพรมเช็ดเท้า รวมทั้งนำเศษผ้าที่เหลือจากพรมเช็ดเท้าใช้แทนนุ่นทำเบาะรองนั่ง หมอน เป็นการนำสิ่งที่ไม่ใช้แล้วนำกลับมาสร้างมูลค่าใหม่เป็นรายได้เสริม ส่งผลให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีเงินไว้ใช้ในยามจำเป็น ทั้งนี้ การทำพรมเช็ดเท้า ยังเป็นศูนย์กลางสำคัญในการพัฒนากิจกรรม สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความรู้จากทุนทางสังคมของตนเอง และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเห็นใจซึ่งกันและกัน รู้จักแบ่งปันสร้างความรักของคนในกลุ่มบนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ภายได้เงื่อนไขความรู้ควบคุมคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น อีกทั้งกิจกรรมพรมเช็ดเท้ายังก่อให้เกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งทำให้ชาวบ้าน เด็กและเยาวชนหันกลับมาสนใจวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมมาแต่โบราณ ได้มีการสืบสานต่อในการอนุรักษ์รุ่นต่อไปเพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งหลายในชุมชนสูญหายไป อีกทั้งยังก่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งไม่ใช้แล้วสามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นต่อได้ ส่งผลให้ชาวบ้าน เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าของสิ่งรอบตัว รู้จักคัดแปลงขยะธรรมดาให้กลายเป็นขยะทองคำมากยิ่งขึ้น เช่น การนำขวดพลาสติกมาประดิษฐ์เป็นโคมไฟ หรือนำไปขายเพื่อเป็นรายได้เสริม เป็นต้น

1.7) สัจจะกองทุนหมู่บ้าน เพื่อการพึ่งตนเองและสร้างภูมิคุ้มกัน

กิจกรรมสัจจะกองทุนหมู่บ้าน เกิดขึ้นในชุมชนบ้านบุญเจริญ หมู่ที่ 7 ซึ่งได้รับจัดสรรงบประมาณจากทางรัฐบาลกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทเมื่อเดือนกรกฎาคม 2550 โดยทางชุมชนได้แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนฯ ขึ้นมาดูแลจัดสรรให้สมาชิกในชุมชนได้กู้ยืมเพื่อนำไปสนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยการปล่อยกู้จะไม่ให้กู้จนหมด ซึ่งผู้มีสิทธิกู้เงินจากกองทุนฯ ได้ต้องเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพใดกลุ่มอาชีพหนึ่งเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และจะต้องมีการสะสมเงินออมทรัพย์ภายในกลุ่มคนละ 20 บาท ต่อเดือนอันเป็นเสมือนเงินค้ำประกันของกลุ่ม หากมีสมาชิกบางรายไม่ชำระเงินกู้ ทั้งนี้กิจกรรมการออมเงินสัจจะกองทุนหมู่บ้านได้เริ่มออมเงินตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2550

ถึง ปัจจุบัน มีเงินฝากในทั้งหมด 94,000 บาท ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 118 คน และมีแนวโน้มการสมัครเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ซึ่ง “กิจกรรมสัจจะกองทุนหมู่บ้าน” ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านบุญเจริญ หมู่ที่ 7 โดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ มีความพอประมาณ คือ ชาวบ้านฝากเงินเท่าที่มีกำลังจะฝากได้ ไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน รายได้ที่ได้รับเมื่อหักกลับกับรายจ่าย มีเหลือจากรายจ่ายเท่าไรก็เก็บออมเท่านั้น มีเหตุผลคือ ชาวบ้านมีค่านิยมในการใช้จ่ายเท่าที่ตนเองจะจ่ายได้ โดยรู้จักประมาณตนแม้บางครั้งจะกู้ยืมเงินบ้างแต่ก็อยู่บนฐานของกำลังของตนเองที่จะจ่ายได้โดยผ่านการวิเคราะห์ว่าสามารถปลดหนี้ได้และไม่หนักกับตนเองมากเกินไป ในขณะที่เดียวกันแม้จะกู้เงินแต่ก็มีการวางแผนการเงิน ในการออมเพื่ออนาคตข้างหน้าให้ลูกหลานด้วยเช่นกัน ซึ่งถือเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการวางแผนชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่จะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในวันข้างหน้า นอกจากนั้นชาวบ้านยังรู้เท่าทันกับปัญหาเศรษฐกิจ คือ รู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายเงินช่วงภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ในขณะที่เดียวกันในกิจกรรมนี้ยังส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนตำบลแม่หล่ายมีคุณธรรมในตัวเอง จากการบริหารจัดการเงินสัจจะกองทุนหมู่บ้านซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม โปร่งใสตรวจสอบได้ และการส่งเงินในแต่ละงวดก็ตรงเวลาทุกครั้ง กิจกรรมเงินสัจจะกองทุนหมู่บ้านนี้จึงก่อให้เกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความตระหนักถึงความสามารถเลี้ยงชีพของชาวบ้านและเยาวชนตำบลแม่หล่ายได้อย่างมีความสุข ที่เน้นการพึ่งพาตนเองใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สร้างจิตสำนึกให้รู้จักการออม ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ก่อหนี้สินจำนวนมากเกินไป เพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีมีความสุข บนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันอย่างรู้เท่าทันกระแสสังคมที่แปรเปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา

1.8) ความพอประมาณ บนฐานเกษตรพอเพียงเลี้ยงชีพ

“เกษตรพอเพียงเลี้ยงชีพ” เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มของสมาชิกในการทำปุ๋ยชีวภาพหลังจากผ่านการอบรมและปฏิบัติจนได้ผลแล้วสมาชิกสามารถแยกออกมาปฏิบัติเองได้ในระดับครอบครัว ซึ่งหลังจากสมาชิกปฏิบัติเองได้จึงเริ่มต้นจากการปลูกพืชผักสวนครัวบนพื้นที่ว่างเปล่าของตนเอง และพื้นที่สาธารณะ (คลองชลประทาน) เช่น ถั่วฝักยาว ผักกาด บวม ฟักทอง ผักชี ต้นหอม เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน เหลือจากการบริโภคจึงนำไปขายเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว นอกจากนั้นยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภค เช่น เลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็ดและปลา เป็นต้น

ซึ่ง “เกษตรพอเพียงเลี้ยงชีพ” ถือเป็นวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 8 บ้านบุญเจริญ โดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้คุณธรรม มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ มีความพอประมาณ โดยลงมือทำการเกษตรเท่าที่สภาพของตนเองมีอยู่ ตามกำลังกาย กำลังทรัพย์ ใช้ความมีเหตุผลในการศึกษาหาเหตุผลเริ่มต้นของกิจกรรมและการดำเนินการ ที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น ด้านการผลิต และการตลาดเพื่อให้สินค้าทางการเกษตรที่ผลิตได้สามารถหาช่องทางการจัดจำหน่ายได้รวดเร็ว ผลผลิตทางการเกษตรไม่ตกค้างส่งผลให้เกิด

ภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ทำให้ครอบครัวและสังคมมีความอบอุ่น มีสุขภาพที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้ ภายใต้อการแสวงหาความรู้ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหมู่บ้านอื่นๆ ในชุมชนและพัฒนาคิดค้น รูปแบบต่างๆ ด้วยตนเอง โดยยึดหลักคุณธรรม ด้วยการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เอาเปรียบและ เบียดเบียนผู้อื่น รักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดี นอกจากนี้กิจกรรมเกษตรพอเพียงเลี้ยงชีพยัง ก่อให้เกิดจิตสำนึกในการตระหนักรู้ถึงการปลูกพืชผลทางการเกษตรที่เน้นการปลอดสารพิษซึ่ง ปัจจุบันชาวบ้านหันมาพึ่งเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เพื่อสุขภาพที่ดีของคนในชุมชนและคนในครอบครัว รวมถึงการตระหนักถึงการวางแผนในการบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการผลิตสินค้าทางการ เกษตรเพื่อให้มีกระบวนการผลิตและการตลาดที่ดีมีคุณภาพ ไม่ขาดทุน เกิดกระบวนการพัฒนาองค์ ความรู้คิดค้นวิธีการลดต้นทุนการผลิตต่างๆ ด้วยตนเองบนพื้นฐานของการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ เอาเปรียบ เบียดเบียนผู้อื่นและมีสภาพแวดล้อมที่ดีที่ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง บนหลักของการ ดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้อหลักเหตุผล โดยอาศัยความรู้ รอบคอบ ที่ เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน อย่างมีคุณธรรม

บทที่ 5

อภิปรายผลและวิจารณ์ผล

จากการวิจัยกระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่ายโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1) จากการวิจัย พบว่า กระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่ายโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 2 ระดับ คือ ระดับประชาชน และระดับเยาวชน ซึ่งคณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ตำบลแม่หล่ายได้ร่วมออกแบบกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนและเยาวชนตำบลแม่หล่าย โดยใช้การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของชุมชน ผสมกับข้อมูลปฐมภูมิ เป็นฐานในการคิดรูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนและเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย ในระดับประชาชนได้รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย มีดังนี้ 1) จัดอบรมปรับกระบวนการทัศนียภาพพอดีด้วยวิถีพอเพียงแก่ประชาชนตำบลแม่หล่าย ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแก่ประชาชนตำบลแม่หล่าย 2) จัดศึกษาดูงานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภาคเหนือ ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์และได้แลกเปลี่ยนรู้การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันกับชุมชนภายนอก สอดคล้องกับ ศิริพร พันธุลี (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของกลุ่มรักษ์คอกหลางเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนห้วยหม้าย ได้กล่าวถึงการศึกษาดูงานจากชุมชนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้วยการศึกษาดูงาน จะช่วยให้ทราบถึงแนวทางในการขับเคลื่อนชุมชนสู่ความสำเร็จในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงได้ โดยจะต้องทำให้เหมาะสมกับบริบทชุมชนด้วย 3) จัดประกวดหมู่บ้าน “บ้านนี้ วิถีพอเพียง” เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านตำบลแม่หล่ายนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับครอบครัว และระดับชุมชนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นวิถีชีวิตที่คุ้นชิน 4) จัดเวทีตลาดนัดความรู้ “ สุขแบบพอดี บนวิถีพอเพียง” โดยนำผลผลิตทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละหมู่บ้าน ทั้ง 8 หมู่ มาจัดแสดงเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการนำไปประยุกต์ใช้ และร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและชุมชนให้ดียิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การก่อเกิดวัฒนธรรมแห่งความพอเพียงในระดับบุคคล ระดับชุมชนและระดับสังคมอย่างยั่งยืนได้ 5) จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นช่องทางรับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนและเยาวชนในเขตเทศบาลแม่หล่าย 6) สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอกระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้าน โดยมีการอบรมแกนนำอาสาสมัครนักสื่อสารสุขภาพ(นสส.)ในแต่ละหมู่บ้าน

ซึ่งเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อบุคคลในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่

สำหรับระดับเยาวชน ได้รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย มีดังนี้ 1) จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแก่เยาวชนตำบลแม่หลาย 2) จัดกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชนตำบลแม่หลาย ประกอบด้วยโปรแกรมกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด 7 ฐาน ได้แก่ (1) ฐานให้ความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้องแก่เยาวชนชุมชนแม่หลายอันจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (2) ฐานการจัดทำบัญชีครัวเรือน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนสามารถบริหารจัดการด้านการเงินและการวางแผนการทำงานทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ (3) ฐานการวางแผนชีวิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนวางโครงการของชีวิตไว้สำหรับอนาคตให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมได้ (4) ฐานสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนสืบสานถ่ายทอดต่อในเยาวชนรุ่นหลัง (5) ฐานการผลิตสื่อนิทานด้านเศรษฐกิจพอเพียง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนมีจิตอาสาในผลิตสื่อนิทานที่สอดแทรกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยรู้จักนำวัสดุที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (6) ฐานประดิษฐ์กระป๋องออมสินเพื่อการออม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนไม่ประมาทในชีวิต โดยรู้จักเก็บออมเงินเอาไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน (7) ฐานธนาคารขยะรีไซเคิล มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้จักการใช้ประโยชน์จากสิ่งของที่ใช้แล้วให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ (8) ฐานการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนสามารถนำเศษวัสดุเหลือใช้มาผลิตปุ๋ยหมักโดยสามารถนำไปประกอบอาชีพและมีรายได้ต่อชุมชนได้ 3) จัดอบรมยุวชนอาสาสมัครสื่อสารสุขภาพ (นสส.) ระดับเยาวชนในการให้สาระความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอกระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้าน โดยมีการอบรมแกนนำยุวชนอาสาสมัครนักสื่อสารสุขภาพ(นสส.)ในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อบุคคล

2) ชุมชนแม่หลายใช้กระบวนการจัดการความรู้ ในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาหาข้อมูลความรู้การส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง จากหนังสือวิชาการ องค์กรทางด้านสิ่งแวดล้อม อินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลที่มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มทำนาข้าว กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาคุกในบ่อดิน กลุ่มผลิตไบโอดีเซลใช้เองในฟาร์มและชุมชน กลุ่มแปรรูปอาหารเช่น หมูสวรรค์ และแคบหมู กลุ่มมะขามแก้ว ของกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มธนาคารหมู่บ้าน (กู้เงินประกอบอาชีพ) กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มเย็บผ้าห่ม พรมเช็ดเท้า กลุ่มผลิตน้ำถูกยอ กลุ่มทำดอกไม้จันทน์ กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเพาะเห็ด (เห็ดนางฟ้า เห็ดถั่วเหลือง) กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มโรงเรียนชาวนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมเทียน) กลุ่มเพื่อ

ออกกำลังกาย กลุ่มสัจจะกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มผลิตข้าวแต่น กลุ่มปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลาตก กลุ่มทำเครื่องจักสาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ เทศบาลตำบลแม่หล่าย มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เขตศึกษาพันธุ์สัตว์ป่าคอยหลวง โรงเรียนบ้านแม่หล่ายกเขื่อง โรงเรียนบ้านแม่หล่าย ชาวบ้านตำบลแม่หล่าย กลุ่มผู้สูงอายุ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น (3) เรียนรู้แบบอย่างที่ดีทางลัดจาก Best Practice ซึ่งแกนนำชุมชนแม่หล่ายได้เข้าร่วมศึกษาดูงานหลายครั้งในโครงการศึกษาดูงานชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง และชุมชนลดใช้พลังงาน ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก และศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการทำงานของกลุ่มเครือข่าย กระบวนการทำงาน การรวมกลุ่ม และนวัตกรรมพลังงานทางเลือกใหม่ เพื่อนำความรู้มาปรับเข้ากับการลงมือทำในพื้นที่แม่หล่าย (4) ใช้หลักการบริหารกิจกรรมแบบ PDCA คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย P = Plan คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ผ่านการเห็นชอบจากชาวบ้าน ในชุมชนได้จัดทำแผนระดับหมู่บ้านขึ้น ซึ่งแต่ละหมู่บ้านทั้ง 8 หมู่ได้มีการจัดทำแผนชุมชนเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและชัดเจน โดยจัดทำแผนการดำเนินงานกิจกรรมได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลแม่หล่าย D = Do คือ การปฏิบัติตามแผนงานที่ได้เขียนไว้ อย่างเป็นระบบและมีการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ได้วางไว้อย่างครบถ้วน C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน โครงการในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด ซึ่งในการจัดกิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนร่วมสะท้อนพูดคุยกันเพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นแนวทางในการแก้ไขครั้งต่อไป A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งทุกครั้งหลังทำกิจกรรมเสร็จก็จะมี การสอบถามชาวบ้านเพื่อทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงวิธีการดำเนินงานให้ดีขึ้น (5) มีแกนนำ ทำกระบวนการให้ถิ่นไหล ประกอบด้วย คุณเอื้อ : ผู้เอื้อในเรื่องของนโยบาย เช่น เทศบาลตำบลแม่หล่ายได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้กลุ่มแต่ละกลุ่มในชุมชนทำกิจกรรมและสนับสนุนด้านงบประมาณในการบรรจุเข้าแผนงบประมาณในการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม และสร้างคนให้เป็นผู้มีความรู้ คุณอำนวย : คือ คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้รู้กับผู้ต้องการความรู้ เชื่อมความสัมพันธ์องค์กร เครือข่าย หน่วยงานติดตามประเมินผลอย่างเป็นทางการ / ไม่เป็นทางการ คุณกิจ : คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เช่น แกนนำชุมชนนักปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียง เจ้าหน้าที่เทศบาลแม่หล่าย ปราชญ์ชาวบ้าน เยาวชน ผู้สูงอายุ ฯลฯ ที่มาร่วมตัวปฏิบัติการ ในกิจกรรมต่างๆ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดขึ้น คุณลิขิต : คือชาวบ้านชุมชนแม่หล่ายซึ่งมีหน้าที่จับประเด็นให้ได้และทำการจดบันทึกการดำเนินงานทุกขั้นตอน ทุกระดับ และคุณวิศาสตร์ : ผู้นำระบบ IT มาใช้ในการดำเนินงาน เป็นเวทีหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่ง

เทศบาลตำบลแม่หล่ายได้มี เว็บไซต์เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนปฏิบัติอื่นที่เว็บไซต์ www.mae-lai.com (7) หาโอกาสเพิ่มพูนความรู้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติให้จริงจัง และทำได้ ซึ่งแกนนำชุมชนนักปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียงตำบลแม่หล่ายได้หาโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ในการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านกรประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การใช้พลังงานทางเลือกใหม่ เพื่อนำมาปรับใช้กับกลุ่มอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง เดิมไม่เคยมีความรู้มาก่อนว่าต้องเริ่มอย่างไร แต่หลังจากที่ไปอบรมมาก็สามารถทำได้และประยุกต์ใช้ในกลุ่มตามศักยภาพที่มีอยู่ในพื้นที่ได้ (8) เผยแพร่องค์ความรู้ มีการจัดทำบอร์ดให้ความรู้กับชาวบ้าน และมีการสรุปรายงานประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน (9) มีเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ตลาดนัดความรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงประจำปี จัดประกวดหมู่บ้านพอเพียง เว็บไซต์ www.mae-lai.com และ (10) มีการติดตามประเมินผลการทำงาน ประจำปีเพื่อปรับปรุง แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นสู่แนวทางการทำงานในปีต่อไป

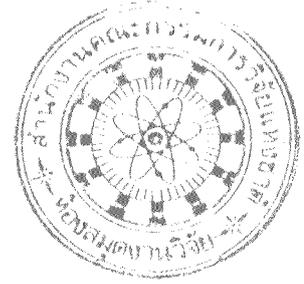
3) ชุมชนแม่หล่ายได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนไปใช้อย่างเป็นทางการในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มจากการรู้จักวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนแม่หล่ายก่อให้เกิดปัญญาเปลี่ยนวิกฤตให้เป็น โอกาสสู่การค้นหาแนวทางแก้ไขผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาให้เหมาะสม ตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไข มีความรู้คู่คุณธรรม) ซึ่งชุมชนแม่หล่ายมีกิจกรรมเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อาทิเช่น (1) ความพอใจสิ่งที่เป็น “อาชีพสุจริต” ที่ไม่ทำให้ใครเดือดร้อนแต่มีความสุข ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านศรีวิชัย หมู่ที่ 1 ที่ยึดถือปฏิบัติกันมานานตั้งแต่บรรพบุรุษจวบจนรุ่นลูกรุ่นหลาน โดยมีพื้นฐานจากคุณค่าทางด้านจิตใจพอใจในสิ่งที่ตนเป็น ภูมิใจในอาชีพของตนเองว่าอาชีพนี้ไม่ได้เบียดเบียนใคร เป็นอาชีพที่สร้างสุขให้กับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นอาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริตที่เหมาะสมและดีงามสำหรับชาวบ้าน ที่ใช้หลักการดำเนินชีวิตที่ยึดถือความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขการมีความรู้คู่คุณธรรมอย่างแท้จริง ก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตระหนักรู้ในความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพของตน โดยเป็นอาชีพที่พออยู่พอกินพอใช้และคำนึงถึงการกระทำที่มีเหตุผลบนหลักของการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้หลักเหตุผล โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างมีคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นที่เน้นวิถีแห่งการพึ่งตนเอง มีการวางแผนในเรื่องการเงิน ทำให้มีการออมเงิน สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่เบียดเบียน และไม่กดขี่ผู้อื่น (2) สร้างมูลค่ามะขามแก้ว สินค้า OTOP ระดับตำบล ซึ่ง “กลุ่มทำมะขามแก้ว (ของผู้สูงอายุหมู่บ้าน)” ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 2 บ้านกาซ้องเหนือ ที่เริ่มจากการศึกษาดูงานจากหมู่บ้านอื่น แล้วกลับมารวมกลุ่มเพื่อทดลองทำเอง โดยนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาปรับปรุงสูตรเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นสินค้า OTOP ระดับตำบล โดยมีพื้นฐานจากการแสวงหาความรู้จากภายนอกผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการคิดค้นปรับปรุงมะขามแก้วให้สอดคล้องความต้องการของตลาด และมีการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์แพร่หลาย จนทำ

ให้ผลิตภัณฑ์ขยายตัวได้เร็วขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณที่เริ่มทำผลิตภัณฑ์จากเล็กแล้วค่อยๆมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในภายหลัง จนกระทั่งนำไปสู่การรวมกลุ่มผู้สูงอายุกันขึ้นเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์มะขามแก้ว และร่วมกันทดลองทำในหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จ โดยคำนึงถึงคุณธรรมซึ่งก็ถือการให้ข้อเท็จจริงในการผลิตกับลูกค้า ทั้งในเรื่องความสะอาดของวัตถุดิบในการผลิตสินค้า มีคุณธรรมในการขาย และการนำเสนอสินค้าโดยพูดความจริงว่าสินค้ามีคุณภาพ อย่างไรก็ตามให้ลูกค้าเข้าใจว่าผลิตภัณฑ์ไม่มีสารปนเปื้อน โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหน้ากล่องผลิตภัณฑ์ หลักคิดดังกล่าวได้ถูกหล่อหลอมก่อเกิดเป็นจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการแสวงหาความรู้จากการดูงานภายนอกมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในชุมชน จนกระทั่งเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักของคนในชุมชนและคนทั่วไป เป็นอาชีพที่พออยู่พอกินพอใช้ โดยคำนึงถึงการกระทำที่มีเหตุมีผลบนหลักของการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาทพอประมาณ ภายใต้อันตราย โดยอาศัยความรู้ ควบคู่คุณธรรมในการขายสินค้าที่ไม่โฆษณาเกินจริง (3) ผักปลอดสารพิษบนวิถีเกษตรอินทรีย์ ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านแม่หล่าย ที่ยึดทุนทางสังคม และทุนทางปัญญาเป็นตัวหลักในการถือปฏิบัติ รู้จักค้นหาปัญญาสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งใช้ฐานความรู้และการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนให้คนในชุมชนมีความอยู่ดีมีสุขโดยปราศจากสารเคมีตกค้าง โดยมีพื้นฐานจากการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพหรือเกษตรอินทรีย์มาใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัว ที่ใช้หลักการดำเนินชีวิตที่ยึดถือความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันภายใต้เงื่อนไขการมีความรู้คุณธรรมอย่างแท้จริง ก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตระหนักรู้ความปลอดภัยในด้านสุขภาพอนามัย ลดการระคายเคืองใช้จ่าย ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ ความสามัคคีเกิดกระบวนการด้านความคิด สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่จะเกิดขึ้นได้ สู่การทำให้ชาวบ้านมีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยปราศจากสารเคมี มีอาชีพที่ยั่งยืน สร้างรายได้เสริม สามารถนำเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายนำมาเป็นเงินออมทรัพย์ในกลุ่มได้ (กลุ่มออมทรัพย์) พฤติกรรมดังกล่าวอยู่บนหลักของการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้อันตราย โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่นที่เน้นวิถีแห่งการพึ่งตนเอง (4) โรงเรียนชาวนา ชาวอินทรีย์มิตรสิ่งแวดล้อม ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 4 บ้านเด่นเจริญ ที่ใช้ฐานความรู้ในการแก้ปัญหาสู่ปัญญาและการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งการปลูกข้าวแบบดั้งเดิมพบปัญหา ผลผลิตต่ำ โรคแมลงรบกวน ดินเสื่อม เนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาเป็นเวลายาวนาน ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ไม่คุ้มกับการลงทุน จึงได้เปลี่ยนแนวความคิดมาเป็นการปลูกข้าวอินทรีย์ โดยเน้นความพอประมาณ คือทำอย่างพอกินพอใช้ในชุมชน เหลือจากการกินอยู่ในชุมชนจึงขาย ใช้ปุ๋ยพืชสดในการทำนา ทำให้ดินไม่เสีย อีกทั้งยังเป็นการสืบสานวิธีการทำนา เป็นภูมิความรู้สู่ลูกหลานต่อไป เป็นกระบวนการคิดแก้ปัญหาที่มีเหตุผล คือ ประหยัดค่าใช้จ่าย ผลผลิตได้มาก ลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ย ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทำให้ชาวบ้านได้ความรู้เกี่ยวกับการทำนา แบบปลอดสารพิษ

อีกทั้งยังส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพพึ่งพาตนเองได้ เกิดกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคี และคนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัยไร้ภัย กิจกรรมโรงเรียนชาวนาจึงก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยชาวบ้านตระหนักรู้ในข้อดีของการใช้เกษตรอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมี ซึ่งจากการปฏิบัติจริงในชุมชนทำให้ชาวบ้านหันมาพึ่งวิถีอินทรีย์แทนที่วิถีเคมีมากขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัยไร้ภัย อีกทั้งยังเกิดการสืบสานวิถีการทำนา เป็นภูมิความรู้สู่ลูกหลานต่อไป บนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันรู้เท่าทันสังคม โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างมีคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น (5) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของพ่อ มนูญ วงศ์อรินทร์ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 บ้านแม่หล่าย โดยการนำเอาทฤษฎีเกษตรผสมผสานมาแปลงสู่การลงมือปฏิบัติจริง เริ่มจากการลงมือปลูกองุ่นจนหาทางออกในการแก้ปัญหาได้ โดยเน้นความพอประมาณ คือ สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องซื้อหา ปลูกอะไรก็รับประทานสิ่งที่ปลูกในพื้นที่บ้าน ความมีเหตุผล คือ มีชีวิตแบบพออยู่พอกิน มีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ มีจิตสำนึก มีวินัยทางการเงิน ไม่โลภ ภายใต้อานความรู้ คือ มีความรู้ เข้าใจ ชำนาญในเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ และมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ มีความมุนะพยายาม อีกทั้งยังส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพพึ่งพาตนเองได้ เกิดกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคีอันดีในชุมชน และคนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัยไร้ภัย ส่งผลให้คนในพื้นที่และต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการขยายเครือข่ายในการนำเกษตรผสมผสานไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่นั้น ตระหนักรู้ในข้อดีของการทำเกษตรผสมผสานโดยใช้เกษตรอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมี ซึ่งจากการปฏิบัติจริงในชุมชนทำให้ชาวบ้านหันมาพึ่งวิถีอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมีมากขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข (6) การทำพรมเช็ดเท้า OTOP บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 6 บ้านกาช่องเหนือ โดยการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นพรมเช็ดเท้าเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มราย โดยเน้นความพอประมาณตามอัตภาพ มีรายได้เสริมสร้างอาชีพในชุมชน และเป็นการอนุรักษ์ในภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยอาศัยความมีเหตุมีผล คือ การรู้จักนำเศษผ้าที่เหลือใช้จากการทำผ้าห่มมาเย็บเป็นพรมเช็ดเท้า รวมทั้งนำเศษผ้าที่เหลือจากพรมเช็ดเท้าใช้แทนปูนทำเบาะรองนั่ง หมอน เป็นการนำสิ่งที่ไม่ใช่แล้วนำกลับมาสร้างมูลค่าใหม่เป็นรายได้เสริม ส่งผลให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีเงินไว้ใช้ในยามจำเป็น ทั้งนี้ การทำพรมเช็ดเท้า ยังเป็นศูนย์กลางสำคัญในการพัฒนากิจกรรม สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความรู้จากทุนทางสังคมของตนเอง และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเห็นใจซึ่งกันและกัน รู้จักแบ่งปันสร้างความรักของคนในกลุ่มบนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้อานความรู้ควบคู่คุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น อีกทั้งกิจกรรมพรมเช็ดเท้ายังก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งทำให้ชาวบ้าน เด็กและเยาวชนหันกลับมาสนใจวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมมาแต่โบราณ ได้มีการสืบสานต่อการอนุรักษ์

รุ่นต่อไปเพื่อไม่ให้มีปัญหาท้องถิ่นทั้งหลายในชุมชนสูญหายไป อีกทั้งยังก่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งไม่ใช่แล้วสามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นต่อไปได้ ส่งผลให้ชาวบ้าน เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าของสิ่งรอบตัว รู้จักคัดแปลงขยะธรรมดาให้กลายเป็นขยะทองคำมากยิ่งขึ้น เช่น การนำขวดพลาสติกมาประดิษฐ์เป็นโคมไฟ หรือนำไปขายเพื่อเป็นรายได้เสริม เป็นต้น (7) สัจจะกองทุนหมู่บ้าน เพื่อการพึ่งตนเองและสร้างภูมิคุ้มกัน ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านบุญเจริญ หมู่ที่ 7 โดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ มีความพอประมาณ คือ ชาวบ้านฝากเงินเท่าที่มีกำลังจะฝากได้ ไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน รายได้ที่ได้รับเมื่อหักลบกับรายจ่าย มีเหลือจากรายจ่ายเท่าไรก็เก็บออมเท่านั้น มีเหตุผล คือ ชาวบ้านมีค่านิยมในการใช้จ่ายเท่าที่ตนเองจะจ่ายได้ โดยรู้จักประมาณตนแม้บางครั้งจะกู้ยืมเงินบ้างแต่ก็อยู่บนฐานของกำลังของตนเองที่จะจ่ายได้โดยผ่านการวิเคราะห์ว่าสามารถปลดหนี้ได้และไม่หนักกับตนเองมากเกินไป ในขณะที่เดียวกันแม้จะกู้เงินแต่ก็มีการวางแผนการเงิน ในการออมเพื่ออนาคตข้างหน้าให้ลูกหลานด้วยเช่นกัน ซึ่งถือเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการวางแผนชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่จะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในวันข้างหน้า นอกจากนั้นชาวบ้านยังรู้เท่าทันกับปัญหาเศรษฐกิจ คือ รู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายเงินช่วงภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ในขณะที่เดียวกันในกิจกรรมนี้ยังส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนตำบลแม่หลายมีคุณธรรมในตัวเอง จากการบริหารจัดการเงินสัจจะกองทุนหมู่บ้านซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม โปร่งใสตรวจสอบได้ และการส่งเงินในแต่ละงวดก็ตรงเวลาทุกครั้ง กิจกรรมเงินสัจจะกองทุนหมู่บ้านนี้จึงก่อให้เกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความตระหนักถึงความสามารถเลี้ยงชีพของชาวบ้านและเยาวชนตำบลแม่หลายได้อย่างมีความสุข ที่เน้นการพึ่งพาตนเองใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สร้างจิตสำนึกให้รู้จักการออม ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ก่อหนี้สินจำนวนมากเกินไป เพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีมีความสุข บนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันอย่างรู้เท่าทันกระแสสังคมที่แปรเปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา และ (8) ความพอประมาณ บนฐานเกษตรพอเพียงเลี้ยงชีพ ถือเป็นวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 8 บ้านบุญเจริญ โดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้ง่อนไขความรู้คุณธรรม มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ มีความพอประมาณ โดยลงมือทำการเกษตรเท่าที่สภาพของตนเองมีอยู่ ตามกำลังกาย กำลังทรัพย์ ใช้ความมีเหตุผลในการศึกษาหาเหตุผลเริ่มต้นของกิจกรรมและการดำเนินการ ที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น ด้านการผลิตและการตลาดเพื่อให้สินค้าทางการเกษตรที่ผลิตได้สามารถหาช่องทางการจัดจำหน่ายได้รวดเร็ว ผลผลิตทางการเกษตรไม่ตกค้างส่งผลให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ทำให้ครอบครัวและสังคมมีความอบอุ่น มีสุขภาพที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้ ภายใต้ง่อนไขความรู้ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหมู่บ้านอื่นๆ ในชุมชนและพัฒนาคิดค้นรูปแบบต่างๆ ด้วยตนเอง โดยยึดหลักคุณธรรม ด้วยการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เอาเปรียบและเบียดเบียนผู้อื่น รักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดี นอกจากนั้นกิจกรรมเกษตรพอเพียงเลี้ยงชีพยังก่อให้เกิดจิตสำนึกในการตระหนักรู้ถึงการปลูกพืชผลทางการเกษตรที่เน้นการปลอดสารพิษซึ่งปัจจุบันชาวบ้านหันมาพึ่งเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เพื่อสุขภาพที่ดีของ

คนในชุมชนและคนในครอบครัวรวมถึงการตระหนักถึงการวางแผนในการบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อให้มีกระบวนการผลิตและการตลาดที่ดีมีคุณภาพ ไม่ขาดทุน เกิดกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้กิดค้นวิธีการลดต้นทุนการผลิตต่างๆด้วยตนเองบนพื้นฐานของการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เอาเปรียบ เบียดเบียนผู้อื่นและมีสภาพแวดล้อมที่ดีที่ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง บนหลักของการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้อิทธิพล เหตุผล โดยอาศัยความรู้รอบรู้ รอบคอบ ที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน อย่างมีคุณธรรม

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยกระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ เป็นการวิจัยที่ใช้รูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ ผ่านเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อความรู้ เดิมความคิด เสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนสู่การพัฒนาให้ชุมชนแม่หล่ายมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ด้วยตัวชุมชนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษากิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย 2) เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่หล่ายในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง 3) เพื่อศึกษาการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่หล่าย โดยจะขอกว่าสรุปผลการวิจัยในแต่ละวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการวิจัยข้อที่ 1 : เพื่อศึกษากิจกรรมที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่าย

จากการวิจัย พบว่า กระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลแม่หล่ายโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 2 ระดับ คือ ระดับประชาชน และระดับเยาวชน ซึ่งคณะผู้วิจัยร่วมกับประชาชนและเยาวชนในพื้นที่ตำบลแม่หล่ายได้ร่วมออกแบบกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนและเยาวชนตำบลแม่หล่าย โดยใช้การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของชุมชน ผนวกกับข้อมูลปัจจุบัน เป็นฐานในการคิดรูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนและเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย ในระดับประชาชนได้รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย มีดังนี้ 1) จัดอบรมปรับกระบวนการทัศนสุขแบบพอดีด้วยวิถีพอเพียง แก่ประชาชนตำบลแม่หล่าย ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแก่ประชาชนตำบลแม่หล่าย 2) จัดศึกษาฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภาคเหนือ ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์และได้แลกเปลี่ยนรู้การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันกับชุมชนภายนอก 3) จัดประกวดหมู่บ้าน “บ้านนี้ วิถีพอเพียง” เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านตำบลแม่หล่ายนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับครอบครัว และระดับชุมชนเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นวิถีชีวิตที่คุ้นชิน 4) จัดเวทีตลาดนัดความรู้ “ สุขแบบพอดี บนวิถีพอเพียง” โดยนำผลผลิตทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละหมู่บ้าน ทั้ง 8 หมู่ มาจัดแสดงเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการนำไปประยุกต์ใช้ และร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและชุมชนให้ดียิ่งขึ้น อันจะ

นำไปสู่การก่อเกิดวัฒนธรรมแห่งความพอเพียงในระดับบุคคล ระดับชุมชนและระดับสังคมอย่างยั่งยืนได้ 5) จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นช่องทางการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนและเยาวชนในเขตเทศบาลแม่หลาย 6) สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอกระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้าน โดยมีการอบรมแกนนำอาสาสมัครนักสื่อสารสุขภาพ(นสส.)ในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อบุคคลในการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่

สำหรับระดับเยาวชน ได้รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หลาย มีดังนี้ 1) จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันแก่เยาวชนตำบลแม่หลาย 2) จัดกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงแก่เยาวชนตำบลแม่หลาย ประกอบด้วยโปรแกรมกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงทั้งหมด 7 ฐาน ได้แก่ (1)ฐานให้ความรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้องแก่เยาวชนชุมชนแม่หลายอันจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (2) ฐานการจัดทำบัญชีครัวเรือนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนสามารถบริหารจัดการด้านการเงินและการวางแผนการทำงานทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ (3)ฐานการวางแผนชีวิต มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนวางโครงการของชีวิตไว้สำหรับอนาคตให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในสังคมได้(4)ฐานสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนสืบสานถ่ายทอดในเยาวชนรุ่นหลัง (5)ฐานการผลิตสื่อนิทานด้านเศรษฐกิจพอเพียงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนมีจิตอาสาในผลิตสื่อนิทานที่สอดแทรกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยรู้จักนำวัสดุที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (6)ฐานประดิษฐ์กระปุกออมสินเพื่อการออม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนไม่ประมาทในชีวิต โดยรู้จักเก็บออมเงินเอาไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน (7)ฐานธนาคารขยะรีไซเคิล มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้จักการใช้ประโยชน์จากสิ่งของที่ใช้แล้วให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ (8)ฐานการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนสามารถนำเศษวัสดุเหลือใช้มาผลิตปุ๋ยหมัก โดยสามารถนำไปประกอบอาชีพและมีรายได้ต่อชุมชนได้ 3) จัดอบรมยุวชนอาสาสมัครสื่อสารสุขภาพ (นสส.) ระดับเยาวชนในการให้สาระความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงผ่านหอกระจายข่าวในแต่ละหมู่บ้าน โดยมีการอบรมแกนนำยุวชนอาสาสมัครนักสื่อสารสุขภาพ(นสส.)ในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งเป็นอีกนวัตกรรมหนึ่งในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อบุคคล

6.2 สรุปผลการวิจัยข้อที่ 2 : เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนเทศบาลแม่หลายในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

จากการวิจัยพบว่า ชุมชนแม่หลายใช้กระบวนการจัดการความรู้ ในการส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาหาข้อมูลความรู้การส่งเสริมคุณค่าวิถีชีวิตเศรษฐกิจ

พอเพียง จากหนังสือวิชาการ องค์การทางด้านสิ่งแวดล้อม อินเทอร์เน็ต การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลที่มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มทำนาข้าว กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาในบ่อดิน กลุ่มผลิตไบโอดีเซลใช้ในฟาร์มและชุมชน กลุ่มแปรรูปอาหารเช่น หมูสวรรค์และแคบหมู กลุ่มมะขามแก้วของกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มธนาคารหมู่บ้าน (กู้เงินประกอบอาชีพ) กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มเย็บผ้าห่มพรหมเช็ดเท้า กลุ่มผลิตน้ำลูกยอ กลุ่มทำดอกไม้จันทน์ กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเพาะเห็ด (เห็ดนางฟ้า เห็ดถั่วเหลือง) กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มโรงเรียนชาวนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมเทียน) กลุ่มเพื่อออกกำลังกาย กลุ่มสัจจะกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มผลิตข้าวแต๋น กลุ่มปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มทำเครื่องจักสาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ เทศบาลตำบลแม่หล่าย มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยหลวง โรงเรียนบ้านแม่หล่ายกาซ้อง โรงเรียนบ้านแม่หล่าย ชาวบ้านตำบลแม่หล่าย กลุ่มผู้สูงอายุ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น (3) เรียนรู้แบบอย่างที่ดีทางัดจาก Best Practice ซึ่งแกนนำชุมชนแม่หล่ายได้เข้าร่วมศึกษาดูงานหลายครั้งใน โครงการศึกษาดูงานชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง และชุมชนลดใช้พลังงาน ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก และศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการทำงานของกลุ่มเครือข่าย กระบวนการทำงาน การรวมกลุ่มและนวัตกรรมพลังงานทางเลือกใหม่ เพื่อนำความรู้มาปรับเข้ากับการลงมือทำในพื้นที่แม่หล่าย (4) ใช้หลักการบริหารกิจกรรมแบบ PDCA คือ วงจรการบริหารงานคุณภาพ ประกอบด้วย P = Plan คือ การวางแผนงานจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ผ่านการเห็นชอบจากชาวบ้านในชุมชนได้จัดทำแผนระดับหมู่บ้านขึ้น ซึ่งแต่ละหมู่บ้านทั้ง 8 หมู่ได้มีการจัดทำแผนชุมชนเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงโดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและชัดเจน โดยจัดทำแผนการดำเนินงานได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลแม่หล่าย D = Do คือ การปฏิบัติตามแผนงานที่ได้เขียนไว้อย่างเป็นระบบและมีการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ได้วางไว้ อย่างครบถ้วน C = Check คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน โครงการในแต่ละขั้นตอนของแผนงานว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนงานในขั้นตอนใด ซึ่งในการจัดกิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ชาวบ้านในชุมชนร่วมสะท้อนพูดคุยกันเพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นแนวทางในการแก้ไขครั้งต่อไป A = Action คือ การปรับปรุงแก้ไขส่วนที่มีปัญหา หรือถ้าไม่มีปัญหาใดๆ ก็ยอมรับแนวทางการปฏิบัติตามแผนงานที่ได้ผลสำเร็จ เพื่อนำไปใช้ในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งทุกครั้งหลังทำกิจกรรมเสร็จก็จะมีการสอบถามชาวบ้านเพื่อทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อปรับปรุงวิธีการดำเนินโครงการให้ดีขึ้น (5) มีแกนนำ ทำกระบวนการให้สิ้นไหลประกอบด้วย คุณเอื้อ : ผู้เอื้อในเรื่องของนโยบาย เช่น เทศบาลตำบลแม่หล่ายได้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้กลุ่มแต่ละกลุ่มในชุมชนทำกิจกรรมและสนับสนุนด้านงบประมาณในการบรรจุเข้าแผนงบประมาณในการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม และสร้างคนให้เป็นผู้มีความรู้ คุณ

อำนาจ : คือ คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้รู้กับผู้ต้องการความรู้ เชื่อมความสัมพันธ์องค์กร เครือข่าย หน่วยงานติดตามประเมินผลอย่างเป็นทางการ / ไม่เป็นทางการ คุณกิจ : คือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เช่น แกนนำชุมชนนักปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียง เจ้าหน้าที่เทศบาลแม่หลาย ปราชญ์ชาวบ้าน ชาวชน ผู้สูงอายุ ฯลฯ ที่มาร่วมตัวปฏิบัติการในกิจกรรมต่างๆ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดขึ้น คุณลิขิต : คือชาวบ้านชุมชนแม่หลายซึ่งมีหน้าที่จับประเด็นให้ได้และทำการจดบันทึกการดำเนินงานทุกขั้นตอน ทุกระดับ และคุณวิเศษ : ผู้นำระบบ IT มาใช้ในการดำเนินงาน เป็นเวทีหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเทศบาลตำบลแม่หลายได้มี เว็บไซต์เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนปฏิบัติอื่นที่เว็บไซต์ www.mae-lai.com (7) หาโอกาสเพิ่มพูนความรู้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติให้จริงจัง และทำได้ ซึ่งแกนนำชุมชนนักปฏิบัติด้านเศรษฐกิจพอเพียงตำบลแม่หลายได้หาโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ในการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การใช้พลังงานทางเลือกใหม่ เพื่อนำมาปรับใช้กับกลุ่มอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง เดิมไม่เคยมีความรู้มาก่อนว่าต้องเริ่มอย่างไร แต่หลังจากที่ไปอบรมมาก็สามารถทำได้และประยุกต์ใช้ในกลุ่มตามศักยภาพที่มีอยู่ในพื้นที่ได้ (8) เผยแพร่องค์ความรู้ มีการจัดทำบอร์ดให้ความรู้กับชาวบ้าน และมีการสรุปรายงานประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน (9) มีเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น ตลาดนัดความรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี จัดประกวดหมู่บ้านพอเพียง เว็บไซต์ www.mae-lai.com และ (10) มีการติดตามประเมินผลการทำกิจกรรม ประจำปีเพื่อปรับปรุง แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นสู่แนวทางการทำงานในปีต่อไป

6.3 สรุปผลการวิจัยข้อที่ 3 : เพื่อศึกษาการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนเทศบาลแม่หลาย

ชุมชนแม่หลายได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากชุมชนไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มจากการรู้จักวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนแม่หลายก่อให้เกิดปัญหา เปลี่ยนวิกฤตให้เป็น โอกาสสู่การค้นหาแนวทางแก้ไขผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาให้เหมาะสม ตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (พอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน ภายใต้งैอนใจ มีความรู้คู่คุณธรรม) ซึ่งชุมชนแม่หลายมีกิจกรรมเป็นรูปธรรมในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเองบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ (1) ความพอใจสิ่งที่เป็น “อาชีพสุจริต” ที่ไม่ทำให้ใครเดือดร้อนแต่มีความสุข ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านศรีวิชัย หมู่ที่ 1 ที่ยึดถือปฏิบัติกันมานานตั้งแต่บรรพบุรุษจวบจนรุ่นลูกหลาน โดยมีพื้นฐานจากคุณค่าทางด้านจิตใจพอใจในสิ่งที่เป็น ภูมิใจในอาชีพของตนเองว่าอาชีพนี้ไม่ได้เบียดเบียนใคร เป็นอาชีพที่สร้างสุขให้กับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม เป็นอาชีพที่อยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริตที่เหมาะสมและดีงามสำหรับชาวบ้าน (2) สร้างมูลค่ามะขามแก้ว สินค้า OTOP ระดับตำบล ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 2 บ้านกาช่องเหนือ ที่เริ่มจากการศึกษาดูงานจาก

หมู่บ้านอื่น แล้วกลับมารวมกลุ่มเพื่อทดลองทำเอง โดยนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาปรับปรุงสูตรเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นสินค้าOTOP ระดับตำบล โดยมีพื้นฐานจากการแสวงหาความรู้จากภายนอกผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนในการคิดค้นปรับปรุงสูตรมะขามแก้วให้สอดคล้องตามต้องการของตลาด และมีการวางจำหน่ายผลิตภัณฑ์แพร่หลาย จนทำให้ผลิตภัณฑ์ขยายตัวได้เร็วขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณที่เริ่มทำผลิตภัณฑ์จากเล็ก แล้วค่อยๆมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในภายหลัง จนกระทั่งนำไปสู่การรวมกลุ่มผู้สูงอายุกันขึ้นเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์มะขามแก้ว และร่วมกันทดลองทำในหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จโดยคำนึงถึงคุณธรรม ซึ่งก็คือการให้ข้อเท็จจริงในการผลิตกับลูกค้า ทั้งในเรื่องความสะอาดของวัตถุดิบในการผลิตสินค้า มีคุณธรรมในการขาย และการนำเสนอสินค้าโดยพูดความจริงว่าสินค้ามีคุณภาพอย่างไร อธิบายให้ลูกค้าเข้าใจว่าผลิตภัณฑ์ไม่มีสารปนเปื้อน โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหน้ากล่องผลิตภัณฑ์ (3) ผักปลอดสารพิษบนวิถีเกษตรอินทรีย์ ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านแม่หลาย ที่ยึดทุนทางสังคม และทุนทางปัญญาเป็นตัวหลักในการถือปฏิบัติ รู้จักค้นหาปัญหาสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา ซึ่งใช้ฐานความรู้และการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนให้คนในชุมชนมีความอยู่ดีมีสุข โดยปราศจากสารเคมีตกค้าง โดยมีพื้นฐานจากการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพหรือเกษตรอินทรีย์มาใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัว ก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตระหนักรู้ความปลอดภัยในด้านสุขภาพอนามัย ลดภาระด้านการใช้จ่าย ทำให้ชาวบ้านมีความรู้ ความสามัคคีเกิดกระบวนการด้านความคิด สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่จะเกิดขึ้นได้ สู่การทำให้ชาวบ้านมีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยปราศจากสารเคมี มีอาชีพที่ยั่งยืน สร้างรายได้เสริม สามารถนำเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายนำมาเป็นเงินออมทรัพย์ในกลุ่มได้ (กลุ่มออมทรัพย์) พฤติกรรมดังกล่าวอยู่บนหลักของการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้อิทธิพลของผล โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน และสังคมอย่างมีคุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นที่เน้นวิถีแห่งการพึ่งตนเอง (4) โรงเรียนชาวนา ข้าวอินทรีย์มิตรสิ่งแวดล้อม ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 4 บ้านเด่นเจริญ ที่ใช้ฐานความรู้ในการแก้ปัญหาสู่ปัญญาและการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งการปลูกข้าวแบบดั้งเดิมพบปัญหา ผลผลิตต่ำ โรคแมลงรบกวน ดินเสื่อม เนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาเป็นเวลานาน ใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ไม่คุ้มกับการลงทุน จึงได้เปลี่ยนแนวความคิดมาเป็นการปลูกข้าวอินทรีย์ โดยเน้นความพอประมาณ คือทำอย่างพอกินพอใช้ในชุมชน เหลือจากการกินอยู่ในชุมชนจึงขาย ใช้ปุ๋ยพืชสดในการทำนา ทำให้ดินไม่เสีย อีกทั้งยังเป็นการสืบสานวิธีการทำนา เป็นภูมิความรู้สู่ลูกหลานต่อไป เป็นกระบวนการคิดแก้ปัญหาที่มีเหตุผล คือ ประหยัดค่าใช้จ่าย ผลผลิตได้มาก ลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ย ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทำให้ชาวบ้านได้ความรู้เกี่ยวกับการทำนา แบบปลอดสารพิษ อีกทั้งยังส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพพึ่งพาตนเองได้ เกิดกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความสามัคคี และคนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัย ไร้เจ็บ กิจกรรมโรงเรียนชาวนาจึงก่อเกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง โดยชาวบ้านตระหนักรู้ในข้อดีของการใช้เกษตรอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมี ซึ่งจากการปฏิบัติจริงในชุมชนทำให้ชาวบ้านหันมาพึ่งวิถีอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมีมากขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัยไร้เจ็บ อีกทั้งยังเกิดการสืบสานวิถีการทำนา เป็นภูมิความรู้สู่ลูกหลานต่อไป (5) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของพ่อ มนูญ วงศ์อรินทร์ ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 5 บ้านแม่หล่าย โดยการนำเอาทฤษฎีเกษตรผสมผสานมาแปลงสู่การลงมือปฏิบัติจริง เริ่มจากการลองผิดลองถูกจนหาทางออกในการแก้ปัญหาได้ โดยเน้นความพอประมาณ คือ สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องซื้อหา ปลูกอะไรก็รับประทานสิ่งที่ปลูกในพื้นที่บ้าน ความมีเหตุผล คือ มีชีวิตแบบพออยู่พอกิน มีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ มีจิตสำนึก มีวินัยทางการเงิน ไม่โลภ ภายใต้ฐานความรู้ คือ มีความรู้ เข้าใจ ชำนาญในเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ และมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อ มีความมุงานะพยายาม อีกทั้งยังส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพพึ่งพาตนเองได้ เกิดกิจกรรมร่วมกันทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในชุมชน และคนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข ปลอดภัยไร้เจ็บ ส่งผลให้คนในพื้นที่และต่างจังหวัดเข้ามาศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการขยายเครือข่ายในการนำเกษตรผสมผสาน ไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่นั้น

ตระหนักรู้ในข้อดีของการทำเกษตรผสมผสาน โดยใช้เกษตรอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมี ซึ่งจากการปฏิบัติจริงในชุมชนทำให้ชาวบ้านหันมาพึ่งวิถีอินทรีย์แทนที่เกษตรเคมีมากขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีกินดีมีความสุข (6) การทำพรมเช็ดเท้า OTOP บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 6 บ้านกาช่องเหนือ โดยการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นพรมเช็ดเท้าเพื่อลดรายจ่าย เพิ่มราย โดยเน้นความพอประมาณตามอัตภาพ มีรายได้เสริม สร้างอาชีพในชุมชน และเป็นการอนุรักษ์ในภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยอาศัยความมีเหตุมีผล คือ การรู้จักนำเศษผ้าที่เหลือใช้จากการทำผ้าห่มมาเย็บเป็นพรมเช็ดเท้า รวมทั้งนำเศษผ้าที่เหลือจากพรมเช็ดเท้าใช้แทนนุ่นทำเบาะรองนั่ง หมอน เป็นการนำสิ่งที่ไม่ใช่แล้วนำกลับมาสร้างมูลค่าใหม่เป็นรายได้เสริม ส่งผลให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ช่วยให้สมาชิกในครอบครัวมีเงินไว้ใช้ในยามจำเป็น ทั้งนี้ การทำพรมเช็ดเท้า ยังเป็นศูนย์กลางสำคัญในการพัฒนากิจกรรม สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความรู้จากทุนทางสังคมของตนเอง และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเห็นใจซึ่งกันและกัน รู้จักแบ่งปันสร้างความรักของคนในกลุ่มบนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้เงื่อนไขความรู้ควบคู่คุณธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น อีกทั้งกิจกรรมพรมเช็ดเท้ายังก่อให้เกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งทำให้ชาวบ้าน เด็กและเยาวชนหันกลับมาสนใจวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมมาแต่โบราณ ได้มีการสืบสานต่อในการอนุรักษ์รุ่นต่อไปเพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งหลายในชุมชนสูญหายไป อีกทั้งยังก่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งไม่ใช่แล้วสามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นต่อได้ ส่งผลให้ชาวบ้าน เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าของสิ่งรอบตัว รู้จักคัดแปลงขยะธรรมชาติให้กลายเป็นขยะทองคำมากยิ่งขึ้น เช่น การนำขวดพลาสติกมาประดิษฐ์เป็นโคมไฟ หรือนำไปขายเพื่อเป็นรายได้เสริม เป็นต้น (7) สัจจะ

กองทุนหมู่บ้าน เพื่อการพึ่งตนเองและสร้างภูมิคุ้มกัน ถือเป็นค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านบุญเจริญ หมู่ที่ 7 โดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ มีความพอประมาณ คือ ชาวบ้านฝากเงินเท่าที่มีกำลังจะฝากได้ ไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน รายได้ที่ได้รับเมื่อหักลบกับรายจ่าย มีเหลือจากรายจ่ายเท่าไรก็เก็บออมเท่านั้น มีเหตุผล คือ ชาวบ้านมีค่านิยมในการใช้จ่ายเท่าที่ตนเองจะจ่ายได้ โดยรู้จักประมาณตนแม้บางครั้งจะกู้ยืมเงินบ้างแต่ก็อยู่บนฐานของกำลังของตนเองที่จะจ่ายได้ โดยผ่านการวิเคราะห์ว่าสามารถปลดหนี้ได้และไม่หนักกับตนเองมากเกินไป ในขณะที่เดียวกันแม้จะกู้เงินแต่ก็มีการวางแผนการเงิน ในการออมเพื่ออนาคตข้างหน้าให้ลูกหลานด้วยเช่นกัน ซึ่งถือเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการวางแผนชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่จะกลายเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในวันข้างหน้า นอกจากนี้ชาวบ้านยังรู้เท่าทันกับปัญหาเศรษฐกิจ คือ รู้จักประมาณตนในการใช้จ่ายเงินช่วงภาวะเศรษฐกิจไม่ดี ในขณะเดียวกันในกิจกรรมนี้ยังส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนตำบลแม่หล่ายมีคุณธรรมในตัวเอง จากการบริหารจัดการเงินสัจจะกองทุนหมู่บ้านซึ่งมีคณะกรรมการควบคุม โปร่งใสตรวจสอบได้ และการส่งเงินในแต่ละงวดก็ตรงเวลาทุกครั้ง กิจกรรมเงินสัจจะกองทุนหมู่บ้านนี้จึงก่อให้เกิดจิตสำนึกและพฤติกรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความตระหนักถึงความสามารถเลี้ยงชีพของชาวบ้านและเยาวชนตำบลแม่หล่ายได้อย่างมีความสุข ที่เน้นการพึ่งพาตนเองใช้ชีวิตอย่างมีความสุข สร้างจิตสำนึกให้รู้จักการออม ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ก่อหนี้สินจำนวนมากเกินไป เพื่อให้คนในชุมชนอยู่ดีมีความสุข บนหลักของความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันอย่างรู้เท่าทันกระแสสังคมที่แปรเปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา และ (8) ความพอประมาณ บนฐานเกษตรพอเพียงเลี้ยงชีพ ถือเป็นวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ของชาวบ้านหมู่ที่ 8 บ้านบุญเจริญ โดยยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้คุณธรรม มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต กล่าวคือ มีความพอประมาณ โดยลงมือทำการเกษตรเท่าที่สภาพของตนเองมีอยู่ ตามกำลังกาย กำลังทรัพย์ ให้ความสำคัญใน การศึกษาหาเหตุจุดเริ่มต้นของกิจกรรมและการดำเนินการ ที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น ด้านการผลิต และการตลาดเพื่อให้สินค้าทางการเกษตรที่ผลิตได้สามารถหาช่องทางจำหน่ายได้รวดเร็ว ผลผลิตทางการเกษตรไม่ตกค้างส่งผลให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ทำให้ครอบครัวและสังคมมีความอบอุ่น มีสุขภาพที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้ ภายใต้การแสวงหาความรู้ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหมู่บ้านอื่นๆ ในชุมชนและพัฒนาคิดค้นรูปแบบต่างๆ ด้วยตนเอง โดยยึดหลักคุณธรรม ด้วยการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เอาเปรียบและเบียดเบียนผู้อื่น รักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดี นอกจากนี้กิจกรรมเกษตรพอเพียงเลี้ยงชีพยังก่อให้เกิดจิตสำนึกในการตระหนักถึงการปลูกพืชผลทางการเกษตรที่เน้นการปลอดสารพิษซึ่งปัจจุบันชาวบ้านหันมาพึ่งเกษตรอินทรีย์มากขึ้น เพื่อสุขภาพที่ดีของคนในชุมชนและคนในครอบครัวรวมถึงการตระหนักถึงการวางแผนในการบริหารความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการผลิตสินค้าทางการเกษตรเพื่อให้มีกระบวนการผลิตและการตลาดที่ดีมีคุณภาพ ไม่ขาดทุน เกิดกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้คิดค้นวิธีการลดต้นทุนการผลิตต่างๆ ด้วยตนเองบนพื้นฐานของการประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่เอาเปรียบ เบียดเบียนผู้อื่นและมีสภาพแวดล้อมที่ดีที่ ตาม

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง บนหลักของการดำเนินชีวิตอย่างไม่ประมาท พอประมาณ ภายใต้อิทธิพล
เหตุผล โดยอาศัยความรู้ รอบคอบ ที่เหมาะสมกับตนเอง ชุมชน อย่างมีคุณธรรม

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยสรุปพัฒนาเป็นนโยบายในการขับเคลื่อนแก่เยาวชนและ
ประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจังในส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน และประชาชน

6.3.2 ควรมีการประเมินรูปแบบการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงใหม่ในทุกๆ
ปี เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- บ้านจำรุงต้นแบบชุมชนพอเพียง.(2551). หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 24 สิงหาคม 2551 : <http://easylife2.wordpress.com> [ออนไลน์] วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2552 .
- ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ. 2543. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พระมหาศิริวัฒน์ อริยมณี (จันต๊ะ). (2546). การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองของพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์ สาขาพุทธศาสนมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุทธนา แซ่เตียว. (2548). การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้:สร้างองค์กรอัจฉริยะ.
กรุงเทพฯ : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บริษัทตลาดาพับลิเคชั่น จำกัด.
- ศิริพร พันธุลี. (2552). การศึกษาศักยภาพของชุมชนห้วยหม้ายเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่.1 (4) : หน้า 15-23.
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร(องค์การมหาชน). (2544). มิติทางวัฒนธรรมในยุคเศรษฐกิจพอเพียง.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2545). การพัฒนาโครงการเรียนรู้จากการปฏิบัติ. นครปฐม : สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- Siriporn Phuntulee, (2008). The Knowledge Management of Rakdoilaung Group to Create Sufficiency Economy System of Huay Mai. Proceeding in 1st international conference by council of deans of architecture school of Thailand, May 23rd- 25th, 2008. Phitsanuloke: Faculty of Architecture, Naresuan University, Thailand. (page 564-577).

ภาคผนวก ก

ข้อมูลบริบทชุมชนเทศบาลแม่หล่าย

ข้อมูลทั่วไปเทศบาลตำบลแม่หล่าย

ในปี พ.ศ. 2424 หรือจุลศักราช 1243 พ่อเฒ่าแสน ศรีขวา และพระยาศรีวิไชย แสนคำ ได้อพยพจากวัดหลวง ตำบลในเวียง พร้อมชาวบ้านประมาณ 40 คน มาตั้งถิ่นฐานก่อน และได้มีพ่อขุนจ้านง เชนอุปการเป็นผู้นำหมู่บ้าน และได้ขยายอาณาเขตออกไปเรื่อยๆ และต่อมาได้มีพ่อเมือง ชมภูมิ่ง (ขุนอนุกุลราชกิจ) ได้ชักชวนชาวบ้านมาอาศัยอยู่ และได้ขยายเป็นผู้นำชุมชนที่ยิ่งใหญ่ มีบริวารมากมาย

ปี พ.ศ.2534 ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลตำบลแม่หล่าย และ ได้รับการยกฐานะขึ้นจากสุขาภิบาลเป็น “เทศบาลตำบลแม่หล่าย” ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 9 ก. วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 มีผลตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2542

สำนักงานเทศบาลตำบลแม่หล่าย ตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ที่ 5 ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ห่างจากตัวจังหวัดแพร่ประมาณ 12 กิโลเมตร แต่เดิมมีหมู่บ้านในเขตเทศบาล จำนวน 4 หมู่บ้าน ต่อมาได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษาทั่วไป เล่ม 121 ตอนพิเศษ 102 วันที่ 15 กันยายน 2547 ให้ยุบสภาตำบลแม่หล่ายรวมกับเทศบาลตำบลแม่หล่าย และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เดิมครอบคลุมพื้นที่ 12.5 ตารางกิโลเมตร เมื่อสภาตำบลแม่หล่ายได้ยุบรวมกับเทศบาลตำบลแม่หล่ายแล้ว ทำให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้นเป็น 16 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมตำบลแม่หล่ายเต็มพื้นที่ จำนวน 6 หมู่บ้าน และในปัจจุบันประมาณ 2550 มีการแยกหมู่บ้านเพิ่มจำนวน 2 หมู่ ทำให้ในปัจจุบันมีหมู่บ้านในเขตเทศบาลรวม 8 หมู่บ้าน

ปัจจุบัน มีนายบรรจง ยั้วพัฒนา ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลแม่หล่าย และจำสืบทอดมานิตย์ สวัสดิ์สุข เป็นปลัดเทศบาลตำบลแม่หล่าย

ดวงตราสัญลักษณ์

ประกอบด้วย แม่น้ำ บ้าน(กาแล) ภูเขา เมฆ ท้องฟ้า

แม่น้ำ หมายถึง มีน้ำแม่หล่ายไหลผ่านกลางชุมชนจากตะวันออกไปตะวันตกสู่แม่น้ำยม และมีแม่น้ำยมไหลผ่านทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์

บ้าน(กาแล) แสดงถึงการรักษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและเป็นสัญลักษณ์ประจำถิ่นของชาวล้านนา

ภูเขา แสดงถึงลักษณะภูมิประเทศตำบลแม่หล่าย ที่เป็นเนินสูงต่ำสลับกับที่ราบลุ่ม

เมฆ ท้องฟ้า แสดงถึงความร่มเย็นชุ่มฉ่ำที่เป็นไปตามฤดูกาลของพื้นที่

ความหมายโดยรวม เทศบาลตำบลแม่หล่ายมีลักษณะเป็นที่ราบสลับเนินสูงต่ำ มีความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ประชาชนดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายตามแบบล้านนา

วิสัยทัศน์เทศบาลตำบลแม่หล่าย

คุณภาพชีวิตที่ดีวันหน้า
 สาธารณูปโภคสาธารณูปการได้มาตรฐาน
 สืบสานประเพณีวัฒนธรรม
 น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 ลดใช้พลังงานอย่างยั่งยืน

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมและพัฒนาให้ราษฎรได้รับการศึกษา อบรม และส่งเสริมด้านการกีฬา และนันทนาการ
2. ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส
3. พัฒนาการสาธารณสุข ป้องกันและระงับโรคติดต่อ การอนามัยสิ่งแวดล้อม การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำงาน และเน้นการให้บริการประชาชน ให้ได้รับความสะดวก รวดเร็ว และประทับใจ
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร การฝึกและการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
6. จัดให้มี และบำรุงทางบก และทางน้ำ การสาธารณูปโภค การสาธารณูปการ และการก่อสร้างอื่นๆ
7. บำรุงศิลป จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น และ การส่งเสริมการท่องเที่ยว
8. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพลังงานชุมชน เพื่อร่วมอนุรักษ์พลังงาน การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคน การศึกษา กีฬาและนันทนาการ
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคมแก่เด็ก เยาวชน ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ประสพภัย
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนา การสาธารณสุข อนามัย และสิ่งแวดล้อม
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนา การบริหารจัดการและการบริการประชาชน

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนา การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนา การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และโครงสร้างพื้นฐาน
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนา การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
8. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านการส่งเสริมการบริหารจัดการพลังงานอย่างยั่งยืนและประหยัดพลังงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

รายชื่อผู้บริหารเทศบาลตำบลแม่หล่าย

1. นายบรรจง	ชัยวัฒนา	นายกเทศมนตรีตำบลแม่หล่าย
2. นายมังกร	อนาวังค์	รองนายกเทศมนตรีตำบลแม่หล่าย
3. นายหน้อน	ทุงพรวณู	รองนายกเทศมนตรีตำบลแม่หล่าย
4. นายพร	อินทรีย์	ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลแม่หล่าย
5. นางมันทนา	จิตต์เกวียน	เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลแม่หล่าย

รายชื่อสมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย

1. นายเที่ยง	กรุงศรี	ประธานสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
2. นายสุเทพ	สุมณฑกุล	รองประธานสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
3. นายลัย	เสนาคำ	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
4. นายทองแดง	นามเขต	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
5. นายเหลียง	หงส์พิทักษ์ชน	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
6. นายทองอินทร์	แก้วภา	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
7. นายพันธ์ศักดิ์	สมบุตร	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
8. นายม่วน	สิงห์เห	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
9. นายสมเกียรติ	ถิ่นตา	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
10. นายพันธ์ศักดิ์	ดอกแสง	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
11. นายพีรพงศ์	แสงเก่ง	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย
12. นายทรงพล	รัตนเมืองสอง	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลแม่หล่าย

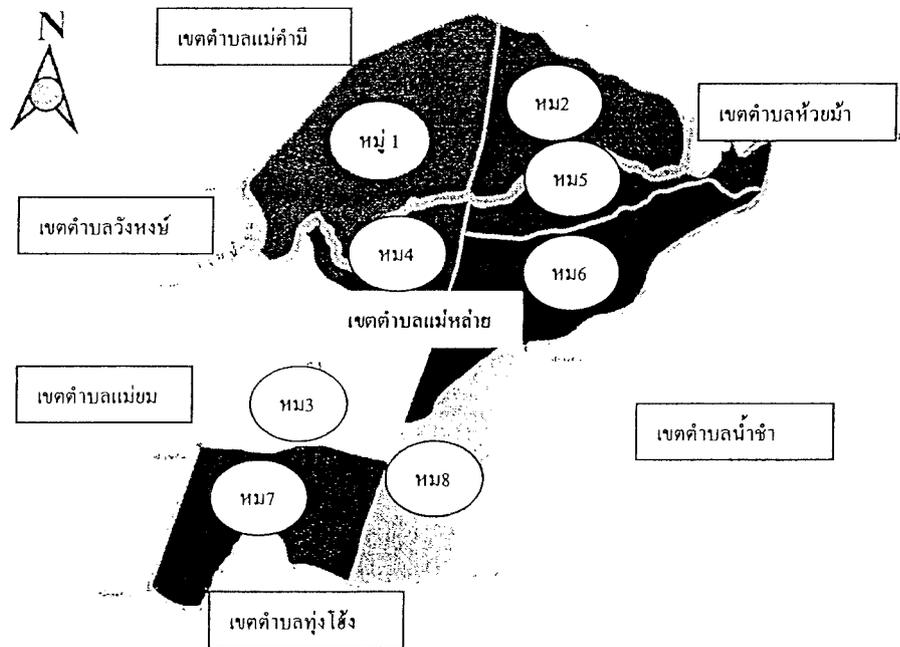
หัวหน้าส่วนหน่วยงานเทศบาลตำบลแม่หล่าย

1. จำสิบเอกมานิตย์	สวัสดิ์สุข	ปลัดเทศบาลตำบลแม่หล่าย
2. นางสาวฉวีวรรณ	จันทร์ภา	หัวหน้านักปลัดเทศบาล
3. นางนาวลักษณ์	ไชยทิศ	หัวหน้ากองคลัง

4. นายพนม	อุคคำมี	นักบริหารงานช่าง
5. นายพีระพัฒน์	ธีระวรรณะสิริ	หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
6. นางสาวฉัตรพิมล	พอสม	หัวหน้ากองการศึกษา
7. นายสยาม	หอมดอก	รักษาการ หัวหน้ากองประปา

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ	ตำบลแม่คำมี และตำบลห้วยม้า
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ตำบลน้ำซำ
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลทุ่งไ้ย้ง และตำบลร่องฟอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลแม่ขม

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศใต้เป็นที่ราบ โดยคิดเป็นร้อยละ 70 ของพื้นที่ ซึ่งมีความเหมาะสมในการทำเกษตรกรรม ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นเนินเขาเตี้ยๆ ร้อยละ 30 ของพื้นที่ มีลำน้ำไหลผ่านในเขตพื้นที่จำนวน 3 สาย ได้แก่

1. แม่น้ำแม่ขม ไหลผ่านทางทิศตะวันตกของพื้นที่
2. แม่น้ำแม่หล่าย ไหลผ่านกลางชุมชนไปรวมกับน้ำแม่ขมทางด้านทิศตะวันตก
3. คลองชลประทาน ไหลผ่านทางด้านทิศเหนือไปทางทิศใต้ของเขตเทศบาล

เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลแม่หล่ายแต่เดิมมีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ 6หมู่บ้าน ในปี พ.ศ.2549 ได้แยกหมู่บ้าน
เพิ่มใหม่อีก 2 หมู่บ้าน รวมเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้

ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านบุญเจริญ
- หมู่ที่ 2 บ้านแม่หล่าย
- หมู่ที่ 3 บ้านแม่หล่ายกาซ้อง
- หมู่ที่ 4 บ้านแม่หล่ายกาซ้อง
- หมู่ที่ 5 บ้านเด่นเจริญ
- หมู่ที่ 6 บ้านแม่หล่ายศรีวิชัย
- หมู่ที่ 7 บ้านแม่หล่ายศรีวิชัย
- หมู่ที่ 8 บ้านบุญเจริญ

ข้อมูลประชากร

หมู่ที่	บ้าน	หลังคาเรือน	ประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านบุญเจริญ	208	270	301	571
2	บ้านแม่หล่าย	216	295	359	654
3	บ้านแม่หล่ายกาซ้อง	197	274	262	536
4	บ้านแม่หล่ายกาซ้อง	248	393	390	783
5	บ้านเด่นเจริญ	254	274	276	550
6	บ้านแม่หล่ายศรีวิชัย	225	249	302	551
7	บ้านแม่หล่ายศรีวิชัย	153	248	290	538
8	บ้านบุญเจริญ	130	203	238	441
รวม		1,631	2,206	2,418	4,624

ที่มา ข้อมูลทะเบียนราษฎร เดือน กันยายน 2551

ข้อมูลทรัพยากร

ลำดับ	ประเภท	จำนวน
1.	ศูนย์สุขภาพชุมชน	1 แห่ง
2.	โรงเรียนประถมศึกษา	2 แห่ง
3.	โรงเรียนขยายโอกาส	1 แห่ง

สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

1. ขนมครกแม่หล่าย
2. กลุ่มอาชีพข้าวแต๋น
3. กลุ่มพรหมเช็ดเท้า หมอนแฟนซี กระเป๋าแฟนซี
4. กลุ่มเสื่อหม้อห้อมประยุกต์
5. กลุ่มน้ำลูกยอแม่หล่าย
6. กลุ่มผลิตสะลือ ซอ ซิ่ง

การอุตสาหกรรม

1. โรงงานอุตสาหกรรมของบริษัท ดราคอนคอนซันติง จำกัด
2. โรงน้ำแข็งนกอ้อย

การศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ และในแต่ละปีจะมีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ได้แก่ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณียี่เป็งแม่หล่าย ประเพณีไหว้สาเจ้าพ่อขอมือเหล็ก ประเพณีไหว้สาพระครูสังวรสีลวิมล (ตุ้ลุงลือ) ประเพณีไหว้สาพระครูบาศรีวิชัย (หมด ศรีขวา) ประเพณีคำหว่าผู้สูงอายุ ประเพณีพิธีบวงสรวงดวงวิญญาณสองมหาวีรบุรุษจังหวัดแพร่ ณ อนุสรณ์สถานสองมหาวีรบุรุษจังหวัดแพร่

สถานที่ราชการ

สถานที่ราชการหรือหน่วยงานราชการที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล มีจำนวน 13 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์สุขภาพชุมชนแม่หล่าย
2. โรงเรียนวัดบุญเจริญ (รัษฎราษฎร์รังสรรค์)
3. โรงเรียนบ้านแม่หล่าย (ประชาอนุสรณ์)
4. โรงเรียนบ้านแม่หล่ายกาช่อง (ลือราษฎร์อุปถัมภ์)
5. สำนักงานขนส่งจังหวัดแพร่
6. ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลง ที่ 10.5 แพร่
7. สถานีวิทยุกองทัพอากาศที่ 3 ส่วนหน้าจังหวัดแพร่
8. หมวดการทางแม่หล่าย
9. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแพร่
10. หน่วยบริการประชาชนตำบลแม่หล่าย
11. หน่วยบริการประชาชนทางหลวงแพร่
12. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

ภาคผนวก ข

ข้อมูลศักยภาพชุมชนแม่ข่าย

ข้อมูลศักยภาพชุมชนแม่หล่าย

หมู่ 1 หมู่บ้านศรีวิชัย

ด้านอาชีพ อาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตร (ทำนา) หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จก็จะปลูกถั่วเหลืองเดือน มีอาชีพเสริม คือ ทำอาชีพบริการรถสูบล้างปฏิทินในหมู่บ้าน ปลูกพืชผักสวนครัว เย็บผ้า โหลในหมู่บ้าน และทำปุ๋ยหมักชีวภาพ/ปุ๋ยคอก

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีการทำจักสาน เช่น สุ่มไก่อ่ ตะกร้า ฯลฯ การละเล่นสะล้อ ซอซึง ของกลุ่มผู้สูงอายุ ทำดอกไม้จันทน์ พวงหรีด และมีการรักษาโรคโดยใช้สมุนไพร (หมอเมือง) ซึ่งจะใช้สมุนไพรในการรักษาโรครักษาไข้เจ็บให้กับชาวบ้าน

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีการสืบชะตาหลวงหมู่บ้าน ในเดือน มีนาคม มีประเพณีรดน้ำดำหัว ผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้สูงอายุ ในเดือนเมษายน และมีพิธีเลี้ยงผีเจ้าบ้าน ผีปู่ย่า ในเดือนมีนาคม หรือเดือนหกเหนือ

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มปลูกข้าวหรือแจกเมล็ดพันธุ์ข้าว (โดยให้ชาวบ้านรับเมล็ดพันธุ์ข้าวไปปลูกแล้วนำมาเมล็ดข้าวมาคืนกลุ่มเพิ่มอีกครั้งถึง (เป็นดอกเบ็ญ)

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมรู้รักสามัคคีในหมู่บ้าน เช่น การพัฒนาวัด สหกรณ์หมู่บ้าน ฯลฯ

หมู่ 2 หมู่บ้านกาช่องเหนือ

ด้านอาชีพ : ทำนาไร่ถั่ว-ใบยาสูบ ข้าราชการ ค้าขายร้านค้า และรับจ้างทั่วไป

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : ทำพรมเช็ดเท้า ผลิตภัณฑ์มะขามแก้ว เผาถ่านจากเศษกิ่งไม้ โดยใช้ (เตา 200 ลิตร)ไม่เป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม ขนมครกแม่หล่าย ข้าวซอย

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีงานไหว้สาเจ้าปู่ ข้อ มือเหล็ก ประมาณเดือน ธ.ค ของ (ทุกปี) ตรงกับขึ้น 11 ค่ำเดือน 4 เหนือ

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มมะขามแก้ว ของกลุ่มผู้สูงอายุ) และมีกลุ่มธนาคารหมู่บ้าน (กู้เงินประกอบอาชีพ)

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ การทำปุ๋ยชีวภาพ

หมู่ 3 หมู่บ้านแม่หล่าย

ศักยภาพชุมชนโดยรวม : ภาคประชาชนมีส่วนร่วม(พอประมาณ-ปานกลาง) มีกลุ่ม อ.ส.ม ที่เข้มแข็งสามารถรวมกลุ่มในการทำกิจกรรม มีโรงผลิตน้ำดื่มของชุมชน มีกองทุนหมู่บ้าน (กองทุนแม่ของแผ่นดิน) และกองทุนกลุ่มอาชีพ และมีการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีประจำปี (งานไหว้สาพระครูสังวร)

ด้านอาชีพ : มีอาชีพทำนา ทำสวน ปลูกผักพื้นบ้าน เช่น ผักปรัง กระหล่ำปลี ถั่วฝักยาว แตงกวา ทำจักสาน ทำไม้กวาด ทำผ้าพรมเช็ดเท้า มีอุตสาหกรรมขนาดกลาง และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ มีอาชีพเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร ไก่

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีปราชญ์ชาวบ้านหลายแขนง เช่น พิธีกรรมพื้นบ้าน คนตรีไทยพื้นเมือง (กลุ่ม สะล้อ ซอ ซึง) ปราชญ์ด้านพลังงานชุมชน (กลุ่มเตาเผาถ่าน 200 ลิตร) กลุ่มไบโอดีเซล และกลุ่มผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีประเพณีการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ ช่วงเดือน เมษายนของทุกปี มีงานไหว้สา (พระครูสังวร) ช่วงเดือน กุมภาพันธ์ของทุกปี งานเลี้ยงผีชาวบ้านช่วงเดือน มีนาคม (เดือนหกเหนือ) มีพิธีงานเลี้ยงผีปู่-ย่า ช่วงเดือน มีนาคม (เดือนหกเหนือ) พิธีส่งเคราะห์บ้าน พิธีสืบชะตาหมู่บ้าน (ช่วงเมษายน – หลังสงกรานต์)

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มผักพื้นบ้าน (กลุ่มผักปรัง) (ผักปลอดสารพิษ) กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มทำนาข้าว กลุ่มถั่วเหลือง กลุ่มเครือข่ายผู้เลี้ยงปลาในบ่อดิน กลุ่มผลิตไบโอดีเซลใช้เองในฟาร์มและชุมชน กลุ่มแปรรูปอาหารเช่น หมูสวรรค์ และแคบหมู

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย โครงการปลูกฝังจิตสำนึกในด้านการช่วยลดใช้พลังงานชุมชนให้กับเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ โครงการเดินรณรงค์กับเด็กนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่หล่าย กาช่องในการลดใช้พลังงานของชุมชน โครงการรณรงค์ลดใช้เลือดออกของกลุ่ม อ.ส.ม. ในพื้นที่ร่วมกับเด็กและเยาวชน และมีการจัดกิจกรรมเพื่อลดและป้องกันไข้หวัด 2009 ร่วมกับอนามัยของหมู่บ้านและกลุ่ม อ.ส.ม. และดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง

หมู่ 4 หมู่บ้านเด่นเจริญ

ด้านอาชีพ : ร้อยละ 70 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ (ถั่วเหลือง, ข้าวโพด) และปลูกพืชผักสวนครัว เช่น มะเขือ, ผักกาด, ผักปลัง

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีการทำเครื่องจักสาน เช่น ตะกร้า ข้อง เข่ง มีหัตถกรรมสิ่งทอ เช่น แห สวิง ไม้กวาด กระชัง เป็นต้น มีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีประเพณีเลี้ยงผีเจ้าบ้าน(เลี้ยงเดือน 6 ขึ้น 6 ค่ำ) ด้านไสยศาสตร์ มีการส่งเคราะห์ ปัดเป่า โรคตาแดง มีประเพณีการรดน้ำคำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ในวันสงกรานต์

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มทำพรมเช็ดเท้า กลุ่มน้ำลูกยอ

กลุ่มทำดอกไม้จันทน์ กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มโรงเรียนชานา

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมการอบรมเยาวชนในด้านยาเสพติด กิจกรรมการปลูกต้นไม้ในวันที่ 5 ธันวาคม กิจกรรมส่งเสริมการเล่นกีฬา เช่น เปตอง ฟุตบอล ตะกร้อ กิจกรรมจัดเวทีประชุมหมู่บ้านประจำเดือนทุกเดือน โครงการธนาคารข้าวประจำหมู่บ้าน มีข้าวให้ชาวบ้านกู้ยืมทุกปี กิจกรรมการคัดแยกขยะในชุมชน กิจกรรมการลดใช้พลังงาน และกิจกรรมทำบุญ เช่น การทอดกฐิน ผ้าป่างานไหว้สา พระครูสังวร

หมู่ 5 บ้านแม่หล่าย

ด้านอาชีพ : มีการประกอบอาชีพทำการเกษตร เช่น ทำไร่ (ถั่วเหลือง ข้าวโพด) ทำพรมเช็ดเท้า ไม้ฉลุพื้น เย็บผ้าห่ม

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีการทำจักสาน เครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น ตะกร้า เข่ง กะบุงและอุปกรณ์ใช้ในงานศพ

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีพิธีสงเคราะห์ รดน้ำ คำหัว บายศรีสู่ขวัญ

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีกลุ่มเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง มีกลุ่มปลูกข้าวถั่วเหลือง

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การสร้างฝาย เก็บน้ำ ลำน้ำแม่หล่ายเพื่อใช้ในการเกษตร มีศูนย์เรียนเศรษฐกิจพอเพียง ระดับจังหวัด มีกลุ่ม อ.ป.พ.ร. ตำรวจบ้าน อ.ส.ม. แม่บ้าน ผู้สูงอายุ มีกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคี

หมู่ 6 บ้านกาช่องเหนือ

ด้านอาชีพ : ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำถั่วเหลือง เพาะเห็ดนางฟ้า เห็ดถั่วเหลือง เห็นลมอาชีพเสริมมีการทำพรมเช็ดเท้า ผ้าห่ม

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีชมรมดนตรีพื้นบ้าน สะล้อ ซอ ซึง มีปราชญ์ชาวบ้าน (สะเคาะเคราะห์) หมอชาวบ้าน (เป่าตา คัดต่อ)

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีการทำบุญตักบาตรทุกวันพระและวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา มีประเพณีไหว้สาครูบาศรีวิชัย ซึ่งเป็นปูชนียบุคคลของตำบลแม่หล่าย มีประเพณีสงกรานต์มีการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุทุกปี มีประเพณีลอยกระทง

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีชมรมคนไทยไร้พุง (กลุ่มปั่นจักรยาน) มีการรวมกลุ่มเพาะเห็ด (เห็ดนางฟ้า เห็ดถั่วเหลือง) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน (ขนมเทียน)

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย โครงการออกกำลังกาย เดินแอโรบิก โครงการปั่นจักรยาน โครงการอนุรักษ์คนตรีพื้นบ้าน เช่น สะล้อ ซอ ซึง โดยการนำของผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6

หมู่ 7 บ้านบุญเจริญ

ด้านอาชีพ : ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว ทำไร่อ้อย เลี้ยงปลอก ฟืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ เลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ ปลา และวัว นอกจากนี้ยังมีอาชีพรอง เช่น ค้าขายอาหารตามสั่ง เปิดร้านขายของชำ ทำข้าวแต่น หนุสรค์ เมี่ยงคำ แคลหมู พรหมเช็ดเต้า ผ้าห่ม รับจ้างทั่วไป (เช่น ช่างก่อสร้าง กรรมกร) ทำธุรกิจส่วนตัว (โรงสีข้าว ค้าไม้เก่า เพาะเห็ด) และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : มีการผลิตสมุนไพรพื้นบ้าน ทำดอกไม้จันทน์ ทำดอกไม้พันดวงทำปุยหมักชีวภาพ มีหมอดูกระดูก (ใช้คาถาในการปิดเป่าให้กระดูกสมานกัน) ทำท่อโรงบ่มยา

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีประเพณีไหว้ครูบาศรีวิชัย มีการทำบุญตักบาตร สืบชะตาหมู่บ้าน งานบุญเข้าพรรษา ออกพรรษา เวียนเทียน แห่เทียน ทำวัดเข็น วันสงกรานต์ ทำบุญตักบาตร ขนทรายเข้าวัด สรงน้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ วันลอยกระทง มีพิธีตักบาตร ช่วยกันทำกระทง แห่งานกระทง

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มเพื่อออกกำลังกาย กลุ่มทำดอกไม้จันทน์ กลุ่มเย็บผ้าห่มพรหมเช็ดเต้า กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน กลุ่มสัจจะกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มผลิตเมล็ดพันธ์ข้าว กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มข้าวแต่น กลุ่มปลูกพืชผักสวนครัว กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มปลูกข้าว เป็นต้น

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย โครงการสวดติการชุมชน โครงการปลูกฝังจิตสำนึกให้รู้จักการออม โครงการทำน้ำหมักชีวภาพโดยนำเศษผลไม้ ผักที่เหลือใช้ มาหมักโดยใช้สูตร น้ำตาล 1 กก. เศษผลไม้ ผัก 3 กก. น้ำ 10 กก. นำมาเป็นปุ๋ยบำรุงพืชผักสวนครัว, ดับกลิ่นห้องน้ำ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

หมู่ 8 บ้านบุญเจริญ

ด้านอาชีพ : ส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว อ้อย เลี้ยงปลอก งาม บวบ อ้อยเขียว แดงกวา และเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ โค กระบือ สุกร และมีอาชีพอื่นๆ เช่น รับกำจัดสิ่งปฏิกูล รับจ้างเย็บผ้า ค้าขาย เป็นต้น

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านงานจักสาน ถักทอ มีการทำพวงหรีด ดอกไม้จันทน์ ด้านไสยศาสตร์ เช่น สะเคราะห์ทำขวัญ สืบชะตาหลวงหมู่บ้านซึ่งจะทำช่วงเดือนมีนาคม และสืบชะตาชาวบ้านจะทำตลอดทั้งปี ด้านการนันทนาการ เช่น คนตรีพื้นเมือง มี ทั้งผู้สูงอายุและเยาวชน

ด้านวัฒนธรรมประเพณี : มีประเพณีไหว้สา ครูบาศรีวิชัย ซึ่งจัดช่วงเดือน 2,4,6,8 ของปี (นับเดือนเหนือ) ประเพณีวันสงกรานต์ จะมีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุและสรงน้ำพระ

ด้านการรวมกลุ่ม/เครือข่ายด้านเศรษฐกิจพอเพียง : มีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ รวมกันเป็นกลุ่มทำเครื่องจักสาน มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์ เช่น ออมทรัพย์ของกลุ่มแม่บ้าน ออมทรัพย์ของกองทุนหมู่บ้านซึ่งจะมีการออมทรัพย์ กัน ทุกๆ เดือน มีการรวมกลุ่มด้านเกษตรกรรม มี กลุ่มปลูกถั่วเหลือง มีทุนหมุนเวียนสนับสนุนจาก อบจ.สำหรับช่วยเหลือเกษตรกรในกลุ่มที่ประสบปัญหา ต่างๆ เช่น เงินทุนไม่พอเพียง ภัยแล้ง และมีการรวมกลุ่มด้านพลังงาน มีการรณรงค์ใช้พลังงาน ปลูกจิตสำนึกในชุมชนเรื่องการ ประหยัดพลังงาน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

กิจกรรม/โครงการ ในหมู่บ้านที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมรณรงค์ ปลูกจิตสำนึกด้านการประหยัดลดใช้พลังงาน และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของหมู่บ้าน เช่น ด้านดนตรี ฟันเมือง จะมีการแสดงในงานพิธีต่างๆ เช่น งานทำบุญบ้าน งานบวช จัดโครงการอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนในชุมชน เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด และส่งเสริมเด็กและเยาวชน คนในชุมชนให้มั่นมาสนใจเรื่องกีฬา ออกกำลังกาย และมีกิจกรรมด้านสาธารณสุข สุขภาพ โดยการ รณรงค์และให้ความรู้แก่คนในชุมชนเรื่องโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ รวมถึงการเลือกซื้อของอุปโภค บริโภค ในการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นต้น

ข้อมูลด้านปราชญ์ชาวบ้านของตำบลแม่หลาย ทั้ง 8 หมู่บ้าน มีดังต่อไปนี้

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หมู่	ปราชญ์ด้าน
1.	นายรพ ทะเจริญ	1	เกษตรอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ
2.	นายเหวียน เสนาคำ	1	ทำนา
3.	นายยก นียากุล	1	ทำนา
4.	นายทองแดง สนามเขต	1	ทำนา ทำไร่เงาะ ถั่วเหลือง
5.	นายลัย เสนาคำ	1	ทำไร่เงาะ ถั่วเหลือง
6.	นายอินแปง หม้อกรอง	1	ทำไร่เงาะ ถั่วเหลือง
7.	นางไข่ ยี่คำมี	1	พิธีกรรม (ท้าวทั้งสี่)
8.	นายมานิตย์ หม้อกรอง	1	หมอสมุนไพร,ดนตรีไทย
9.	นายคำ เสนาคำ	1	ชอ ,จ้อย
10.	นางเหลียง ปราบหงส์	1	ทำบายศรี โหมงหมากเบ็ง
11.	นางมานี หล่ายข้าม	1	ทำบายศรี
12.	นางปัด หงส์พิทักษ์ชน	1	โหมงหมากเบ็ง
13.	นางถนอม คำมัน	1	การทำอาหาร
14.	นางอนงค์ อาทานทนากรณ์	1	การทำอาหาร
15.	นางสมเพ็ชร เสนาคำ	1	การทำอาหาร

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หมู่	ปราชญ์ด้าน
16.	นางชุติมา วั้งหลัง	1	การทำอาหาร
17.	นายเจริญ ทะจาย	1	การจักสาน
18.	นายมอญ ทากุล	1	การจักสาน
19.	นายคำ เสนาคำ	1	การจักสาน
20.	นายประยูร ดอกหอม	2	หมอดินอาสา
21.	นายปรีชา เจริญกิจ	2	การปลูกพืชผักสวนครัว
22.	นายไฉน จันท์พริก	2	การเผาถ่าน
23.	นางซอน จันท์พริก	2	ซอ ,จ้อย ตัดตุง แกะสลัก ทำมะขามแก้ว ไข่เค็ม
24.	นายผาบ เจริญกิจ	2	สีเสื่อ ชิ่ง
25.	นางทองสี หล่ายเจ็ด	2	ทำบายศรี ทำผ้าห่ม ทำผ้าเช็ดเท้า
26.	นางนันทน์ภัส สุขศิริสมบูรณ์	2	สินค้าของฝากชุมชน
27.	นายพิโรจ อินกันยา	2	ทำผักกาดดอง
28.	นางเถลิงศรี ใจแก้ว	2	ของฝาก หมูสวรรค์
29.	นางพัน ศักดิ์แพทย์	2	ทำอาหาร
30.	นายเพชรสยาม เข้มขัน	3	การทำปุ๋ยชีวภาพ
31.	นางบัวผัน ปีนัง	3	การเกษตร พืชผักสวนครัว
32.	นายสวิง วุฒิ	3	การประมงน้ำจืด
33.	นายชาญเดช อินยะ	3	การเลี้ยงไก่พื้นเมือง
34.	นายนอง พุฒิวงศ์	3	พิธีทางศาสนา(อาจารย์วัด)
35.	นายอุ่น ม้าอูดสาห์	3	ดนตรีพื้นเมือง ชิ่ง
36.	นายคาร พุฒิวงศ์	3	ดนตรีพื้นเมือง
37.	นางปราณี พุฒิวงศ์	3	ดนตรีพื้นเมือง ซอพื้นบ้าน
38.	นายสง่า วุฒิ	3	ทำเฟอร์นิเจอร์
39.	นางอรทัย ศรีจำปา	3	ทำขนมพื้นบ้าน
40.	นายวิทิศ หล้าโลก	3	ทำไม้กวาด
41.	นายลอง เชื้อทอง	3	ตีเหล็ก
42.	นายสงคราม ดอกหอม	3	ก่อสร้าง
43.	นายวินัย สมหล่าย	3	ก่อสร้าง

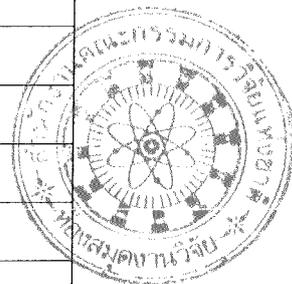
ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หมู่	ปราชญ์ด้าน
44.	นายสนั่น ปัญญา	4	ทำนา(กลุ่มโรงเรียนชวนา)
45.	นางปวีณา น้ำหล่าย	4	ทำนา(กลุ่มโรงเรียนชวนา)
46.	นายสินธุ์ ราษฎร์	4	การทำปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ
47.	นายประหยัด แก้วมูล	4	การเลี้ยงกบ
48.	นางทองหวาน หนองหล่าย	4	การเพาะเห็ด
49.	นางदान หล่ายโท	4	การเพาะเห็ด
50.	นายสาย วงศ์ไทย	4	การเลี้ยงไก่ฟาร์มปิด
51.	นางนงคราญ ม้าอุดสาร์ท	4	สมุนไพรพื้นบ้าน
52.	นางพิมพ์รัตน์ สมนึก	4	สมุนไพรพื้นบ้าน น้ำลูกข่อย
53.	นางวิมลวรรณ ดวงใน	4	ขนมไทย
54.	นางแตง เข้มแก้ว	4	การถักไม้กวาด
55.	นายบุญส่ง หล้าโลก	4	การจักสาน
56.	นางชื่น หล้าโลก	4	การทำดอกไม้จันทน์
57.	นายเหรียญ ผัดผ่อง	4	การทำค้ำมมีด
58.	นายผดุง เต่าทอง	4	การเชื่อมโลหะ
59.	นายจำนงค์ ห้วยหล่าย	4	การก่อสร้าง
60.	นายมนูญ วงศ์อรินทร์	5	เกษตรอินทรีย์ ปลอดภัย
61.	นายสมฤทธิ์ เดชอุปการ	5	การทำนา
62.	นางธีรวรรณ วงศ์อรินทร์	5	การทำบัญชีครัวเรือน
63.	นายเล็ก อินกันยา	5	พิธีกรรมพื้นบ้าน (สังเคราะห์)
64.	นางทิพากร เดชสุภากร	5	การจักสาน
65.	นายสม ต๊ะใจ	6	การก่อสร้าง งานไม้ งานปูน
66.	นายถวิล วงศ์พญา	6	ศาสนพิธี
67.	นายสุบิล วงศ์พญา	7	การเกษตร ทำไร ทำสวน ประเพณีพื้นบ้าน
68.	นายสมนึก สุธรรม	7	การเพาะเห็ด
69.	นางดอกแก้ว ชุมภูอินทร์	7	ตัดตุง การประดิษฐ์ประดอย
70.	นายสมบุรณ์ สุขน้อย	7	การทำหมอนไม้อัดเปีย
71.	นายสมทบ อินกันยา	7	พิธีกรรมพื้นบ้าน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หมู่	ปราชญ์ด้าน
72.	นางพยอม บุตรปัญญา	7	ของฝัก ทำข้าวแตน
73.	นางถนอม อินทรีย์	7	ทำแหนม แคมหมู
74.	นายสุภาพ ทะจาย	8	การเกษตร
75.	นายสิทธิ์ ทากุล	8	หมอดินอาสา
76.	นายคิด นียากุล	8	การปลูกพืชสวน ปลูกบวบ
77.	นายพุดิชัย หล่ายแปด	8	การเกษตร ปลูกถั่วเหลือง
78.	นายชินหรอย เชียงหลิว	8	การเกษตรผสมผสาน
79.	นางมลทา แก้วมหาโชคเจริญ	8	การปลูกแก้วมังกร
80.	นายบุญเกียรติ หงส์พิทักษน	8	การเลี้ยงสัตว์
81.	นางเหมียน นียากุล	8	การทำบายศรี
82.	นางไหล่ แสงธง	8	การทำดอกไม้จันทน์ พวงหรีด
83.	นายนิพนธ์ คูหา	8	งานไม้ งานปูน
84.	นางอารยา ใจกาศ	8	การเย็บผ้า
85.	นายจำรัส หล่ายแปด	8	การจักสาน

ข้อมูลกรรมการศูนย์เรียนรู้และวิทยากรชุมชนเกษตรอินทรีย์ เทศบาลตำบลแม่หล่าย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หมู่ที่	ตำแหน่ง
86.	นายกันยา เสนาคำ	1	วิทยากรชุมชน
87.	นายลัย เสนาคำ	1	วิทยากรชุมชน
88.	นายทองแดง สนามเขต	1	วิทยากรชุมชน
89.	นางบุผา อินกันยา	1	วิทยากรชุมชน
90.	นายกฤษดา สิงห์ทะขม	1	วิทยากรชุมชน
91.	นางสุดสาคร พลวงษ์ศรี	1	วิทยากรชุมชน
92.	นายค้อย หงส์บิน โบก	1	กรรมการ
93.	นางชุติมา วังหลัง	1	กรรมการ
94.	นายสมเพ็ชร เสนาคำ	1	กรรมการ
95.	นางชวนขวัญ บัวบาน	1	กรรมการ
96.	นางจรัญ ฟินิจ	1	กรรมการ
97.	นายสุวิทย์ ใจแก้ว	2	หัวหน้า
98.	นายประเสริฐ ควงใน	2	วิทยากรชุมชน

99.	นายประเสริฐ	ดวงโน	2	รองฯ
100.	นายเวียน	ใจหลัก	2	กรรมการ
101.	นางพรณี	มีมาก	2	กรรมการ
102.	นายไฉน	จันทร์พริก	2	กรรมการ
103.	นางฟองศรี	หลายเจ็ด	2	กรรมการ
104.	นางนันทน์ภัส	สุขศิริสมบูรณ์	2	กรรมการ
105.	นางเถลิงศรี	ใจแก้ว	2	วิทยากรชุมชน
106.	นางชอน	จันทร์พริก	2	วิทยากรชุมชน
107.	นายเพชรสยาม	เข้มขัน	3	ประธาน
108.	นายสม	เขตหลาย	3	รองฯ
109.	นายสวิง	วุฒิ	3	เหรียญก
110.	นายอดุลย์	ลือโลก	3	เลขานุการ
111.	นายสุรชาติ	อินยะ	3	ผช.เลขฯ
112.	นายดี	น้ำหลาย	3	ประชาสัมพันธ์
113.	นางบัวผัน	ปิ่นง	3	กรรมการ
114.	นายสมพงษ์	เขตหลาย	3	กรรมการ
115.	นางยวง	แก้วมูล	3	กรรมการ
116.	นางเสวียน	เข้มขัน	3	กรรมการ
117.	นางเรณู	วุฒิ	3	กรรมการ
118.	นางคำก๊อน	น้ำหลาย	3	กรรมการ
119.	นายชาญเดช	อินยะ	3	กรรมการ
120.	นายมัด	ปิ่นะกัน	4	วิทยากรชุมชน
121.	นายจ้านงค์	ห้วยหลาย	4	วิทยากรชุมชน
122.	นายสนั่น	ปัญญา	4	วิทยากรชุมชน
123.	นายผิน	หลายโท	4	วิทยากรชุมชน
124.	นางปวีณา	น้ำหลาย	4	วิทยากรชุมชน
125.	นายพรรณศักดิ์	อ้อมแอม	5	วิทยากรชุมชน
126.	นายสมฤทธิ	เดชอุปการ	5	วิทยากรชุมชน
127.	นายสุพจน์	ปาโย	5	วิทยากรชุมชน
128.	นายมนูญ	วงศ์อรินทร์	5	วิทยากรชุมชน
129.	นางธีรวรรณ	วงศ์อรินทร์	5	วิทยากรชุมชน

130.	นางสาย	ศรีใจ	5	วิทยากรชุมชน
131.	นางพันธ์	เดชอุปการ	5	วิทยากรชุมชน
132.	นายสำราญ	ม้าอินทร์	6	วิทยากรชุมชน
133.	นายชารี	ยัวัฒนา	6	วิทยากรชุมชน
134.	นายสำเร็จ	เวียงหก	6	วิทยากรชุมชน
135.	นายสม	ดีใจ	6	วิทยากรชุมชน
136.	นายไพรัตน์	กุหา	7	วิทยากรชุมชน
137.	นายศรีนวล	อนุภาพ	7	วิทยากรชุมชน
138.	นายทวน	เหมืองหม้อ	7	วิทยากรชุมชน
139.	นายวิชาญ	หล่ายไต้	7	วิทยากรชุมชน
140.	นายสมนึก	สุธรรม	7	วิทยากรชุมชน
141.	นายสุบิล	วงศ์พญา	7	วิทยากรชุมชน
142.	นายสมทบ	อินกันยา	7	วิทยากรชุมชน
143.	นายสุขสันต์	ดอกหอม	7	วิทยากรชุมชน
144.	นางเนาวรัตน์	เชียงหลิว	8	วิทยากรชุมชน
145.	นางมลทา	แก้วมหาโชค	8	วิทยากรชุมชน
146.	นายจำรัส	หล่ายแปด	8	วิทยากรชุมชน
147.	นายคิด	นียากุล	8	วิทยากรชุมชน
148.	นายพุดิชัย	หล่ายแปด	8	วิทยากรชุมชน
149.	นายพันธ์	แสนอาทะ	8	กรรมการ
150.	นางไฮแก้ว	นียากุล	8	กรรมการ
151.	นายมูล	หล่ายแก้ว	8	กรรมการ
152.	นางคำมี	หล่ายแก้ว	8	กรรมการ
153.	นายอรุณ	แสนธง	8	กรรมการ
154.	นายบุญเทียร	หงส์พิทักษ์ชน	8	กรรมการ
155.	นายสุภาพ	ทะจาย	8	กรรมการ
156.	นายสิทธิ์	ทากุล	8	กรรมการ
157.	นายสยาม	ใจเฉียง	8	ผู้ประสานงาน
158.	นายกิตติพงษ์	พุดิ	8	ผู้ประสานงาน

ข้อมูลแกนนำนักเรียนเกษตรอินทรีย์ในโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่หล่าย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	โรงเรียน
1.	นายศาสตรา บ่อคำ	ครูผู้รับผิดชอบ	ร.ร. บ้านแม่หล่าย ฯ
2.	ค.ช.สุรศักดิ์ ศรีแก้ว	แกนนำนักเรียน	ร.ร. บ้านแม่หล่าย ฯ
3.	ค.ช.อภิเชษฐ์ ดวงตะ	แกนนำนักเรียน	ร.ร. บ้านแม่หล่าย ฯ
4.	ค.ช.เกียรติศักดิ์ หงส์พิทักษ์ชน	แกนนำนักเรียน	ร.ร. บ้านแม่หล่าย ฯ
5.	ค.ญ.นิตยา กรุงศรี	แกนนำนักเรียน	ร.ร. บ้านแม่หล่าย ฯ
6.	ค.ญ.ปรีชาภรณ์ ห้วยหงษ์ทอง	แกนนำนักเรียน	ร.ร. บ้านแม่หล่าย ฯ
7.	ค.ญ.วาสนา เหมืองแก้ว	แกนนำนักเรียน	ร.ร. บ้านแม่หล่าย ฯ
8.	นายสิงการ แสงโรจน์	ครูผู้รับผิดชอบ	ร.ร. แม่หล่ายกาซ้องฯ
9.	ค.ช.วัชระ ชมพูอินทร์	แกนนำนักเรียน	ร.ร. แม่หล่ายกาซ้องฯ
10.	ค.ช.พงศธร กรุงศรี	แกนนำนักเรียน	ร.ร. แม่หล่ายกาซ้องฯ
11.	ค.ช.ธวัชชัย แก้วมูล	แกนนำนักเรียน	ร.ร. แม่หล่ายกาซ้องฯ
12.	ค.ญ.เฉลิมขวัญ แมตสอง	แกนนำนักเรียน	ร.ร. แม่หล่ายกาซ้องฯ
13.	ค.ญ.ชลิตา ม้าอูดสำห้	แกนนำนักเรียน	ร.ร. แม่หล่ายกาซ้องฯ
14.	นายสมบุรณ์ ลอสี	ครูผู้รับผิดชอบ	ร.ร. วัดบุญเจริญฯ
15.	ค.ช.เกียรติศักดิ์ หงส์พิทักษ์ชน	แกนนำนักเรียน	ร.ร. วัดบุญเจริญฯ
16.	ค.ญ.บุตรีจิตรา เจตะนันท์	แกนนำนักเรียน	ร.ร. วัดบุญเจริญฯ
17.	ค.ญ.สุเมธินี ทองตัน	แกนนำนักเรียน	ร.ร. วัดบุญเจริญฯ
18.	ค.ญ.รัชนีวรรณ สิงห์เห	แกนนำนักเรียน	ร.ร. วัดบุญเจริญฯ
19.	ค.ญ.กิตกานูจน์ หล่ายเจ็ด	แกนนำนักเรียน	ร.ร. วัดบุญเจริญฯ

แผนงาน/โครงการการดำเนินงานกิจกรรมปี 2553 ในชุมชนตำบลแม่หล่าย

ซึ่งชุมชนวางแผนจะดำเนินการเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนและเยาวชนในเขตเทศบาลตำบลแม่หล่าย

(1) กิจกรรมด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยดังต่อไปนี้

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย / กิจกรรม
1. โครงการจัดหาเครื่องสูบน้ำเพื่อการเกษตร	เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพื่อทำการเกษตรอย่างเพียงพอ	จัดหาเครื่องสูบน้ำพลังงานไฟฟ้า (ขั้วเม็สขนาด 3 แรง)จำนวน 1 เครื่อง

2. โครงการจัดหาเครื่องมือการทำงานเกษตรกรรม	เพื่อให้เกษตรกรมีเครื่องมือทำงานเกษตรอย่างเพียงพอและลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตร	จัดหาเครื่องมือทำการเกษตร อาทิ รถเกี่ยวข้าวรถดำนา รถไถนา เครื่องพ่นสารเคมี
3. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าทางการเกษตร	เพื่อให้ประชาชนกลุ่มอาชีพด้านการเกษตรมีรายได้มากยิ่งขึ้น	จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ อาทิ ข้าว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว
4. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสาน	เพื่อให้ผลิตภัณฑ์จักสานของกลุ่มผู้สูงอายุมีความหลากหลายและมีมูลค่า	จัดหาเครื่องมือในการผลิตผลิตภัณฑ์จักสาน
5. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้าน	เพื่อให้สมาชิกกลุ่มแม่บ้านมีอาชีพเสริมและมีรายได้	จัดตั้งกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า อาทิ กลุ่มทอผ้า เย็บเสื้อผ้าตัดเย็บเสื้อผ้าจัดหาเครื่องมือผลิต อาทิ จักรเย็บผ้า
6. โครงการส่งเสริมการทำเกษตรในฤดูแล้ง	เพื่อให้เกษตรกรได้ใช้พื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด	ให้ความรู้แก่เกษตรกรในการทำเกษตรกรรมในฤดูแล้งและจัดหาเมล็ดพันธุ์ทางการเกษตรกรรม อาทิ งา ถั่วเขียว ถั่วเหลือง
7. โครงการอบรมสร้างอาชีพเสริม	เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และสามารถลดรายจ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน	จัดอบรมสร้างอาชีพเสริมแก่ประชาชนผู้สนใจ อาทิ การเพาะเห็ดต่างๆ การทำน้ำยาเอนกประสงค์ต่างๆ
8. โครงการส่งเสริมเกษตรกรผู้เลี้ยงโคกระบือ	เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายแก่เกษตรกรในการจัดหาอาหารสัตว์	จัดหาเครื่องอัดฟางข้าวจำนวน 1 เครื่อง
9. โครงการก่อสร้างโรงสีชุมชน	เพื่อลดค่าใช้จ่ายในหมู่บ้านและมีรายได้เสริม	ก่อสร้างโรงสีชุมชนจำนวน 1 โรง
10. โครงการจัดตั้งศูนย์การดำเนินงานตามแนวทางพระราชดำริ (เกษตรทฤษฎีใหม่)	เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรที่สนใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	สนับสนุนเกษตรกรที่มีความพร้อมในการดำเนินการ
11. โครงการผลิตยาสมุนไพร	เพื่อให้ประชาชนได้มีอาชีพและมีรายได้	จัดกิจกรรมฝึกอบรมให้แก่ผู้สนใจในหมู่บ้าน และจัดตั้งกลุ่มผลิตยาสมุนไพร
12. โครงการฝึกอบรมการจัดแต่งดอกไม้	เพื่อให้ประชาชนได้มีอาชีพและมีรายได้	จัดฝึกอบรมแก่ผู้สนใจในหมู่บ้าน

13. โครงการผลิตปุ๋ยชีวภาพ	เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้านลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อปุ๋ยและสามารถมีรายได้เสริม	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานผลิต จัดตั้งกองทุน และจัดหาวัตถุดิบในการผลิต
---------------------------	---	---

(2) กิจกรรมด้านการส่งเสริมศิลป วัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการจัดการสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยแผนงาน/โครงการดังต่อไปนี้

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย / กิจกรรม
1. โครงการสร้างหอผีเจ้าบ้าน	เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้อนุรักษ์ประเพณีพื้นบ้านให้คงอยู่ต่อไป	จำนวน 1 หลัง
2. โครงการอนุรักษ์การเล่นดนตรีพื้นบ้าน	เพื่อให้การเล่นดนตรีพื้นบ้านยังคงได้รับการสืบทอดต่อไป	จัดหาเครื่องดนตรีพื้นบ้านอาทิ สะล้อ ซอ ซึง และจัดฝึกการเล่นแก่เด็กเยาวชน
3. โครงการปรับปรุงอาคาร(ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้าน)	เพื่อให้มีสถานที่รวบรวมข้อมูลด้านวัฒนธรรมและประเพณีของหมู่บ้าน	ปรับปรุงอาคาร โรงเรียนบุญเจริญเพื่อใช้เป็นศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้าน
4. โครงการไหว้เจ้าปู่มือเหล็ก	เพื่อให้ร่วมอนุรักษประเพณีพื้นบ้านให้คงอยู่ต่อไป	จำนวน 1 ครั้ง
5. โครงการก่อสร้างกุหลวงพระเจ้าทันใจ	เพื่อให้มีสถานที่ที่มีความเหมาะสมในการกราบไหว้	ก่อสร้างกุหลวงปู่พระเจ้าทันใจจำนวน 1 หลัง
6. โครงการลดโลกร้อน ลดโรคร้าย	เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงภาวะโรคร้อนและเป็นต้นเหตุการเกิดโรคต่างๆ	จัดกิจกรรมไม่เผาหญ้าหรือฟางข้าวร่วมปลูกต้นไม้

(3) กิจกรรมด้านการร่วมส่งเสริมการบริหารจัดการพลังงานอย่างยั่งยืน รู้จักการอนุรักษ์และประหยัดพลังงาน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยแผนงาน/โครงการดังต่อไปนี้

โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย / กิจกรรม
1. โครงการสร้างลานตากปุ๋ย	เพื่อให้มีสถานที่ที่มีความเหมาะสมในผลิตปุ๋ย	ก่อสร้างลานตากปุ๋ยจำนวน 1 แห่ง
2. โครงการลดใช้พลังงาน	เพื่อลดค่าใช้จ่ายของประชาชนในการใช้พลังงาน	จัดกิจกรรมรณรงค์ในการลดการใช้พลังงานต่างๆในชุมชน

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลการจัดเวทีชาวบ้าน

รายชื่อแกนนำชุมชนผู้เข้าร่วมให้ข้อมูลการจัดเวทีชาวบ้าน ทั้ง 8 หมู่ในตำบลแม่หล่าย
ตลอดโครงการวิจัยกระบวนการส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการ
จัดการความรู้ในเทศบาลแม่หล่าย จังหวัดแพร่

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่ง
หมู่ 1			
1	นายเพลิน สิงห์เห	48/1 หมู่ 1	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
2	นายอดิพันธ์ หมิ่นไธ้	38/3 หมู่ 1	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
3	นางแดง สนามเขต	80/2 หมู่ 1	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
4	นายหน้อน พุ่งพรวง	20 หมู่ 8	รองนายกฯ
5	นายต้อย หงส์บิน โบก	18/1 หมู่ 1	ผู้ใหญ่บ้าน
6	นางบุผา อินกันยา	18 หมู่ 1	วิทยากรชุมชนเกษตรอินทรีย์
7	นางสุดสาคร พลวงษ์ศรี	35 หมู่ 1	วิทยากรชุมชนเกษตรอินทรีย์
8	นายรพ ทะเจริญ	13/2 หมู่ 1	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
9	นายกันยา เสนาคำ	8/1 หมู่ 1	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
10	นายเกษม หนองหลัง	84/3 หมู่ 1	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
11	นางปีพมา สิงห์ทะยม	12/2 หมู่ 1	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
12	น.ส.นำทิพย์ หล่ายชนะนะ	4 หมู่ 1	แกนนำเยาวชน
13	น.ส.จรรุวรรณ หล่ายชนะนะ	4 หมู่ 1	แกนนำเยาวชน
14	นายอาทิตย์พงษ์ หงส์พิทักษ์ชน	56 หมู่ 1	แกนนำเยาวชน
15	ค.ญ. ลัดดาวรรณ เสนาคำ	23/3 หมู่ 1	แกนนำเยาวชน
16	น.ส.สุธิดา หล่ายแปด	20/6	แกนนำเยาวชน
17	น.ส.โสภิตา หงส์พิทักษ์ชนแปด	100 หมู่ 1	แกนนำเยาวชน
18	น.ส.ฉัตรสุดา บัวบาน	14 หมู่ 1	แกนนำเยาวชน
19	น.ส.สุธีรา แสนนวล	51/3 หมู่ 1	แกนนำเยาวชน
20	น.ส.สุภารัตน์ ชมภูชนะภัย	22/1 หมู่ 1	แกนนำเยาวชน

หมู่ 2			
21	นายเหลื่อง หงส์พิทักษ์ชน	192/2หมู่2	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
22	นายทองอินทร์ แก้วภา	143/2หมู่2	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
23	นางซอน จันทร์พริก	192หมู่2	กลุ่มแม่บ้าน
24	นางเฉลียงศรี หล่ายสอง	175/2หมู่2	กลุ่มแม่บ้าน
25	นายธีระพงษ์ ศรีใจวงศ์	หมู่2	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
26	นางฟองศรี หล่ายเจ็ด	189/1หมู่2	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
27	นางพรรณิ มีมาก	164/3หมู่2	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
28	นางจรัญ เพชรพินิจ	หมู่2	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
29	นายอาทิตย์ หล่ายเจ็ด	หมู่2	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
30	นางสาวยุคนันต์ อุตธรรมชัย	หมู่2	แกนนำเยาวชน
31	นางสาววิไล กู้สู้	หมู่2	แกนนำเยาวชน
หมู่ 3			
32	นางสุนันท์พันธุ์ ศศิกัทรกุล	9/4หมู่3	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
33	นายคาร พุฒิวังค์	98/9หมู่3	ปราชญ์ชาวบ้านคนตรีพื้นเมือง
34	นางสุจิรา พุฒิมวงค์	5/1หมู่3	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
35	นายทวี สมหล่าย	5/2หมู่3	ผู้ใหญ่บ้าน
36	นายทรงพล รัตนเมืองสอง	39/2หมู่3	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
37	นางประคิษฐ์ ศศิกัทรกุล	69/2หมู่3	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
38	นายสุทธิภูมิ ทับแสง	6/8หมู่3	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
39	นายประยุทธ์ กรุงศรี	11/4หมู่3	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
40	นายอดุล ลือใจ	9/6หมู่3	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
41	นายอู่่น ม้าอูดสำด	หมู่3	ปราชญ์ชาวบ้านคนตรีพื้นเมือง
42	นายพันธ์ศักดิ์ ดอกแสง	หมู่3	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
43	ค.ญ. ศิริขวัญ ทับแสง	6/1หมู่3	แกนนำเยาวชน

44	ค.ช. ทรงวุฒิ กรุงศรี	11/4หมู่3	แกนนำเยาวชน
45	ค.ช. พัสสน สุวรรณรัตน์	6/6หมู่3	แกนนำเยาวชน
46	ค.ช. กฤษณชัย ม้าอุตสาหกรรม	6/7 หมู่ 3	แกนนำเยาวชน
47	น.ส.กัณตนา น้าหล่าย	26/2หมู่ 3	แกนนำเยาวชน
48	ค.ช. เอเชียว ทับแสง	6/8หมู่ 3	แกนนำเยาวชน
49	ค.ช. สมพร น้าหล่าย	26/3หมู่ 3	แกนนำเยาวชน
50	นายไกรวุฒิ กรุงศรี	11/4หมู่ 3	แกนนำเยาวชน
51	นายจักรพงศ์ ดอนจักร	13/1หมู่ 3	แกนนำเยาวชน
หมู่ 4			
52	นายผิน หล่ายโท	67/4หมู่4	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
52	นายพิภาค กรุงศรี	29/1หมู่4	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
53	นางจันเนียร กรุงศรี	35หมู่4	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
54	นายพล วุฒิ	14/2หมู่4	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
55	นายสาย แก้วมุล	12/3หมู่4	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
56	นายบุญส่ง หล้าโลก	46หมู่4	ปราชญ์ชาวบ้านด้านจักรสาน
57	นายสนั่น ปัญญา	3หมู่4	ปราชญ์ชาวบ้านกลุ่มโรงเรียนชานา
58	นายอ่อน นีนัง	4หมู่4	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
59	นายมัด ปินะกัน	หมู่4	วิทยากรชุมชนเกษตรพอเพียง
60	นายผดุง เต้าทอง	13/1หมู่4	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
61	นายภราดร นีนัง	32/2หมู่4	อสม.
62	นายสุเทพ สุมณฑกุล	21หมู่4	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
63	ค.ญ.การุณ โปร่งคำ	74หมู่4	แกนนำเยาวชน
64	น.ส.กชามาส หนองหล่าย	64/2หมู่4	แกนนำเยาวชน
65	ค.ญ.อรพินท์ สมบุตร	67/2หมู่4	แกนนำเยาวชน
66	ค.ญ.วรรณภา มากอยู่	25/2หมู่4	แกนนำเยาวชน
67	ค.ญ.วิจิศา พงษ์สาร	25/4หมู่4	แกนนำเยาวชน
68	ค.ช.คมกฤษณ์ ขวงแก้ว	65/7หมู่4	แกนนำเยาวชน

69	ค.ช.อนุศักดิ์ สุขทรัพย์	1/1หมู่4	แกนนำเยาวชน
70	ค.ช.รัฐธรรมนุญ คาวนัน	31หมู่4	แกนนำเยาวชน
71	นายกรกช รัตนเมืองสอง	23/6หมู่4	แกนนำเยาวชน
72	นายเกียรติ กรุงศรี	8/3หมู่4	แกนนำเยาวชน
หมู่ 5			
73	นายพันธ์ศักดิ์ สมบุตร	7หมู่ 5	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
74	นายสมชาย คุ่มทรัพย์	38/2หมู่ 5	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
75	นายพรรณศักดิ์ อ้อมแอม	หมู่ 5	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
76	นายสมฤทธิ์ เดชอุปการ	หมู่ 5	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
77	นายสุพจน์ ปาโย	หมู่ 5	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
78	นายมนุญ วงศ์อรินทร์	หมู่ 5	ปราชญ์ชาวบ้านด้านเกษตรอินทรีย์ ปลอดภัย
79	นางธีรวรรณ วงศ์อรินทร์	หมู่ 5	วิทยากรชุมชนด้านการทำบัญชีครัวเรือน
80	นางสาย ศรีใจ	หมู่ 5	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
81	นางพินช์ เดชอุปการ	หมู่ 5	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
82	นางทิพากร เดชสุภากร	หมู่ 5	ปราชญ์ชาวบ้านด้านจักสาน
83	ค.ญ.อมิตตา วงศ์อรินทร์	18/1หมู่ 5	แกนนำเยาวชน
84	ค.ญ.อัญจิการ์ วงศ์อรินทร์	18/1หมู่ 5	แกนนำเยาวชน
85	ค.ช.สิทธิพันธ์ คุ่มทรัพย์	38/2หมู่ 5	แกนนำเยาวชน
86	ค.ช.ศตวรรษ ศรีจันทร์ดี	38/9หมู่ 5	แกนนำเยาวชน
87	ค.ช.สุรวัตร เดชอุปการ	18/2หมู่ 5	แกนนำเยาวชน
88	ค.ช.พินัย อินยะ	18หมู่ 5	แกนนำเยาวชน
หมู่ 6			
89	นางวิชุดา เกตุสุริยพงศ์	122 หมู่ 6	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
90	นางอมรา สวนใหญ่	106หมู่ 6	อสม.
91	นางมันทนา จิตตธาดาพงศ์	114หมู่ 6	เลขานุการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
92	ค.ค.ทำนอง วงศ์พุด	245หมู่ 6	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
93	นายสำราญ ม้าอิทธิ	250หมู่ 6	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
94	นางธัญรัตน์ สุปีนะ	273หมู่ 6	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน

95	นางสาวจุฬารัตน์ ทุ่งจักร	274 หมู่ 6	ประธานกลุ่มแม่บ้าน
96	นายอนุชิต เหมืองหม้อ	260 หมู่ 6	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
97	นายชารีย์ ยัพวัฒนา	301/1 หมู่ 6	ผู้ใหญ่บ้าน
98	นางพิมพ์ หอมดอก	100 หมู่ 6	ประธานกลุ่มสตรี
99	นางสาวภิญญาดา มีเสาเรือน	หมู่ 6	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
100	นายนิพนธ์ แก้ววิเศษ	294 หมู่ 6	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
101	นายเกษม เกตุสุริยะพงศ์	122 หมู่ 6	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
102	นายวรเทพ สุวรรณกาศ	97 หมู่ 6	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
103	นายสยาม หอมดอก	หมู่ 6	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
104	นายพีระพัฒน์ ธีระวรรณศิริ		หัวหน้ากองสาธารณสุขฯ
105	นายสุเทพ สุ่มณฑกุล		ที่ปรึกษานายกฯ
106	ค.ญ.วันเพ็ญ แสงเก่ง	212 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
107	ค.ญ.จุฑาวรรณ เหมืองหม้อ	256 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
108	ค.ช.ศรัณย์ สมบุตร	252 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
109	ค.ญ.ภัทรนันท์ แสงเก่ง	228 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
110	ค.ญ.จุฑาภรณ์ จิตตธาดาพงศ์	114 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
111	น.ส.ผกาพรรณ วีระคำ	114 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
112	น.ส.จิรนันท์ แสนปัญญา	114 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
113	น.ส.สุทธิดา ชิมจันทร์	114 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
114	น.ส.สิรินาถ วงศ์ศิริ	79 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
115	ค.ญ.วัลลภา อินทร์ชัย	102 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
116	ค.ช.ทรงยศ โลกคำลือ	219 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
117	ค.ญ.จุฑามาศ เหมืองหม้อ	256 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
118	นางสาวจิราพร จิมจันทร์	277 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
119	ค.ญ.ปิยพร ดวงใน	279 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
120	น.ส.ดาวฤทัย โลกคำลือ	272 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
121	น.ส.นันทิชา ดวงใน	279 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
122	น.ส.จิราพร ดวงใน	270 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน
123	น.ส.สิริรัตน์ ดันดีไพบุลย์กุล	297 หมู่ 6	แกนนำเยาวชน

หมู่ 7			
124	นายศรี อนุภาพ	114หมู่ 7	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
125	นางสังวาล หล่ายโท้	136หมู่ 7	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
126	นายประหยัด มังกิตะ	41หมู่ 7	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
127	นายวิชาญ หล่ายโท้	136หมู่ 7	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
128	นายประทวน วังหลัง	73หมู่ 7	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
129	นายพีรพงศ์ แสงเก่ง	13หมู่ 7	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
130	นางสาวอรินทร์ อินกันยา	58หมู่ 7	ประธานกลุ่มแม่บ้าน
131	นางธีระวัลย์ วัฒนชัยวรรณ	39หมู่ 7	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
132	สอ.ประสิทธิ์ วงศ์เมืองแก่น	44หมู่ 7	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
133	นายสมเดช ฟองจ่าน	97หมู่ 7	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
134	นายสนั่น หล่ายเจ็ด	หมู่ 7	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
135	ค.ช.ชนัชชา อินทรีย์	104หมู่ 7	แกนนำเยาวชน
หมู่ 8			
136	นายสยาม ใจเฉียง	87หมู่ 8	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
137	นางเนาวรัตน์ เชียงหลิว	125หมู่ 8	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
138	นายบุญเทียร หงส์พิทักษ์ชน	56หมู่ 8	สมาชิกสภาเทศบาลฯ
139	นางนพรัตน์ จันทร์ศิริจร	38หมู่ 8	ประธานกลุ่มแม่บ้าน
140	นายจรัส หล่ายแปด	12หมู่ 8	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
141	นายกิตติพงศ์ พุฒิ	13หมู่ 8	ผู้ใหญ่บ้าน
142	นางหรรุ่ง เจตะนันท์	89หมู่ 8	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
143	นางไฮแก้ว นิยากุล	101หมู่ 8	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน
144	นางไหล่ แสงธง	4หมู่ 8	ปราชญ์ชาวบ้านด้านการตัดตุ้ง
145	นางสาวศิริพร หล่ายสอง	110หมู่ 8	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง
146	นายอรุณ แสงธง	3หมู่ 8	กรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำ

			หมู่บ้าน
147	นางมณฑา แก้วมหาโชคเจริญ	100หมู่8	วิทยากรชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียง/ ปราชญ์ชาวบ้านด้านการปลูกแก้วมังกร
148	ค.ช.ธีรวัฒน์ นิลคำ	2หมู่8	แกนนำเยาวชน
149	ค.ช.กฤษยา หงส์พิทักษ์ชน	100หมู่8	แกนนำเยาวชน
150	ค.ช.จурจักร หล่ายชนะ	92หมู่8	แกนนำเยาวชน
151	ค.ช.พัฒนา คูหา	51 หมู่8	แกนนำเยาวชน
152	ค.ช.ทินกร หล่ายแปด	12หมู่8	แกนนำเยาวชน
153	ค.ช.ชัยวัฒน์ เสนาคำ	23/1หมู่8	แกนนำเยาวชน
154	ค.ช.ชานนท์ ทะจาย	22หมู่8	แกนนำเยาวชน
155	นายกฤษฎา ทากุล	53/8หมู่8	แกนนำเยาวชน
156	นายณัฐวุฒิ หล่ายห้า	41หมู่8	แกนนำเยาวชน

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างรูปแบบการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้
ร่วมกันในชุมชน

“ไปงานวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน

กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค้นหาสิ่งดีๆ ในชุมชน

1. หากคนชวนคุย 1 คน (ประธานชวนคุยในกลุ่ม)
2. หาผู้จัดบันทึกการพูดคุยในกลุ่ม 1 คน (เลขานุการจัดบันทึกในกลุ่ม)
3. ร่วมกันระดมความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - 3.1 ศักยภาพชุมชน / อาชีพ/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ วัฒนธรรมประเพณี (ปฏิทินชุมชน) มีอะไรบ้าง
 - 3.2 การรวมกลุ่ม/เครือข่าย ด้านเศรษฐกิจพอเพียง มีอะไรบ้าง
 - 3.3 ค้นหากิจกรรม/โครงการ /สิ่งดีๆ ในหมู่บ้านตนเองที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกและพฤติกรรมของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอะไรบ้าง และดำเนินกิจกรรมอย่างไร

กติกา

1. ฟังให้ดี เวลาคนอื่นพูด
 2. ห้ามพูดแซง
 3. ใช้เวลาเท่าที่ให้ เพราะเป็นคำพูดที่ผ่านกระบวนการคิดมาแล้ว
- (3 หัวข้อ ให้เวลา 20 นาที)

“ใบงานถอดบทเรียนค้นหาของดี 8 หมู่
ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”

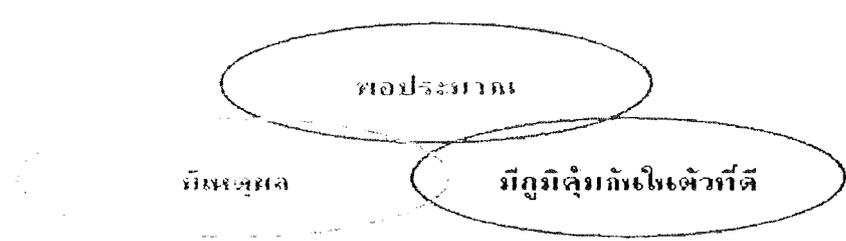
กระบวนการถอดบทเรียนค้นหาของดี 8 หมู่

4. หากคนชวนคุย 1 คน (ประธานชวนคุยในกลุ่ม)
5. หาผู้จัดบันทึกการพูดคุยในกลุ่ม 1 คน (เลขาฯจัดบันทึกในกลุ่ม)
6. ร่วมกันค้นหาและคัดเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่โดดเด่นมากที่สุด ในหมู่บ้านตนเองมา 1 กิจกรรม
“ชื่อกิจกรรม.....”

****จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มระดมความคิดเห็นร่วมกัน ตามหัวข้อต่อไปนี้****

- 3.1 ความเป็นมาเป็นไปของการเกิดกิจกรรมนี้ เกิดขึ้นได้อย่างไร/
เริ่มต้นจากอะไร
- 3.2 กิจกรรมนี้มีวิธีการดำเนินการอย่างไร
- 3.3 จากการทำกิจกรรมนี้ ก่อเกิด“สุขภาวะ” 4 ด้านที่ท่านได้รับ
จากกิจกรรมนี้มีอะไรบ้าง
 - (1) สุขกาย (ด้านร่างกาย) อย่างไร
 - (2) สุขใจ (ด้านจิตใจ) อย่างไร
 - (3) สุขทางสังคม (ด้านสังคม) อย่างไร
 - (4) สุขทางจิตวิญญาณ/ปัญญา (ด้านปัญญา/เข้าถึงความดีงาม ถูกต้อง จิตใจเปี่ยมสุข) อย่างไร

7. ปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้กิจกรรมนี้ประสบความสำเร็จ
8. กิจกรรมนี้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร
- มีความพอประมาณ อย่างไร
 - มีเหตุผล อย่างไร
 - มีภูมิคุ้มกันที่ดี อย่างไร
 - มีความรู้ อย่างไร
 - มีคุณธรรมอย่างไร

ทางสายกลาง	
	
ชื่อโรงเรียน / ระบุ <u>โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด</u>	ชื่อผู้ใช้ชุดกิจกรรม <u>นางสาวประจักษ์พร สมใจเสนาห์ สอนปีครูชั้น ม.๒/๒</u>
<u>ดิฉัน / เศรษฐกิจ / สังคม / สิ่งแวดล้อม</u>	
<u>สมจุด / มีผล / ชื่นชอบ</u>	

กติกา

1. ฟังให้ดี เวลาคนอื่นพูด
2. ห้ามพูดแซง
3. ใช้เวลาเท่าที่ให้ เพราะเป็นคำพูดที่ผ่านกระบวนการคิดมาแล้ว

(5 หัวข้อ ให้เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที)

ภาคผนวก จ

ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่วิจัย

จัดเวทีประชุมชาวบ้านวิเคราะห์บริบทชุมชนและศักยภาพชุมชนเทศบาลแม่หล่าย

ได้แก่ ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

จัดเวทีประชุมแกนนำเยาวชนวิเคราะห์บริบทชุมชนและศักยภาพชุมชนเทศบาลแม่หล่าย

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง(เกษตรผสมผสาน) ของพ่อมณูญ วงศ์อรินทร์ แบบครบวงจร

ศูนย์เรียนรู้โรงเรียนชาวนา แหล่งเรียนรู้ในการทำการเกษตร โดยเน้นการทำการเกษตรวิถีอินทรีย์

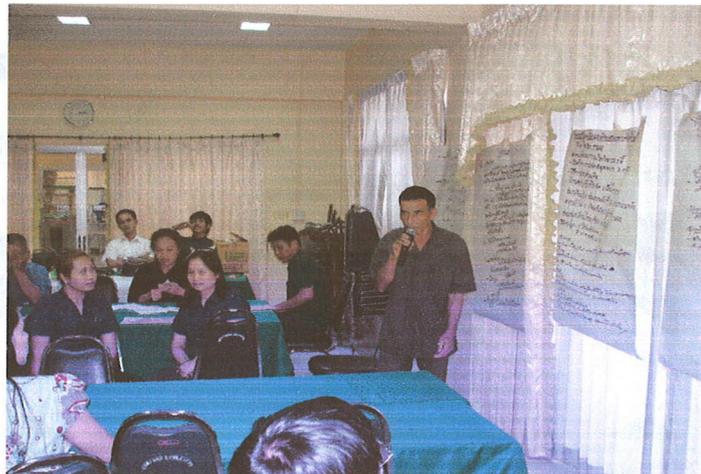
การเลี้ยงปลาอุกบ่อต้นแบบชีววิถี หมู่ 5

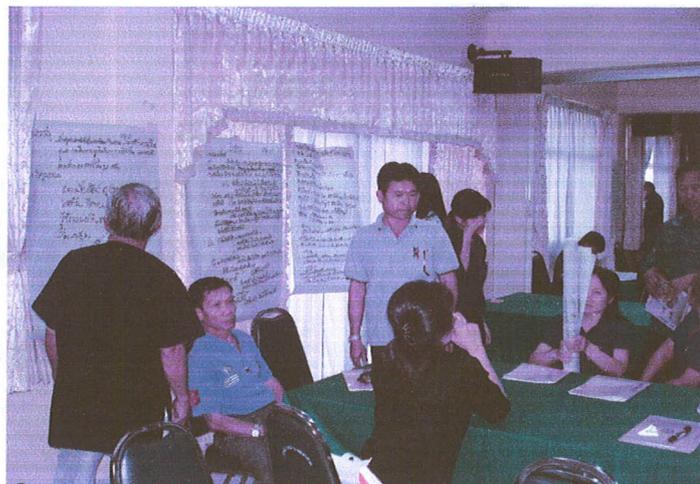
ผลิตภัณฑ์ถ่านผลไม้และน้ำส้มควับไม้จากเตาเผาชีวภาพ 200 ลิตร

อบรมปรับกระบวนการทัศนวิสัยแบบพอดีด้วยวิถีพอเพียงแก่แกนนำชุมชนตำบลแม่หล่าย

แกนนำชุมชนทั้ง 8 หมู่ร่วมถอดบทเรียนกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่

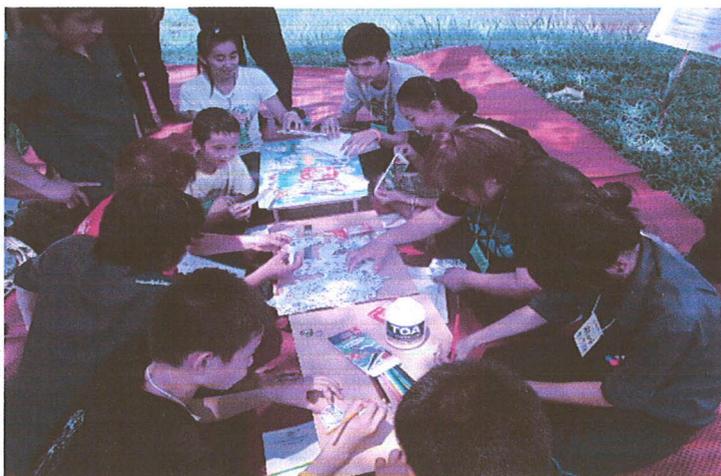
ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ shopping idea บทเรียนด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จจากหมู่บ้านอื่นๆ

จัด โครงการศึกษาดูงานและจัดกิจกรรมฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อส่งเสริมค่านิยมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง แก่เยาวชนตำบลแม่หล่าย ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแพร่

“ฐาน คุณค่า จากสิ่งไร้ค่า” ส่วนหนึ่งของฐานกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การนำสิ่งที่ไม่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่

เยาวชนตำบลแม่หล่ายมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อนิทานเพื่อความพอเพียงเพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกการใช้ชีวิตแบบพอเพียง

ประวัตินักวิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

- ชื่อ (ภาษาไทย) นางสาวศิริพร พันธูลี
(ภาษาอังกฤษ) Miss Siriporn Phuntulee
- หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3650100704963
- ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำสาขาวิชาพื้นฐาน (จิตวิทยา)
มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่เฉลิมพระเกียรติ ต.แม่ทราย
อ. ร้องกวาง จ.แพร่ 54140 e-mail:pukan5@hotmail.com
- หน่วยงานและที่อยู่ติดต่อ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่เฉลิมพระเกียรติ 17 หมู่ 3
ต.แม่ทราย อ. ร้องกวาง จ.แพร่ 54140
โทรศัพท์ 054-648593-5 #2204 หรือ 086-6546504
โทรสาร 054-648596
e-mail:pukan5@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อ ปริญญาและ ชื่อเต็ม	คณะ	วิชาเอก	ชื่อสถาบันการศึกษา	ประเทศ
2543	ตรี	ศศ.บ.	มนุษยศาสตร์	ฝรั่งเศส	ม.เชียงใหม่	ไทย
2546	โท	วท.ม.	วิทยาศาสตร์	จิตวิทยา อุตสาหกรรม และองค์การ	ม.เชียงใหม่	ไทย

6. สาขาวิชาที่ชำนาญเป็นพิเศษ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาสังคม การจัดการด้านสุขภาพและการจัดการความรู้

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ: ระบุสถานภาพในการทำวิจัย เป็นหัวหน้าโครงการหรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละเรื่อง

- วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในคุณลักษณะงาน คุณภาพชีวิต ในการทำงาน และค่านิยมการบริการของพนักงานโรงแรม จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท 2546 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หัวหน้าโครงการวิจัย สัดส่วนวิจัย 100%

- โครงการวิจัย เรื่อง “ การจัดการความรู้ของกลุ่มร้อยละยี่สิบเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนห้วยหม้าย” ปี 2549 ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กระทรวงวัฒนธรรม หัวหน้าโครงการวิจัย สัดส่วนวิจัย 35 %

- โครงการวิจัย เรื่อง “การศึกษาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจการทำมีดบ้านหนองห้า อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่” ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้ร่วมโครงการวิจัย สัดส่วนวิจัย 20 %
- โครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแผนแม่บทชุมชนโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนห้วยหม้าย” ได้รับงบประมาณสนับสนุน จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โครงการวิจัย สัดส่วนวิจัย 100 %
- โครงการวิจัย เรื่อง “การวิจัยและพัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนห้วยหม้ายอำเภอสองจังหวัดแพร่” ได้รับงบประมาณสนับสนุน จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โครงการวิจัย สัดส่วนวิจัย 60 %

ผู้ร่วมวิจัย

1. ชื่อ (ภาษาไทย) นายวัฒนา วณิชชานนท์
(ภาษาอังกฤษ) Mr. Wattana Wanitchanont
2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3840200004678
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำสาขาวิชาพื้นฐาน (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่เฉลิมพระเกียรติ ต.แม่ทราย อ. รื่องกวาง จ.แพร่ 54140 e-mail:wattana.rc13@hotmail.com
4. หน่วยงานและที่อยู่ติดต่อ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่เฉลิมพระเกียรติ 17 หมู่ 3 ต.แม่ทราย อ. รื่องกวาง จ.แพร่ 54140 โทรศัพท์ 054-648593-5 #2229 หรือ 081-6979331 โทรสาร 054-648596 e-mail:wattana.rc13@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อ ปริญญาและชื่อเต็ม	คณะ	วิชาเอก	ชื่อสถาบันการศึกษา	ประเทศ
2540	ตรี	วท.บ.	พลศึกษา	สันตนาการ	ม.ศรีนครินทร์ วิโรฒ	ไทย
2544	โท	กศ.ม.	พลศึกษา	พลศึกษา	ม.ศรีนครินทร์ วิโรฒ	ไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

การดูแลด้านสุขภาพ นันทนาการ และกีฬา

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1) งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

- วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาระดับทรวงตรงของนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2544” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท 2545 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์.
หัวหน้าโครงการวิจัย สัดส่วนวิจัย100%

ผู้ร่วมวิจัย

1. ชื่อ (ภาษาไทย) นายบรรจง ยัพวัฒนา
(ภาษาอังกฤษ) Mr.Banjong yupwattana
2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 354 99 000 179 01
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลแม่หล่าย
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
e-mail :
4. หน่วยงานและที่อยู่ติดต่อ สำนักงานเทศบาลแม่หล่าย
99 หมู่5 ถนนยันตรกิจโกศล ตำบลแม่หล่าย
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000
โทรศัพท์ 054 646842 ,054620320
มือถือ 086 7870051
โทรสาร 054 646842 ,054620320 ต่อ 115
e-mail :

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อ ปริญญาและ ชื่อเต็ม	คณะ	วิชาเอก	ชื่อ สถาบันการศึกษา	ประเทศ
2548	ตรี	ศศบ. ศิลปศาสตร์ บัณฑิต	บริหาร	การพัฒนาชุมชน	มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์	ไทย

6. สาขาวิชาที่ชำนาญเป็นพิเศษ

- การพัฒนาชุมชน

7. ประสพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ: ระบุสถานภาพในการทำวิจัย เป็นหัวหน้าโครงการหรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละเรื่อง

- ผู้ร่วมวิจัยหัวหน้าโครงการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนมีส่วนร่วม เทศบาลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
- ผู้ร่วมวิจัยการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาด้านสาธารณสุข องค์การปกครองท้องถิ่น

ผู้ร่วมวิจัย

1. ชื่อ (ภาษาไทย) นายพีระพัฒน์ ชีระวรรณะศิริ
(ภาษาอังกฤษ) Mr.Peerabhat Theerawattanasiri
2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 354 01 006 687 55
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่ง นักบริหารงานสาธารณสุข 6
หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
e-mail : T.peerabhat@hotmail.com
4. หน่วยงานและที่อยู่ติดต่อ สำนักงานเทศบาลแม่หล่าย
99 หมู่ 5 ถนนชั้นตรกิจโกศล ตำบลแม่หล่าย
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000
โทรศัพท์ 054 646842 ,054620320
มือถือ 086 7870051
โทรสาร 054 646842 ,054620320 ต่อ 115
e-mail : T.peerabhat@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อ ปริญญาและ ชื่อเต็ม	คณะ	วิชาเอก	ชื่อ สถาบันการศึกษา	ประเทศ
2542	ตรี	รปบ. รัฐประศาสน ศาสตร์บัณฑิต	บริหาร	บริหารงานบุคคล	มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิ ราช	ไทย
2547	ตรี	วทบ. วิทยาศาสตร์ บัณฑิต	วิทยาศาสตร์	สาธารณสุขชุมชน	มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์	ไทย

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อ ปริญญาและ ชื่อเต็ม	คณะ	วิชาเอก	ชื่อ สถาบันการศึกษา	ประเทศ
2539	ตรี	ศศ.บ.	วิทยาการ จัดการ	การจัดการ ทั่วไป	สถาบันราชภัฏ อุดรดิษฐ์	ไทย
2546	ตรี	รบ.บ	วิทยาการ จัดการ	รัฐประศาสน ศาสตร์	มสธ.	ไทย
2541	โท	กศ.ม.	ศึกษาศาสตร์	บริหาร การศึกษา	มหาวิทยาลัย นเรศวร	ไทย

6. สาขาวิชาที่ชำนาญเป็นพิเศษ

- การบริหารการศึกษา

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ: ระบุสถานภาพในการทำวิจัย เป็นหัวหน้าโครงการหรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละเรื่อง

- การส่งเสริมและสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีผลต่อการศึกษาของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ผู้ร่วมวิจัย

- ชื่อ (ภาษาไทย) นายนิคม ทิมา
(ภาษาอังกฤษ) Mr. Nikom Tima
- หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 354 01 00590 27 6
- ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบุญเจริญ
- หน่วยงานและที่อยู่ติดต่อ โรงเรียนวัดบุญเจริญ
ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000
โทรศัพท์ 054 646566 มือถือ 081 8854153

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อ ปริญญาและ ชื่อเต็ม	คณะ	วิชาเอก	ชื่อ สถาบันการศึกษา	ประเทศ
2547	โท	กศ.ม.	ศึกษาศาสตร์	บริหาร การศึกษา	มหาวิทยาลัย นเรศวร	ไทย

6. สาขาวิชาที่ชำนาญเป็นพิเศษ

- การบริหารการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้

ผู้ร่วมวิจัย

- ชื่อ (ภาษาไทย) นายเสริม เชื้อนสุข
(ภาษาอังกฤษ) Mr. Serm Kheansuk
- หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3540100590276
- ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแม่หล่าย (ประชานุสรณ์)
- หน่วยงานและที่อยู่ติดต่อ โรงเรียนบ้านแม่หล่าย (ประชานุสรณ์)
ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000
โทรศัพท์ 054 646030 มือถือ 086-1818110

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อ ปริญญาและ ชื่อเต็ม	คณะ	วิชาเอก	ชื่อ สถาบันการศึกษา	ประเทศ
2537	โท	กศ.ม.	ศึกษาศาสตร์	บริหาร การศึกษา	มหาวิทยาลัย นเรศวร	ไทย

6. สาขาวิชาที่ชำนาญเป็นพิเศษ

- การบริหารการศึกษา

ผู้ร่วมวิจัย

- ชื่อ (ภาษาไทย) นายดาวรุ่ง เหมะสิขันทกะ
(ภาษาอังกฤษ) Mr. Dowrong Hamasikantaka
- หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน 3540400228254
- ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่หล่ายกาซ้อง
เทศบาลแม่หล่าย อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
- หน่วยงานและที่อยู่ติดต่อ โรงเรียนบ้านแม่หล่ายกาซ้อง
ตำบลแม่หล่าย อำเภอร้องเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000
โทรศัพท์ 054 646031 มือถือ 086-4200674

5. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา (ตรี/โท/เอก)	อักษรย่อ ปริญญาและ ชื่อเต็ม	คณะ	วิชาเอก	ชื่อ สถาบันการศึกษา	ประเทศ
2530	ตรี	ศษ.บ	ศึกษาศาสตร์	ประถมวัย	มสธ.	ไทย
2549	โท	กศ.ม.	ศึกษาศาสตร์	บริหาร การศึกษา	มหาวิทยาลัย นเรศวร	ไทย

6. สาขาวิชาที่ชำนาญเป็นพิเศษ

- การบริหารการศึกษา

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ: ระบุสถานภาพในการทำวิจัย เป็นหัวหน้าโครงการหรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละเรื่อง

- การพัฒนากระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อการทำเพิ่มสะสมผลงานครูโรงเรียนบ้านแม่หล่ายกาซ้อง โรงเรียนบ้านยางโทน โรงเรียนบ้านหุนเหนือ